

NLB BANKA AD, PODGORICA

**FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU
ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2020.**

SADRŽAJ**Strana**

Izveštaj nezavisnog revizora	1 – 4
Izjava o odgovornosti rukovodstva	5
Bilans uspjeha za godinu završenu 31. decembra 2020.	6
Izveštaj o ukupnom ostalom rezultatu od 1. januara do 31. decembra 2020.	7
Bilans stanja na dan 31. decembra 2020. godine	8
Iskaz o promjenama na kapitalu za godinu završenu 31. decembra 2020.	9
Iskaz o tokovima gotovine za godinu završenu 31. decembra 2020.	10
Napomene uz finansijske iskaze	11 - 112
Godišnji izvještaj menadžmenta	113

Društvo za reviziju Crowe MNE d.o.o. Podgorica

Žiro račun: 520-34559-91; Reg. broj: 5-0803037/1 PIB: 03152324; PDV: 30/31-17725-0
Vučedolska 7, 81 000 Podgorica

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima NLB banke a.d., Podgorica****Mišljenje**

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza NLB banke a.d., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembra 2020. godine, bilansa uspjeha, iskaza o promjenama na kapitalu i iskaza o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja (u daljem tekstu: „finansijski iskazi“).

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembar 2020. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih iskaza tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih iskaza kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke</i>	
Na dan 31. decembra 2020 godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja iznosila je EUR 380.980 hiljada (31. decembra 2019.: EUR 356.593 hiljada), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti iznosio EUR 15.618 hiljada na dan 31. decembra 2020. godine (31. decembra 2019.: EUR 12.201 hiljada).	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo troškove obezvređenja datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke, i procijenili primjenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke</i>	
Odmjeravanje troškova umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke smatra se ključnim revizorskim pitanjem, s obzirom da određivanje iznosa rezervacija za umanjenje vrijednosti zahtjeva značajnu procjenu od strane rukovodstva koja se odnosi na određivanje trenutka priznavanja umanjenja vrijednosti kao i iznosa umanjenja vrijednosti. Najznačajnija rasuđivanja se odnose na: • Pretpostavke koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta. • Pravovremena identifikacija izloženosti sa značajnim povećanjem izloženosti kreditnom riziku i kreditnom obezvređenju. • Vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti po kreditima. Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o troškovima umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke u napomenama 3.3, 3.9, 4.1, 24.2 i 24.5 uz finansijske iskaze.	Naše testiranje je obuhvatilo sljedeće elemente: • Procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji potkrepljuju pretpostavke korišćene u modelima očekivanog kreditnog gubitka koji su primijenjeni u alokaciji faza (eng. stage), pretpostavke koje se primjenjuju da bi se dobila dvanaestomjesečna i cjeloživotna vjerovatnoća neispunjavanja obaveza (PD) i metode primijenjene za dobijanje vjerovatnoće gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja. • Procjena ključnih kontrola nad pravovremenom identifikacijom izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti umanjenih vrijednosti kredita. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza o blagovremenoj identifikaciji izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti po osnovu obezvređenja kredita. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji podržavaju odgovarajuće određivanje pretpostavki za troškove obezvređenja datih kredita i potraživanja, uključujući vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita. • Procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke. • Evaluacija primijenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji. • Uključili smo naše IT stručnjake i stručnjake za kreditni rizik u oblastima koje su zahtijevale specifičnu ekspertizu. • Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim izvještajima.

Ostala pitanja

Pojedinačni finansijski iskazi Banke na dan i za godinu završenu 31. decembra 2019. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je u svom izvještaju od 24. aprila 2020. godine izrazio pozitivno mišljenje.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odgovornost rukovodstva i lica ovlaštenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke.
- Vršimo ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza (nastavak)

Mi komuniciramo sa licima ovlaštenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlaštenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih iskaza tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Izvještaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i objavljivanje godišnjeg izvještaja menadžmenta.

Naše mišljenje o finansijskim iskazima ne obuhvata godišnji izvještaj menadžmenta i osim u onoj mjeri u kojoj je izričito navedeno u našem izvještaju, ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi sa revizijom finansijskih iskaza naša odgovornost je da pročitamo godišnji izvještaj menadžmenta i tako razmotrimo da li je godišnji izvještaj menadžmenta materijalno nekonzistentan sa finansijskim iskazima ili sa našim znanjem stečenim tokom revizije ili se na drugačiji način čini da su materijalno pogrešno prikazani.

U skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori razmotrili smo da li je godišnji izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13 i 14 ovog Zakona.

Isključivo na osnovu rada obavljenog tokom revizije finansijskih iskaza i procedura navedenih gore, po našem mišljenju:

- Informacije prezentirane u godišnjem izvještaju menadžmenta za finansijsku godinu za koju su pripremljeni finansijski iskazi su konzistentne sa finansijskim iskazima;
- Godišnji izvještaj menadžmenta je sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13, i 14. Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori.

Dodatno, u svijetlu znanja i razumijevanja Banke i njenog okruženja dobijenog tokom revizije, od nas se zahtijeva da izvijestimo da li su identifikovani materijalno značajno pogrešni prikazi u godišnjem izvještaju menadžmenta. U tom smislu nemamo ništa da izvijestimo.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izveštaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica

21. april 2021. godine

Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor

(Licenca broj 072 izdata 9. marta 2017. godine)

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

IZJAVA O ODGOVORNOSTI RUKOVODSTVA

Rukovodstvo Banke potvrđuje svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja NLB Banke AD Podgorica na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine, kao i pratećih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kako bi se dao istinit i pravilan prikaz sredstava i obaveza NLB Banke AD Podgorica na dan 31. decembra 2020. godine, kao i finansijskog rezultata za godinu koja se tada završila.

Rukovodstvo potvrđuje dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i da su računovodstvene procjene izrađene u skladu s načelima opreznosti i dobrog finansijskog upravljanja. Takođe, potvrđuje da su finansijski izvještaji pripremljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

Uprava Banke

P.O.

Martin Leberle
Glavni izvršni direktor

Marko Popović
Izvršni direktor

Dino Redžepagić
Izvršni direktor

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

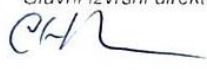
BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

	Napomena	2020.	2019.
Prihodi od kamata i slični prihodi	7	21.783	21.620
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	7	171	278
Rashodi od kamata i slični rashodi	7	(1.124)	(1.290)
NETO PRIHODI OD KAMATA (1 + 2 - 3)		20.830	20.608
Prihodi od naknada i provizija	8	9.369	11.490
Rashodi naknada i provizija	8	(6.674)	(7.283)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4 - 5)		2.695	4.207
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	9	(10)	664
Neto dobitak/gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	10	64	178
Neto gubici/dobici od kursnih razlika	11	517	-
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	12	168	469
Ostali prihodi	13	702	1.622
Troškovi zaposlenih	14	(7.276)	(7.837)
Troškovi amortizacije	15	(1.431)	(853)
Opšti i administrativni troškovi	16	(5.246)	(5.492)
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	17	(88)	-
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	18	(4.004)	(871)
Troškovi rezervisanja	19	(2.724)	(2.620)
Ostali rashodi	20	(246)	(524)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		3.951	9.551
Porez na dobit	21	(642)	(1.452)
NETO PROFIT		3.309	8.099
Zarada po akciji / u EUR	22	0,284	0,694

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

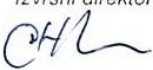
Podgorica, 21. april 2021. godine

U ime Banke:

Martin Leberle
7.0. Glavni izvršni direktor

Marko Popović
Izvršni direktor

Dino Redžepagić
Izvršni direktor

Lana Đurasović
Direktor Sektora finansija i kontrolinga

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2020.

	2020.	2019.
DOBIT PERIODA	3.309	8.099
Ostali rezultat perioda		
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		
Aktuarski dobici/gubici (napomena 37. b)	36	(59)
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		
Efekti promjene vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 37. b)	(430)	(345)
Porez koji se odnosi na ukupan ostali rezultat perioda (napomena 35.)	32	24
Ukupan ostali rezultat perioda	(362)	(380)
UKUPAN REZULTAT PERIODA	2.947	7.719
Ukupan pozitivan rezultat perioda koji pripada matičnom entitetu	2.947	7.719

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. april 2021. godine

U ime Banke:

Martin Leberle Marko Popović Dino Redžepagić Lana Đurasović
 P.O. Glavni izvršni direktor Izvršni direktor Izvršni direktor Direktor Sektora finansija i kontrolinga

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2020. GODINE

	Napomena	31.12.2020.	31.12.2019.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	23	108.708	72.484
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	24	395.160	426.394
Kredit i potraživanja od banaka	24.1	14.481	53.344
Kredit i potraživanja od klijenata	24.2	365.362	344.392
Hartije od vrijednosti	24.3	13.571	26.772
Ostala finansijska potraživanja	24.4	1.746	1.886
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	25	14.523	30.566
Hartije od vrijednosti	25	14.523	30.566
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja	26	597	572
Kredit i potraživanja od klijenata	26	597	572
Investicione nekretnine	27	90	90
Nekretnine, postrojenja i oprema	28	11.232	9.542
Nematerijalna sredstva	29	1.303	1.071
Odložena poreska sredstva	35	440	413
Ostala sredstva	30	5.825	6.049
UKUPNA SREDSTVA		537.878	547.181
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	31	451.012	466.782
Depoziti banaka i centralnih banaka	31.1	9.809	19.319
Depoziti klijenata	31.2	431.656	436.545
Kredit klijenata koji nijesu banke	31.3	9.547	10.918
Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	32	-	129
Ostale finansijske obaveze	32	-	129
Rezerve	33	10.148	7.328
Tekuće poreske obaveze	34	644	1.489
Odložene poreske obaveze	35	294	212
Ostale obaveze	36	7.231	5.639
UKUPNE OBAVEZE		469.329	481.579
KAPITAL	37		
Akcijski kapital		20.261	20.261
Emisione premije		7.146	7.146
(Akumulirani gubitak) / Neraspoređena dobit		19.960	8.093
Dobitak tekuće godine		3.309	8.099
Ostale reserve		17.873	22.003
UKUPAN KAPITAL		68.549	65.602
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		537.878	547.181
VANBILANSNA EVIDENCIJA	39	2.283.852	2.190.388

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. april 2021. godine

U ime Banke:

r.o. Martin Leberle

Glavni izvršni direktor

Marko Popović

Izvršni direktor

Dino Redžepagić

Izvršni direktor

Lana Đurasović

Direktor Sektora finansijske i kontrolinga

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Akumulirani ukupni ostali rezultat		Akumulirani gubitak/neraspoređena dobit	Ukupno
				Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti	Aktuarski dobici/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine		
Stanje 1. januara 2019. godine	20.261	7.146	24.926	622	(165)	13.684	66.474
Oslobađanje viška regulatorne rezerve	-	-	(3.000)	-	-	3.000	-
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat, neto	-	-	-	(321)	-	-	(321)
Aktuarski dobitak/gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine, neto	-	-	-	-	(59)	-	(59)
Isplata dividende	-	-	-	-	-	(8.591)	(8.591)
Dobit tekućeg perioda	-	-	-	-	-	8.099	8.099
Stanje 31. decembra 2019. godine	20.261	7.146	21.926	301	(224)	16.192	65.602
Oslobađanje viška regulatorne rezerve	-	-	(3.768)	-	-	3.768	-
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat, neto	-	-	-	(398)	-	-	(398)
Aktuarski dobitak/gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine, neto	-	-	-	-	36	-	36
Isplata dividende	-	-	-	-	-	-	-
Dobit tekućeg perioda	-	-	-	-	-	3.309	3.309
Stanje 31. decembra 2020. godine	20.261	7.146	18.158	(97)	(188)	23.269	68.549

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. april 2021. godine

U ime Banke

P.O. Martin Leberle
Glavni izvršni direktor

Marko Popović
Izvršni direktor

Dino Redžepagić
Izvršni direktor

Lana Đurasović
Direktor Sektora finansija i kontrolinga

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.**

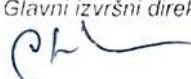
	2020.	2019.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	23.356	21.616
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(1.171)	(1.471)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	9.373	11.426
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(6.674)	(7.283)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(12.275)	(12.630)
Smanjenje/povećanje kredita i ostale aktive	(12.709)	(33.833)
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	(13.683)	58.486
Odlivi po osnovu obaveza za zakupe	(499)	-
Plaćeni porezi	(1.400)	(138)
Ostali prilivi	290	1.229
Neto odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(15.392)	37.402
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(1.058)	(386)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(475)	(696)
Investicione hartije od vrijednosti	15.143	(2.516)
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	92	(92)
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	13.702	(3.690)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odlivi gotovine po osnovu subordinisanog kredita	-	(5.000)
Isplaćene dividende	-	(8.581)
Troškovi za isplaćenu dividendu	-	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	(13.581)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	(951)	654
Neto smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(1.690)	20.131
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine (Napomena 23)	125.840	105.055
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine (Napomena 23)	123.199	125.840

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 21. april 2021. godine

U ime Banke:

Martin Leberle
P.O. Glavni izvršni direktor

Marko Popović
Glavni direktor

Dino Redžepagić
Izvršni direktor

Lana Đurasović
Direktor Sektora finansija i kontroling

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

1. OPŠTE INFORMACIJE

NLB Banka AD Podgorica je akcionarsko društvo registrovano za obavljanje bankarskih usluga.

NLB Banka AD Podgorica (u daljem tekstu Banka), osnovana je 1990. godine. Banka je 1995. godine registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0006161/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 275 (Rješenje broj 02/3-282/2-02). Banka se kotira na Montenegro berzi, na listi Podsegment slobodnog tržišta akcija.

Većinski vlasnik banke je Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana, registrovana u Sloveniji (matična banka), u čijem se vlasništvu nalazi 99,83% običnih akcija na dan 31. decembra 2020. godine (31. decembar 2019. godine: 99,83% običnih akcija). Akcije Nove Ljubljanske banke su uvrštene na kotaciju Ljubljanske berze, kao i na kotaciju Londonske berze, u vidu globalnih depozitnih priznanica (GDR), koje predstavljaju akcije. Na dan 31. decembra 2020. godine najveći akcionar Nove Ljubljanske banke je Republika Slovenija, koja je u posjedu 25% plus 1 akcije (31. decembra 2019. godine: 25% plus 1 akcija).

Broj žiro računa Banke kod Centralne banke Crne Gore za potrebe platnog prometa je 907-53001-03.

Shodno Zakonu o bankama, Ugovoru o osnivanju, Statutu i Rješenju Centralne banke Crne Gore, Banka ima odobrenje za obavljanje sljedećih usluga:

- Primanje depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u cjelini ili djelimično za svoj račun;
- Izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- Kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting i dr.);
- Izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata;
- Nacionalni i međunarodni platni promet, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
- Finansijski lizing;
- Trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenata stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i trgovanje finansijskim derivatima;
- Depo poslove;
- Izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i druga pitanja u vezi poslovanja;
- Iznajmljivanje sefova;
- Poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke;
- Obavljanje poslova zastupanja u osiguranju;
- Obavljanje poslova uslužnog prevoza gotovine (djelatnost privatnog obezbjeđenja);
- Druge poslove u skladu sa zakonom, uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala i ekspozitura (18 filijala, 2 ekspoziture) u: Podgorici (6), Ulcinju, Baru, Budvi, Petrovcu, Cetinju, Bijelom Polju, Rožajama, Herceg Novom, Kotoru, Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Beranama i Tuzima.

Na dan 31. decembra 2020. godine Banka je imala 312 zaposlenih (31. decembra 2019. godine: 303 zaposlena).

Bankom upravljaju akcionari, zavisno od visine njihovog akcionarskog kapitala, u skladu sa zakonom i Statutom Banke. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara koju čine svi akcionari Banke i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara. Odbor direktora Banke ima 7 članova, od kojih većina nisu zaposleni u Banci. Jedan od njih je izvršni direktor u svojstvu glavnog izvršnog direktora Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

1. OPŠTE INFORMACIJE (nastavak)

Upravu Banke čine glavni izvršni direktor (predsjednik Uprave) i izvršni direktori (članovi Uprave). Predsjednik Uprave predstavlja i zastupa Banku i zadužen je da na dnevnoj osnovi koordinira i prati izvršavanje poslova u Banci i rad izvršnih direktora Banke.

Stalno tijelo Odbora direktora je Odbor za reviziju.

Organi i tijela Uprave su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO),
- Kreditni odbori,
- Ostali odbori koje Uprava formira za pojedina pitanja.

Finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva Banke na sjednici održanoj 30.03.2021. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/16) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. decembra 2020. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa („IFAC“) dobilo pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Do datuma sastavljanja finansijskih izveštaja nisu prevedene sve važeće promijene u standardima, ali je Banka shodno odluci Centralne banke Crne Gore primijenila MSFI 9, kao i MSFI 16 (počev od 1. januara 2020. godine).

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3.

2.2. Korišćenje procjena

Prezentacija finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su objelodanjene u Napomeni 3.22.

2.3. Uporedni podaci

Uporedni podaci u ovim finansijskim iskazima predstavljaju podatke iz finansijskih iskaza Banke za 2019. godinu. U skladu sa izabranim metodom inicijalne primjene MSFI 16 Banka nije promijenila uporedne podatke vezano za priznavanje i vrednovanje lizing ugovora (napomena 3.1).

2.4. Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

2.5. Koncept nastavka poslovanja

Rukovodstvo Banke nije u saznanju bilo koje materijalne neizvjesnosti koja može uzrokovati sumnju Bančine mogućnosti kontinuiteta poslovanja. Prezentovani finansijski iskazi sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.6. Uticaj pandemije Covid 19

Nakon što je u martu 2020. godine Svjetska Zdravstvena Organizacija proglasila pandemiju Koronavirusa – COVID-19, koja je zahvatila cijeli svijet, nastala je ne samo duboka zdravstvena kriza, već je došlo do velikih promjena u globalnoj ekonomiji i ekonomiji pojedinačnih zemalja. Naložene mjere izolacije i socijalnog distanciranja su uticale na smanjenje obima, a u određenim slučajevima i potpuni prekid ekonomske aktivnosti pojedinih djelatnosti. To je imalo uticaja na ubrzanje masovne digitalizacije finansijskih institucija i pomak ka novom operativnom modelu s udaljenim/mrežnim kanalima za pružanje usluga.

Banka je preuzela neophodne mjere da zaštiti svoje klijente, zaposlene i sva zainteresovana lica, tako što je na najbolji mogući način omogućila nesmetano funkcionisanje svojih usluga. S obzirom na neizvjesnost u pogledu razvoja pandemije COVID-19 i ograničena iskustva o ekonomskim i finansijskim uticajima takve pandemije, veliki je izazov predvidjeti njeno trajanje i budući ekonomski uticaj. Ove okolnosti mogu dovesti do brojnih izazova za Banku, vezano za poslovne operacije; najviše zbog odgovarajućih mjera i politika koje su već donešene, ili bi mogle biti donešene u budućnosti od strane državnih institucija. Ovakve mjere i politike bi mogle značajno uticati na aktivnosti Banke.

Vlada Crne Gore i Centralna Banka Crne Gore (CBCG) preduzeli su tokom 2020. godine sveobuhvatne mjere fiskalne i monetarne politike u cilju smanjenja negativnih efekata. U cilju podrške finansijskog i realnog sektora Crne Gore, CBCG je ublažavanjem monetarne politike i dodatnim sprovedenim mjerama doprinijela očuvanju cjenovne i finansijske stabilnosti, efikasnom funkcionisanju tržišta i očuvanju kreditne aktivnosti, što je u značajnoj mjeri smanjilo negativne efekte pandemije na realne tokove i stvorilo preduslove za brži oporavak.

Banka je, kao i NLB Grupa, od samog početka uvela preventivne mjere za suočavanje sa pandemijom, uključujući pooštavanje praćenja rizika i nastavlja proaktivno da upravlja razvojem situacije. Nefinansijski rizik koji proizilazi iz ograničenja kretanja i udaljenog rada osoblja, drugih ugovornih strana, klijenata i dobavljača se identifikuje i prati i njime se adekvatno upravlja.

Banka je uzela u obzir uticaj COVID-19 prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja na dan 31. decembra 2020. godine. Rukovodstvo Banke je procijenilo da u dužem vremenskom periodu COVID-19 ne može imati značajnog uticaja koji bi ugrozio sveukupno poslovanje, samim tim ni budući finansijski rezultat Banke. Uticaj COVID-19 rezultirao je u primjeni daljih prosuđivanja i uključivanju procjena i pretpostavki specifičnih za uticaj COVID-19.

Razmatranja Rukovodstva Banke u pogledu uticaja COVID-19, uključujući procjene i pretpostavke, na pojedine stavke finansijskog izvještaja data su u nastavku:

Kredit i potraživanja

Banka je ponudila niz mjera podrške klijentima, fizičkim i pravnim licima, koji su bili pogođeni COVID-19. U skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem Centralne banke Crne Gore („Sl.list Crne Gore“, br. 019/20, br. 028/20, br. 42/20, br. 80/20 i 105/20) Banka je omogućila korisnicima kredita moratorijum na otplatu kredita i restrukturiranje obaveza po uslovima predviđenim ovim Odlukama. ESMA (European Securities and Markets Authority) je u dokumentu „Računovodstvene implikacije izbijanja COVID-19 na izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9“ dala tumačenje da se izmene ugovornih uslova koje proizilaze iz moratorijuma nužno ne smatraju značajnom modifikacijom koja vodi prestanku priznavanja plasmana. Saglasno gore navedenom Banka je obračunala gubitak po osnovu modifikacije i isti iskazala u poziciji Bilansa uspjeha – „Neto dobici/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata“ (napomena 17).

Obračun očekivanog kreditnog gubitka

Usporavanje ekonomske aktivnosti koja je rezultat pandemije COVID-19 i s tim povezane mjere zaključavanja uticali su na obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Banka je ažurirala makroekonomske scenarije sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine. Dodatne informacije o mjerenju kreditne izloženosti obrazložene su u napomeni 3.10. Takođe u ovom slučaju na mjerenje utiče već pomenuti stepen nesigurnosti u evoluciji pandemije, efekat mjera olakšanja i stepen ekonomskog oporavka. Evolucija ovih faktora može zahtijevati u budućim finansijskim godinama klasifikaciju dodatnih kreditnih izloženosti kao nenaplativih, čime će se utvrđivati priznavanje dodatnih rezervisanja za kreditne gubitke. U tom kontekstu, biće relevantna, između ostalih faktora, sposobnost klijenata da servisiraju svoj dug kada isteknu mjere moratorijuma, kao i olakšice odobrene u okviru programa pomoći.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Računovodstvene politike i procjene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procjenama primijenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih iskaza Banke za 2019. godinu, osim računovodstvenih politika vezanih za ugovore o lizingu čija je promjena posljedica stupanja na snagu standarda MSFI 16.

3.1. Primjena novih i izmjene postojećih MSFI/MRS**Prva primjena MSFI 16 – LIZING**

MSFI 16 - Lizing je novi računovodstveni standard koji je na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine. Zamijenio je stari standard koji je regulisao računovodstveno obuhvaćanje zakupa MRS 17 – Lizing, kao i IFRIC 4 – Utvrđivanje da li aranžman sadrži lizing, SIC 15 – Operativni lizing-podsticaji i SIC 27 – Procjena suštine transakcija koje uključuju pravni oblik lizinga.

MSFI 16 uvodi novu definiciju lizinga. Suštinska razlika između definicije lizinga kod korisnika lizinga prema MRS 17 i definicije iz MSFI 16 je pojam kontrole. Prema MSFI 16, ugovor predstavlja lizing ili sadrži lizing ukoliko se njime prenosi pravo na kontrolu upotrebe identifikovanog sredstva tokom određenog perioda u zamjenu za naknadu. Kontrola postoji tj. prenijeta je ukoliko korisnik lizinga ima pravo da ostvaruje suštinski sve ekonomske koristi upotrebom identifikovanog sredstva i pravo da upravlja upotrebom tog sredstva. Računovodstveni tretman lizinga kod korisnika lizinga je saglasno MSFI 16 primijenjen i predviđa priznavanje sredstva za sve vrste lizinga. Sredstvo predstavlja pravo na korišćenje imovine koja je predmet lizinga dok se u isto vrijeme priznaje i obaveza za buduća plaćanja predviđena ugovorom o lizingu (lizing obaveza). Prilikom početnog priznavanja sredstvo (pravo na korišćenje) se mjeri na osnovu ugovorenih novčanih tokova iz ugovora o lizingu. Nakon početnog priznavanja, pravo na korišćenje će se odmjeravati na osnovu pravila postavljenih za sredstva definisanih prema MRS 16, MRS 38 ili MRS 40 i biće primijenjen model nabavne vrijednosti, umanjeno za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti, ili revalorizacioni model ili model fer vrijednosti, gdje je primjenljivo. Računovodstveni tretman lizing ugovora kod davaoca lizinga u skladu sa MSFI 16 je u suštini nepromijenjen u odnosu na MRS 17. Davaoci lizinga će nastaviti da klasifikuju sve ugovore o lizingu na operativni i finansijski lizing.

Banka je identifikovala ugovore koji ispunjavaju definiciju zakupa u skladu sa zahtjevima MSFI 16. Najznačajnija vrsta zakupa su zakupi poslovnih prostora, nakon čega slijedi zakup vozila. Jedna od najvažnijih pretpostavki za izračunavanje neto sadašnje vrijednosti je rok zakupa kod ugovora potpisanih na neodređeni vremenski period. Za ove zakupe Banka je koristila pretpostavku da će rok zakupa biti 5 godina. Još jedna važna pretpostavka za izračun neto sadašnje vrijednosti budućih plaćanja za zakupe su i diskontne stope, gdje je Banka koristila kamatne stope u rasponu 1,90% – 2,05%.

Banka je izabrala da koristi izuzeća, koja su predložena standardom, na ugovore o zakupu za koje se zakup završava u roku od 12 mjeseci od datuma inicijalne primjene, kao i na ugovore o zakupu za koje se predmetno sredstvo može smatrati sredstvom male vrijednosti.

Pri prelasku na MSFI 16 Banka se odlučila za modifikovani retrospektivni pristup. Uporedni podaci iz prethodne godine nisu korigovani. Banka je izvršila analizu svih lizing ugovora sa ciljem identifikacije ugovora koji ulaze u obuhvat prve primjene standarda imajući u vidu novu definiciju lizinga. Nova definicija lizinga primijenjena je na sve ugovore o lizingu koji su bili na snazi na dan 1. januara 2020. godine ili su zaključeni nakon navedenog datuma. Banka je odlučila, kao što je dopušteno standardom, da ne primijeni odredbe MSFI 16 na lizing (zakup) nematerijalne imovine, kratkoročne zakupe (zakupi sa kraćim trajanjem od 12 mjeseci od prve primjene) i zakupe sredstava male vrijednosti (EUR 5.000). U navedenim slučajevima, Banka primjenjuje isti računovodstveni tretman kao i u ranijim godinama, odnosno, priznaje troškove zakupa na proporcionalnoj osnovi kao što je dozvoljeno standardom u okviru pozicije „Opšti i administrativni troškovi“ bilansa uspjeha. Prilikom prve primjene MSFI 16 Banka nije korigovala uporedne podatke za 2019. godinu, već je priznala sredstvo sa pravom korišćenja u iznosu koji je jednak iznosu obaveze po osnovu lizinga.

Primjena zahtjeva MSFI 16 nije imala materijalan uticaj na finansijske izvještaje Banke na dan 1. januara 2020. godine. Tačnije, zbog priznavanja imovine s pravom korišćenja i obaveza po osnovu zakupa sredstva i obaveze u Bilansu stanja porasli su za EUR 1.623 hiljade, odnosno EUR 1.521 hiljadu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2. Izvještavanje o segmentima

Segmentno finansijsko izvještavanje nalazi osnovu u pravilno definisanim užim organizacionim djelovima Banke – segmentima. Ima značajnu informacionu ulogu u ostvarivanju ciljeva djelova i cjeline poslovnog subjekta, kroz kontrolu poslovanja i pravilno kreiranje motivacione politike za potrebe stimulacije djelova ka ostvarenju sopstvenih ciljeva i na taj način ostvarenje ciljeva cjeline.

Sve transakcije između poslovnih segmenata vrše se u skladu sa tržišnim uslovima poslovanja. Prihodi i rashodi direktno povezani sa svakim pojedinačnim segmentom poslovanja koriste se pri određivanju rezultata poslovanja svakog pojedinačnog segmenta.

U skladu sa MSFI 8, izvještajni segmenti Banke su: Poslovanje sa fizičkim licima, Poslovanje sa pravnim licima i državom, Finansijska tržišta i Ostalo. Detalji su dati u napomeni 5.

3.3. Preračunavanje stranih valuta

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske iskaze Banke se odmjeravaju u valuti primarnog privrednog okruženja unutar kojeg Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski iskazi su prikazani u hiljadama eura (EUR), koji predstavljaju funkcionalnu i valutu prikazivanja Banke.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan poslovne transakcije.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunavaju se u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja.

Nemonetarne stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti preračunavaju se u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama priznaju se u bilansu uspjeha.

Kursne razlike koje nastaju iz promjene otplatne vrijednosti monetarnih stavki u stranoj valuti klasifikovanih kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se u bilansu uspjeha. Kursne razlike na nemonetarnim stavkama kao što su vlasničke hartije od vrijednosti klasifikovane po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat priznaju se zajedno sa rezervama po osnovu vrednovanja (po fer vrijednosti) koji se prenose u kapital i akumuliraju u okviru ostalih rezervi u kapitalu.

Dobici i gubici nastali po osnovu kupoprodaje deviza za potrebe trgovanja iskazuju se u bilansu uspjeha kao neto dobici/gubici od finansijskih sredstava i obaveza koje se drže radi trgovanja.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja obuhvataju:

In EUR	2020.	2019.
USD	0,8143	0,8937
CHF	0,9211	0,9199

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva

3.4.1. Klasifikacija

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije:

- Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti;
- Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a namijenjena su za trgovanje;
- Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat;
- Finansijska sredstva koja se obavezno priznaju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a nisu namijenjena za trgovanje.

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši klasifikacija i mjerenje su poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima i ugovorene karakteristike novčanih tokova finansijskih sredstava.

Procjena poslovnog modela

Poslovni model se definiše na osnovu procjene ciljeva za upravljanje finansijskim sredstvima na portfeljskom nivou, budući da ovakva procjena na najbolji način oslikava način upravljanja poslovnim aktivnostima i način izvještavanja rukovodstva. Informacije koje se razmatraju uključuju:

- Na koji način se prati uspješnost poslovnog modela i finansijskih sredstava, uključenih u taj model i kako se izvještava ključnom rukovodstvu;
- Rizici koji utiču na poslovni model (i finansijska sredstva), kao i način upravljanja ovim rizicima;
- Na koji se način nagrađuje rukovodstvo (npr. da li nagrađivanje zavisi od fer vrijednosti finansijskih sredstava kojim upravljaju ili od naplate ugovorenih novčanih tokova); i
- Učestalost, obim i trenutak prodaje u prethodnom periodu, razlozi za prodaju i očekivanja za prodaju u narednom periodu.

Definisanje poslovnog modela se temelji na razumnim činjenicama, bez uzimanja u obzir najslabijih i stresnih primjera. Ako su stvarni novčani tokovi različiti od prvobitno očekivanih, ne zahtjeva se reklasifikacija svih sredstava unutar tog poslovnog modela, ukoliko su se prilikom procjene poslovnog modela uzele u obzir sve relevantne činjenice.

Generalno, procjena poslovnog modela Banke se može sumirati na sljedeći način:

- krediti i dati depoziti uključeni su u poslovni model „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“, jer je primarna namjera Banke za kreditni portfolio da naplati ugovorene novčane tokove,
- dužničke hartije od vrednosti su podijeljene na tri poslovna modela:
 - prva grupa dužničkih hartija od vrijednosti predstavlja kategoriju „sredstva za trgovinu“,
 - druga grupa dužničkih hartija od vrijednosti pripada poslovnom modelu „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova i za prodaju“, gdje je cilj naplata novčanih tokova, ali i prodaja sredstava, pri čemu ova sredstva predstavljaju dio likvidnosnih rezervi banke,
 - treća grupa dužničkih hartija od vrijednosti pripada poslovnom modelu „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“.

Za dužničke hartije od vrijednosti unutar poslovnog modela „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“, prodaje koje se odnose na povećanje kreditnog rizika hartije od vrijednosti, rizika koncentracije, prodaje koje su izvršene blizu konačnog roka dospijeca, ili prodaje izvršene kako bi se zadovoljile potrebe likvidnosti u „stresnom scenariju“ su dozvoljene. Ostale prodaje, koje nisu posljedica povećanja kreditnog rizika, ipak mogu biti konzistentne sa poslovnim modelom, ako su takve prodaje izuzetak u tom poslovnim modelu i ako:

- su beznačajne po vrijednosti, i pojedinačno i u cjelini, čak i kada su takve prodaje česte;
- su rijetke, čak i kada su značajniji iznosi u pitanju.

Pregled ugovornih odredbi instrumenata sa stanovišta SPPI testa (SPPI test – samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni dug)

Drugi korak u klasifikaciji finansijskih sredstava je procjena da li ugovorni novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate na neotplaćeni dug (SPPI test). Dužnička finansijska sredstva koja prolaze SPPI test se, u zavisnosti od poslovnog modela, mjere po amortizovanoj vrijednosti (ukoliko je poslovni model samo naplata) ili po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (ukoliko je poslovni model i naplata i prodaja).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva (nastavak)

3.4.1. Klasifikacija (nastavak)

Za namjene SPPI testa, glavnica predstavlja fer vrijednost finansijskog sredstva pri početnom priznavanju, a kamata naknadu za vremensku vrijednost novca (protok vremena), kreditni rizik (vezan za neotplaćenu glavicu u određenom periodu), kamatnu maržu i naknadu za druge kreditne rizike i troškove. Ukoliko ti kriterijumi nisu ispunjeni (ugovoreni novčani tokovi ne prolaze SPPI test), finansijska sredstva se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, bez obzira na poslovni model.

Finansijska sredstva, uključena u ostale poslovne modele, čiji cilj nije primanje novčanih tokova ili naplata novčanih tokova i prodaja, se uvijek mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i nisu predmet SPPI testa. Takođe, predmet SPPI testa nisu vlasnički finansijski instrumenti i instrumenti koji su kombinacija duga i kapitala.

MSFI 9 daje mogućnost da se finansijska sredstva, prilikom inicijalnog priznavanja, klasifikuju u grupu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (fair value opcija), ukoliko se razvrstavanjem u ovu kategoriju neutrališe, odnosno značajno smanjuje, nedosljednost mjerenja ili priznavanja, koja bi nastala vrednovanjem finansijskih instrumenata na različitim osnovama. Banka je izabrala politiku, koju dozvoljava MSFI 9, da nastavi da za računovodstvo zaštite primjenjuje MRS 39.

U dijelu klasifikacije i mjerenja finansijskih obaveza standard uglavnom ne zahtijeva promjene u odnosu na MRS 39, sa izuzetkom priznavanja efekata promjene vlastitog kreditnog rizika u ukupnom ostalom rezultatu za obaveze koje su priznate po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Takva kretanja su uključena u ukupni ostali rezultat, bez mogućnosti naknadne reklasifikacije u bilans uspjeha.

Računovodstvena politika priznavanja modifikovanih finansijskih sredstava

Kada se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva izmijene, Banka procjenjuje da li su uslovi izmijenjeni do te mjere da u suštini to postaje novo finansijsko sredstvo. Sljedeći faktori se, između ostalog, uzimaju u obzir pri takvoj procjeni:

- razlog za promjenu novčanih tokova (komercijalni razlozi ili finansijske poteškoće klijenta);
- promena valute kredita;
- zamjena duga za kapital;
- da li je inicijalni dužnik zamijenjen novim, koji nije povezano lice sa inicijalnim dužnikom;
- da li je modifikacija takva da mijenja rezultat SPPI testa.

Ako promena rezultira prestankom priznavanja finansijskog sredstva, novo finansijsko sredstvo se inicijalno priznaje po fer vrijednosti, pri čemu se razlika priznaje kao gubitak ili gubitak od prestanka priznavanja, u mjeri u kojoj gubitak od umanjenja vrijednosti sredstva već nije priznat. Ako izmjena uslova ne rezultira novčanim tokovima koji su bitno različiti, modifikacija ne rezultira prestankom priznavanja. Na osnovu promjene novčanih tokova diskontovanih po inicijalnoj efektivnoj kamatnoj stopi, Banka priznaje dobitak ili gubitak od modifikacije, u mjeri u kojoj gubitak od umanjenja vrijednosti sredstva već nije priznat.

b) Reklasifikacija

Finansijska sredstva se mogu reklasifikovati samo kada se promijeni poslovni model upravljanja tim sredstvima. Reklasifikacija se vrši od početka izvještajnog perioda nakon promjene. Očekuje se da promjene poslovnog modela budu vrlo rijetke, i samo ukoliko dođe do početka nove ili prekida djelatnosti koja je značajna za poslovanje, i nisu se dogodile u periodu. Finansijske obaveze se neće reklasifikovati.

3.4.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti se početno priznaju po fer vrijednosti, uvećanoj za neposredne transakcione troškove. Ona se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, i umanjenoj za ispravku vrijednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva (nastavak)

3.4.2. Priznavanje i mjerenje (nastavak)

Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnanja. Gubici koji proizilaze iz obezvrjeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat evidentiraju se u okviru nerealizovanih dobitaka i gubitaka u okviru kapitala, sve dok finansijsko sredstvo ne bude isknjiženo, odnosno obezvrjeđeno, kada se kumulativni dobiti ili gubici prethodno iskazani u kapitalu prenose u bilans uspjeha, osim u slučaju vlasničkih instrumenata kapitala, kod kojih se promjene u fer vrijednosti iz kapitala nikad ne prenose u bilans uspjeha, čak ni u slučaju da je sredstvo isknjiženo, odnosno obezvrjeđeno.

Kamate, obračunate metodom efektivne kamatne stope, i kursne razlike iz monetarnih stavki, koje su klasifikovane kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se neposredno u bilansu uspjeha. Kursne razlike na nemonetarnim hartijama od vrijednosti, koje su klasifikovane kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se u okviru kapitala, kao i promjena njihove fer vrijednosti.

Prihod od dividendi od hartija od vrijednosti klasifikovanih kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat priznaju se u bilansu uspjeha kada se utvrdi pravo Banke na naplatu.

3.4.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske obaveze isknjižene na osnovu konverzije duga u kapital prestaje emitovanjem akcijskog kapitala u vrijednosti ekvivalentnoj tržišnoj vrijednosti akcija Banke na crnogorskoj berzi.

3.4.4. Otpisi

Banka otpisuje finansijska sredstva u cjelosti ili djelimično kada je iscrpila sve praktične napore za naplatu i nema razumnih očekivanja povrata ugovornih novčanih tokova. Kriterijumi koji ukazuju na to da ne postoji opravdano očekivanje naplate uključuju period kašnjenja, kvalitet obezbeđenja i različite faze postupaka izvršenja. Banka može otpisati finansijska sredstva koja su još uvek predmet izvršnih aktivnosti, ali to ne utiče na njena prava u izvršnim postupcima. Banka i dalje nastoji da u cjelosti naplati sve iznose na koje ima zakonsko pravo. Otpisom se smanjuje bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva i ispravka vrijednosti. Svaki naknadni povraćaj sredstava knjiži se u korist troška obezvrjeđenja finansijskih sredstava.

3.4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan odmjerenja, tj. na tekućoj cijeni koja bi bila postignuta prilikom prodaje sredstava ili prenosa obaveza na taj dan. To je cijena koja predstavlja najbolju ponudu i tražnju, bez uzimanja u obzir transakcionih troškova. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, modela diskontovanja budućih novčanih tokova, ili opciju modela formiranja cijena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta.

Ukoliko se primjenjuje model diskontovanja novčanih tokova, procjena budućih tokova gotovine zasniva se na najboljoj procjeni rukovodstva, a kao diskontna stopa koristi se tržišna stopa srodnog finansijskog instrumenta sa uporedivim karakteristikama na dan bilansa stanja. Ukoliko se primjenjuju modeli formiranja cijena, „inputi“ se zasnivaju na tržišnim vrijednostima sa stanjem na dan izvještavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. „Prebijanje“ finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se „prebijaju“ i neto iznos se iskazuje u bilansu stanja onda kada postoji zakonski izvršivo pravo da se „prebiju“ priznati iznosi i kada postoji namjera da se obaveze izmire na neto osnovi, odnosno da se sredstva realizuju, a obaveze izmire istovremeno.

3.6. Prihodi i rashodi od kamata

Kamatni prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha za sva finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti, i sva dužnička finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat i koja nose kamatu, na obračunskoj osnovi, korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi od kamate na sva finansijska sredstva koja se mjere po fer vrednosti kroz bilans uspjeha, a nisu namijenjena trgovanju, priznaju se korišćenjem ugovorne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod obračuna amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i alokacije prihoda i rashoda od kamata na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, prema potrebi, u kraćem vremenskom periodu, na sadašnju vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene i primljene između ugovornih strana, troškove transakcije i sve druge premije ili diskonte.

Prihodi od kamata izračunavaju se primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava koja nisu obezvrijeđena.

Za sredstva koja su obezvrijeđena (stage 3), primjenjuje se efektivna kamatna stopa na neto knjigovodstvenu vrijednost. U slučaju da u narednom periodu dođe do značajnog poboljšanja boniteta komitenta (prelazak u stage 1 ili 2), efektivna kamatna stopa se ponovo aplicira na bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva.

3.7. Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga, priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno dobijena.

Provizije i naknade, koje su uključene u obračun efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze priznaju se kao kamatni prihodi, odnosno rashodi.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, vođenja transakcijskih računa, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.8. Neto rezultat trgovanja

Dobici i gubici po osnovu trgovanja uključuju dobitke i gubitke od devizne razmjene, dobitke i gubitke od prilagođavanja fer vrijednosti finansijskih sredstava, usklađivanje fer vrijednosti, i dobitke i gubitke od prodaje finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

3.9. Računovodstveni obuhvat zakupa

3.9.1 Računovodstveni obuhvat zakupa za periode nakon 1. januara 2020. godine

Zakup je ugovoreni odnos, u kome zakupodavac, u zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja, na zakupca prenosi pravo korišćenja sredstva za ugovoreni period.

Zakup je ugovor ili dio ugovora koji stvara izvršna prava i obaveze i prenosi pravo na kontrolu i upotrebu identifikovane imovine na određeno vrijeme u zamjenu za naknadu. Prema tome, MSFI 16 zahtijeva utvrđivanje da li ugovor ispunjava definiciju zakupa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Računovodstveni obuhvat zakupa (nastavak)

3.9.1 Računovodstveni obuhvat zakupa za periode nakon 1. januara 2020. godine (nastavak)

a) Banka kao zakupac

Banka priznaje obavezu po osnovu zakupa i imovinu s pravom korišćenja tokom trajanja zakupa za sve zakupe, uz određene izuzetke - zakupi imovine „male vrijednosti“ i kratkoročni zakupi. Kao kratkoročni zakupi definisani su oni zakupi koji na datum početka zakupa imaju rok od 12 mjeseci ili manje, bez mogućnosti kupovine osnovnog sredstva. Zakupi imovine čija je vrijednost na datum početka zakupa manja ili jednaka EUR 5 hiljada, definišu se kao zakupi „male vrijednosti“, i priznaju se kao trošak zakupa za vrijeme trajanja ugovora o zakupu.

Imovina s pravom korišćenja

Na datum početka zakupa, Banka vrši odmjeravanje imovine s pravom korišćenja po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za eventualnu akumuliranu amortizaciju i eventualne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti i prilagođenoj za svako ponovno vrednovanje obaveza po osnovu zakupa. Nabavna vrijednost imovine s pravom korišćenja obuhvata: iznos incijalno mjerene obaveze po osnovu zakupa, prilagođen za bilo koja plaćanja izvršena na dan ili prije prvog dana trajanja zakupa, umanjen za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom i bilo koje početne direktne troškove koje ima zakupac, i procjenu troškova koji treba da nastanu iz zakupa na kraju roka zakupa. Nakon datuma početka, Banka mjeri imovinu s pravom korišćenja koristeći metod troška i priznaje amortizaciju imovine s pravom korišćenja linearnom metodom tokom perioda zakupa, i (odvojeno) kamatu na obaveze po osnovu zakupa.

Obaveze po osnovu zakupa

Na datum početka ugovora, Banka mjeri obavezu po osnovu zakupa po neto sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nisu plaćene na taj datum. Zakupnine se sastoje od fiksnih plaćanja, varijabilnih plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stopa, iznosa za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancija rezidualne vrijednosti, plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja, ako postoji razumna vjerovatnoća da će se opcija iskoristiti, i isplate koje zahtijeva zakupac za prijevremeni raskid zakupa, ako ugovor o zakupu ostavlja mogućnosti raskida.

Naknadno (nakon datuma početka ugovora o zakupu), Banka mjeri obavezu po osnovu zakupa na način što se vrši:

- povećanje knjigovodstvene vrijednosti, po osnovu promjena kamate na obavezu po osnovu zakupa;
- smanjenje knjigovodstvene vrijednosti po osnovu izvršenih isplata zakupnina; i
- ponovno odmjeravanje knjigovodstvene vrijednosti, kako bi se odrazile sve ponovne procjene ili promjene ugovora o zakupu.

b) Banka kao zakupodavac

Svi zakupi gdje se Banka javlja u ulozi zakupodavca su klasifikovani kao operativni zakupi, jer se ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad sredstvima koja su predmet zakupa. Primljena plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se u bilansu uspjeha kao prihod, na proporcionalnoj osnovi, tokom perioda trajanja zakupa. Banka priznaje sve troškove koji se dese u periodu trajanja zakupa kao trošak u bilansu uspjeha. Direktni troškovi nastali pri sklapanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti zakupljenog sredstva i priznaju tokom trajanja zakupa po istoj osnovi kao prihod od zakupa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Računovodstveni obuhvat zakupa (nastavak)

3.9.2. Računovodstveni obuhvat zakupa za uporeni period do 1. januara 2020. godine

Zakup je ugovoreni odnos, u kome zakupodavac, u zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja, na zakupca prenosi pravo korišćenja sredstva za ugovoreni period. Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Banka je u operativnom zakupu i kao zakupac i kao zakupodavac. Data/primljena plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se u bilansu uspjeha na proporcionalnoj osnovi, tokom perioda trajanja zakupa. Kada se operativni zakup okonča prije isteka perioda zakupa, sve isplate koje zahtijeva zakupodavac na ime kazne se priznaju kao trošak u periodu u kome se desio prestanak zakupa.

Primljena plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se u bilansu uspjeha kao prihod, na proporcionalnoj osnovi, tokom trajanja perioda zakupa.

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

a) Očekivani kreditni gubici

U skladu sa MSFI 9, Banka je prešla sa modela nastalih gubitaka na model očekivanog gubitka. Prema prethodno pomenutom standardu, Banka je u obavezi da prepozna ne samo kreditne gubitke koji su nastali, već i gubitke za koje se očekuje da će se dogoditi u budućnosti. Ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke je potrebno prepoznati za sve kredite i druge dužničke finansijske instrumente koji se ne drže po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ispravka vrijednosti se temelji na očekivanim kreditnim gubicima vezanim za vjerovatnoću neispunjavanja obaveza (PD) u narednih 12 mjeseci, osim ako nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja, u kom slučaju se ispravka vrijednosti temelji na vjerovatnoći neispunjavanja obaveza tokom cijelog životnog vijeka finansijske imovine (LECL). Banka utvrđuje da li se rizik od neplaćanja značajno povećao od početnog priznavanja na bazi odgovarajućih i provjerljivih informacija koje se mogu prikupiti bez pretjeranih dodatnih troškova. Ovo uključuje i kvantitativne i kvalitativne informacije i analize, zasnovane na istorijskim podacima Banke, iskustvu i stručnoj kreditnoj procjeni i uključivanju informacija koje se odnose na budućnost.

Banka prati i provjerava kvalitet kreditnog portfolija, kako na nivou individualnog klijenta, tako i na nivou cjelokupnog kreditnog portfolija, kako bi u kontinuitetu procjenjivala potrebne rezerve za ECL (očekivani kreditni gubici). Banka formira individualne rezerve za klijente koji se nalaze na individualnoj ocjeni, koji su svrstani u fazu 3. Ovakav izračun se zasniva na informacijama o ispunjavanju ugovorenih obaveza ili drugim finansijskim teškoćama dužnika, ili drugim važnim činjenicama. Pojedinačne procjene zasnovane su na očekivanim diskontovnim novčanim tokovima iz poslovnja, ili procijenjenim očekivanim plaćanjima iz obezbjeđenja.

Za sva rizična sredstva i potencijalne obaveze koji su svrstani u fazu 1 i fazu 2, ili za finansijsku imovinu u fazi 3 sa izloženošću ispod praga materijalnosti ispravke se procjenjuju na kolektivnoj osnovi. ECL u ovoj grupi imovine se procjenjuje na osnovu očekivane vrijednosti parametara rizika kombinujući istorijska kretanja sa budućim makroekonomskim predviđanjima. Kod modela koji se koriste za procjenu budućih parametara rizika vrši se redovna validacija i nanovo se testiraju kako bi procjene gubitaka bile što realnije.

Klasifikacija u fazama

Banka je pripremila metodologiju koja objašnjava model očekivanih kreditnih gubitaka i kojom su definisani kriterijumi razvrstavanja u faze, prelaz između faza, izračun indikatora rizika i validaciju modela. Banka klasifikuje finansijske instrumente u fazu 1, fazu 2, i fazu 3, na osnovu primenjene metodologije obezvrjeđenja, kako je opisano u nastavku:

- Faza 1: bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti na osnovu 12-mjesečnog perioda;
- Faza 2: značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti za vijek trajanja finansijskog sredstva, i
- Faza 3: Banka prepoznaje gubitke za vijek trajanja finansijskog sredstva. Definicija neispunjavanja obaveza usklađena je sa smjericama EBA. Na bazi internog sistema razvrstavanja neperformansi portfolio je raspoređen u D, DF i E bonitetni razred koji uključuje potraživanja koja su u kašnjenju preko 90 dana, kao i potraživanja sa malom vjerovatnoćom plaćanja („unlikely to pay“). Na segment fizičkih lica razvrstavanje u bonitetne grupe se vrši na nivou pojedinačnih potraživanja, međutim može se konačan bonitet pogoršati na bazi boniteta ostalih potraživanja istog klijenta.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

a) Očekivani kreditni gubici (nastavak)

Značajno povećanje kreditnog rizika se podrazumjeva u sljedećim situacijama:

- kada se bonitet značajno pogoršao na datum izvještavanja, u odnosu na bonitet pri odobravanju finansijskog sredstva,
- kada postoji kašnjenje preko 30 dana u izmirivanju obaveza po finansijskom sredstvu (dani kašnjenja su uključeni u procjeni boniteta),
- odobravanje restrukturiranja finansijskog sredstva, ili
- ako je finansijsko sredstvo stavljeno na listu za intenzivno posmatranje.

Metodologija bonitetnog razvrstavanja za banke i države klasifikacija zavisi od toga da li postoji bonitet utvrđen od strane međunarodnih agencija Fitch, Moody's ili S&P. Bonitet se određuje na osnovu prosječnog međunarodnog boniteta. Ako ne postoje međunarodni kreditni rejting, klasifikacija se zasniva na internoj metodologiji Banke.

Očekivani gubici za finansijsku imovinu faze 1 izračunavaju se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja u 12 mjeseci ili kraćem periodu, ako je dospjeće finansijske imovine kraće od 1 godine. Vjerovatnoća neplaćanja u 12 mjeseci uključuje uticaj makroekonomskih prognoza. Očekivani gubici za finansijsku imovinu faze 2 izračunavaju se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja u cijelom periodu trajanja sredstva, jer se njihov kreditni rizik značajno povećao od njihovog početnog priznavanja. Izračun se takođe zasniva na većem broju ekonomskih scenarija za identifikovanje vjerovatnoće gubitaka koji su okrenuti ka budućnosti i koji uključuju makroekonomske prognoze.

Za finansijske instrumente u fazi 3 primjenjuje se isti tretman kao i za obezvređivanje finansijskih instrumenata u skladu sa MRS 39. Izloženosti ispod praga materijalnosti dobijaju kolektivne ispravke vrijednosti koristeći PD od 100%. Finansijski instrumenti će biti prebačeni iz faze 3 ako više ne ispunjavaju kriterijume za fazu 3 nakon probnog perioda. Specijalni tretman se primjenjuje za finansijska sredstva obezvređena u trenutku kupovine ili emisije (POCI), za koje se ispravka vrijednosti prepoznaje samo za očekivane gubitke u periodu od početnog priznavanja.

Izračunavanje kolektivnih ispravki vrijednosti vrši se množenjem izloženosti u neplaćanju (EAD) (izloženost po defaultu) na kraju svakog mjeseca sa odgovarajućom vjerovatnoćom neplaćanja (PD) i gubitkom u slučaju neplaćanja (LGD). Izloženost u neplaćanju je suma bilansnih izloženosti i vanbilansnih izloženosti pomnoženih sa faktorom kreditne konverzije (CCF). Dobijeni rezultat se za svaki pojedinačni mjesec diskontuje na sadašnje vrijeme. Za izloženosti u fazi 1 očekivani gubici se odnose na period od 12 mjeseci, dok se za fazu 2 uključuju svi očekivani gubici do datuma isteka sredstva.

U svrhu procjene gubitaka u slučaju neplaćanja (LGD), Banka koristi alat umanjenja vrijednosti kolaterala (HC) za svaki pojedinačni kolateral i stopu plaćanja za neobezbijedene izloženosti (URR). U nedostatku dovoljno reprezentativnih istorijskih podataka na bazi kojih bi se izračunali predmetne stope, Banka primjenjuje stope koje dobija od NLB d.d..

Očekivani životni vijek

Prilikom ocjene očekivanih kreditnih gubitaka, Banka mora uzeti u obzir maksimalni ugovorni period na koji je Banka izložena kreditnom riziku.

Informacije usmjerene na budućnost

Banka uključuje informacije koje se odnose na budućnost u procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika i mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka.

Makroekonomski scenariji koje Banka koristi za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka zasnovani su na postojećem okviru NLB Grupe za testiranje otpornosti na stresne situacije. Scenariji u okviru stresnog testiranja su predmet redovnog praćenja od strane Banke. Scenariji i statistički modeli isti su za sve članice NLB Grupe, uz uvažavanje lokalnih specifičnosti banaka članica kroz proces kalibracije rezultata scenarija. Prema MSFI 9 koristi se trokomponentni okvir scenarija i to osnovni, optimistični i pesimistički scenariji.

Osnovni scenario predstavlja direktnu primjenu zvaničnih prognoza BDP-a (MMF, EK i IMAD) sa dodatnim modifikacijama u cilju ublažavanja mogućeg prekomjernog optimizma ili pesimizma u prognozama. Pesimistički scenario pretpostavlja umjereno ciklično usporavanje ekonomije. Optimistični scenario uzima najbolje projekcije

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

a) Očekivani kreditni gubici (nastavak)

BDP-a u petogodišnjem periodu, dok se pesimistički scenario odnosi na nepovoljan makro scenario iz ICAAP procesa.

Svaki scenario je ponderisan odgovarajućom vjerovatnoćom pojave, a ponderisani prosječni scenario se naknadno izračunava. Ponderi su izvedeni iz istorijskih podataka na osnovu njihovih distributivnih svojstava. Ponderisani prosečni scenario se koristi kao osnova za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9.

Rekalkulacija svih parametara vrši se godišnje ili češće ako se makroekonomsko okruženje mijenja više nego što je uključeno u prethodne prognoze. U tom slučaju svi parametri se preračunavaju prema novim prognozama.

b) Ispravke vrijednosti za pojedinačno ocijenjene očekivane gubitke

Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti

Banka obezvređuje finansijska sredstva pojedinačno u slučaju pojedinačno značajnih finansijskih sredstava klasifikovanih u fazu 3; preostala finansijska sredstva su slabo grupisana. Prag materijalnosti za individualno ocijenjena potraživanja su EUR 50 hiljada za fizička lica, odnosno EUR 20 hiljada za pravna lica.

Iznos gubitka se procjenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i neto sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova koji su diskontovani na datum obračuna. Scenario procjene očekivanih kreditnih gubitaka može se zasnivati na pretpostavci "going concern" koji uzima u obzir novčane tokove iz redovnog poslovanja. U slučaju pretpostavke "gone concern" se očekuju nadoknada isključivo od prodaje sredstava obezbjeđenja. Visina naplate iz sredstava obezbjeđenja se zasniva na procjeni tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjenoj za definisani haircut (HC) i diskontovanoj u određenom vremenskom periodu (svođenje na sadašnju vrijednost). Vanbilansne obaveze se takođe procjenjuju pojedinačno, a očekivani kreditni gubici evidentiraju se na strani pasive.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti se umanjuje za vrijednost ispravke vrednosti, a gubitak se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha”. Ako se iznos ispravki za očekivane kreditne gubitke naknadno smanji, zbog događaja koji je nastao nakon što je umanjeno vrijednosti priznato (npr. otplata u procesu oporavka premašuje očekivano predviđenu otplatu iz kolaterala), ukidanje gubitka se priznaje kao smanjenje ispravke vrijednosti, a dobit se priznaje u istoj poziciji bilansa uspeha na kojoj je priznat gubitak. Za vanbilansne izloženosti, iznos očekivanog kreditnog gubitka se priznaje u bilansu stanja u okviru pozicije „Rezervisanja” i u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha”.

Finansijska sredstva klasifikovana po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Kreditni gubici za dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat ne umanjuju knjigovodstvene iznose ovih finansijskih sredstava u bilansu stanja. Umjesto toga, iznos koji je jednak ispravci vrijednosti koja bi nastala ako bi se imovina mjerila po amortizovanoj vrijednosti priznaje se u ukupnom ostalom rezultatu kao akumulirani gubitak od umanjenja, i u bilansu uspeha na poziciji „Neto prihodi/rashodi od obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha”. Pri prestanku priznavanja akumulirani gubitak priznat u ukupnom ostalom rezultatu prenosi se u bilans uspeha, dok se ukidanje očekivanih kreditnih gubitaka prenosi na prihode/rashode obezvređenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

Ako se iznos ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke naknadno smanji, uslijed događaja koji se desio nakon priznavanja umanjenja vrijednosti (npr. otplata u procesu oporavka premašuje predviđenu otplatu iz kolaterala), ukidanje gubitka se priznaje kao smanjenje ispravke vrijednosti, a dobit se priznaje u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

c) Restrukturirani krediti

Restrukturirani kredit (ili restrukturirano finansijsko sredstvo) nastaje kao rezultat nemogućnosti dužnika da vrati dug pod prvobitno ugovorenim uslovima, bilo izmjenom uslova prvobitnog ugovora (putem aneksa) ili potpisivanjem novog ugovora prema kojem su ugovorne strane saglasne sa djelimičnom ili potpunom otplatom prvobitnog duga. Ako se kod potraživanja od klijenta uvodi status restrukturiranja, dužnik mora biti svrstan u rejting grupu C (interna rejting skala) ili nižu.

Definicija restrukturiranih kredita usklađena je sa regulativom CBCG i Evropskog bankarskog tijela (EBA). Cilj ovih definicija je adekvatan obuhvat izloženosti kod kojih su uvedene mjere restrukturiranja.

Računovodstveni tretman restrukturiranih kredita zavisi od vrste restrukturiranja. Kada Banka odobri modificovane uslove otplate polazeći od produženja roka za otplatu glavnice i/ili kamate i/ili restrukturiranje otplate glavnice i/ili kamate ili smanjenja kamatne stope i/ili ostalih troškova, prilagođava knjigovodstvenu vrijednost kredita na osnovu diskontovane vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova pod izmijenjenim uslovima i priznaje efekat u bilansu uspjeha. U slučaju smanjenja potraživanja prema dužniku kao rezultat ugovorenog odricanja duga i promjene vlasništva ili konverzije duga u kapital, Banka prestaje priznavanje potraživanja u dijelu koji se odnosi na otpis ili ugovorno odricanje od duga. Nova procjena budućih novčanih tokova za preostalo potraživanje zasniva se na ažuriranoj procjeni vjerovatnoće gubitka. Banka razmatra modificovani položaj dužnika, ekonomska očekivanja i kolateral kod restrukturiranih kredita. Kada se restrukturirani kredit naplaćuje preuzimanjem druge imovine (nekretnine, postrojenja i oprema, hartije od vrijednosti i ostala finansijska imovina), uključujući ulaganja u kapital dužnika dobijenih konverzijom duga u kapital, priznavanje stečene imovine u bilansu stanja vrši se po fer vrijednosti, priznajući razliku između fer vrednosti sredstva i knjigovodstvene vrijednosti eliminisanog potraživanja u bilansu uspjeha.

Restrukturirane izloženosti mogu se identifikovati i u performing i u non-performing dijelu portfolija. Kada je restrukturirani kredit klasifikovan kao non-performing, može se reklasifikovati u performing ako se izloženost više ne smatra nenaplativom, ako je određeni iznos otplaćen, ako je prošla godina od određenog relevantnog događaja (izvršeno restrukturiranje, klasifikacija u non-performing, otplata posljednjeg dospelog iznosa, kraj grejs perioda) i nakon restrukturiranja nije bilo dospelih obaveza u kašnjenju ili sumnji u pogledu otplate cjelokupne izloženosti pod uslovima i odredbama definisanih restrukturiranjem. Odsustvo sumnje potvrđuje se analizom finansijskog stanja dužnika.

Status restrukturiranja se može povući kada:

- je proteklo najmanje 2 godine probnog perioda od posljednjeg:
 - trenutka produženja mjera restrukturiranja ili
 - trenutka kada je restrukturirana izloženost klasifikovana kao performing.
- izvršene su redovne isplate glavnice ili kamata u značajnom ukupnom iznosu tokom najmanje polovine probnog perioda; i
- nije bilo kašnjenja u probnom periodu duže od 30 dana u iznosu iznad 100 EUR.

d) Sredstva vraćena u posjed

U određenim okolnostima, Banka, po osnovu neispunjenja ugovorne obaveze otplate duga, preuzima u posjed kolaterale koji su bili sredstvo obezbjeđenja po datom plasmanu. Banka evidentira primljena sredstva po nižoj od neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjene za troškove prodaje i, u zavisnosti od namjene, klasifikuje u odgovarajuću kategoriju sredstava. Nakon početnog priznavanja preuzeta sredstva se odmjeravaju i izvještavaju u skladu sa politikom tih kategorija sredstava. Ukoliko nije drugačije navedeno, ova sredstva se iskazuju u okviru stavke „Ostala sredstva“, jer ih Banka privremeno drži sa namjerom prodaje odmah kada je to moguće. Svi dobitci/gubici od njihove prodaje iskazuju se u okviru stavke „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine“.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Nematerijalna sredstva

Licence

Licence se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se priznaje primjenom proporcionalne metode, kako bi se trošak licenci raspodijelio u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 5 godina.

Računarski softver

Troškovi razvoja računarskog softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih prilikom stavljanja softvera u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 10 godina. Amortizacija nematerijalnih ulaganja počinje onog trenutka kada nematerijalno ulaganje postane raspoloživo za upotrebu.

3.12. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknativ iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknativ iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrjeđeno. Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi održavanja terete ostale rashode poslovanja perioda u kome su nastali.

Amortizacija sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti u toku njihovog procijenjenog vijeka trajanja.

U tabeli koja slijedi dat je aproksimativan prikaz korišćenih godišnjih stopa amortizacije tokom 2020. i 2019. godine:

	2020.	2019.
Građevinski objekti	3%	3%
Računari i računarska oprema	14,30% - 50%	14,30% - 50%
Namještaj i oprema	20%	20%
Vozila	20%	20%
Ulaganje u tuđe objekte	20%	20%

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine“.

3.13. Investicione nekretnine

Nekretnine se klasifikuju u investicione nekretnine ako se ne koriste neposredno za obavljanje djelatnosti, već se posjeduju sa namjenom izdavanja u poslovni zakup. Investicione nekretnine se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti koju, pored kupovne cijene, čine davanja i neposredni troškovi koje je moguće neposredno pripisati nabavci. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se odmjeravaju po modelu fer vrijednosti koja se temelji na trenutnim tržišnim cijenama. Dobici i gubici iz naknadnog odmjeravanja po fer vrijednosti se priznaju u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni i bankomatima, visoko likvidna finansijska sredstva s dospijanjem manjim od tri mjeseca i novčana sredstva bez posebne namjene na računima kod Centralne banke Crne Gore, dužničke hartije od vrijednosti sa originalnim dospijanjem do 90 dana, kao i sredstva kod domaćih i inostranih banaka.

3.15. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.16. Finansijske garancije

Finansijske garancije se na datum izdavanja priznaju po fer vrijednosti koja je jednaka iznosu primljene naknade. Primljena naknada se prenosi u bilans uspjeha u toku perioda trajanja ugovora primjenom proporcionalne metode. Obaveza banke po osnovu finansijskih garancija naknadno se odmjerava po vrijednosti većoj od:

- inicijalnog odmjeravanja, korigovanog za amortizaciju obračunatu sa ciljem da se prizna prihod od naknade ostvaren u toku važenja garancije; odnosno
- najbolje procjene izdatka koji je potreban za izmirenje obaveze.

3.17. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, koja je obično jednaka nabavnoj vrijednosti, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva, umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha kao kamatni rashodi u periodu korišćenja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.18. Primanja zaposlenih

a) *Kratkoročna primanja*

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima, kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po relevantnim zakonskim propisima. Banka je obavezna i da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih uplati državnim fondovima. Doprimosi se priznaju kao trošak perioda na koji se odnose, u okviru troškova rada. Banka nema zakonsku niti izvedenu obavezu za dalje plaćanje doprinosa državnim fondovima.

b) *Beneficije zaposlenih*

Beneficije zaposlenih uključuju naknade za penzionisanje i jubilarne nagrade.

Pravo na te naknade je obično uslovljeno preostalom dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetkom minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja. Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa, poslije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu.

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu penzionisanja zaposlenih i jubilarnih nagrada procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlaštenog aktuara, koji vrši obračun budućih obaveza diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Primanja zaposlenih (nastavak)

b) Beneficije zaposlenih (nastavak)

Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih plata i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka. Naknade zaposlenima su uključene u bilans uspjeha u poziciju administrativni troškovi, kao troškovi rada, dok su kamate za obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju, priznate kao rashodi kamata i slični rashodi. Te kamate predstavljaju promjenu sadašnje vrijednosti obaveze, koja nastaje usljed približavanja periodu dospjeća za plaćanje.

Aktuarski dobici ili gubici po osnovu promjene aktuarskih demografskih i finansijskih pretpostavki i iskustvenih prilagođavanja (razlika između stvarnih i projektovanih isplata iz aktuarskih procjena) se priznaju u kapitalu, kao aktuarski dobici/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha.

3.19. Oporezivanje

a) Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG“, br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16), primjenom propisane stope na iznos oporezive dobiti iskazane u poreskoj prijavi.

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usklađivanjem dobiti objelodanjene u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom proporcionalne stope od 9% na iznos oporezive dobiti (2019: 9%).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

b) Odloženi porez na dobit

Odloženi porezi se obračunavaju primjenom metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja za sve privremene razlike proizišle iz razlike između poreske vrijednosti sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti, iskazane za potrebe finansijskog izvještavanja.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg postoji vjerovatnoća da će budući oporezovani dobitak biti raspoloživ u odnosu na koji se odbitna privremena razlika može iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjerenje fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat priznaju se u okviru kapitala.

Za utvrđivanje odloženih poreskih sredstava ili obaveza koristi se važeća poreska stopa na dan bilansa.

3.20. Akcijski kapital

Uplaćeni akcijski kapital Banke predstavlja iznos novčanih sredstava uplaćenih od strane akcionara. Akcijski kapital Banke čine obične akcije i evidentiraju se kao posebna stavka u bilansu stanja.

Dividende od akcija se evidentiraju u okviru kapitala u periodu u kome je donijeta odluka o njihovoj isplati.

3.21. Poslovanje u tuđe ime i za tuđi račun

Banka vrši usluge čuvanja i upravljanja određenim iznosom sredstava u ime i za račun pravnih i fizičkih lica, uz zaračunavanje određene naknade za pomenute usluge. Pomenuta sredstva nisu uključena u bilans stanja Banke. Pojediniosti o poslovanju u tuđe ime i za tuđi račun su prikazane u Napomeni 39.d.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.22. Korišćenje procjena**

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje utiču na prikazane iznose sredstava i obaveza. Procjene i prosuđivanja kontinuirano se ocjenjuju i bazirane su na istorijskom iskustvu i ostalim faktorima uključujući očekivanja o budućim događajima koja se smatraju razumnim pod određenim uslovima. Najznačajnija korišćenja procjena i prosuđivanja su sljedeća:

a) Umanjenje vrijednosti kredita

Banka prati i provjerava kvalitet kreditnog portfolia mjesečno, kako na individualnoj, tako i na skupnoj tj. portfeljskoj osnovi, sa ciljem tekuće procjene potrebne visine ispravke vrijednosti. Prilikom određivanja visine ispravke vrijednosti na individualnoj osnovi, Banka procjenjuje vrijednost budućih novčanih tokova, najčešće iz sredstava obezbjeđenja, koristeći određeni stepen umanjenja vrijednosti kolateralala (hair-cuts) i određeni period naplate.

Rukovodstvo koristi procjene bazirane na istorijskim gubicima za sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika kako bi se procijenio nivo umanjenja vrijednosti kolateralala i period naplate. Metodologija i pretpostavke koje se koriste u procjeni iznosa i perioda budućih novčanih tokova, pregledaju se redovno, kako bi se uklonile sve razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih iskustava.

Stresno testiranje za kreditni rizik predviđa uticaj nepovoljnih makroekonomskih uslova na nenaplativost i stope gubitka. Stresni scenario predviđa usporavanje ekonomskih uslova, što dovodi do povećanja stope nenaplativosti (DR), kao i stope gubitka (LR). Na osnovu istorijskog iskustva procjenjuje se veza između makroekonomskih faktora i faktora rizika i primjenjuje se referentna vrijednost za postojeće izloženosti kako bi se procijenio dodatna stopa nenaplativosti i ispravke vrijednosti potrebne da pokriju rizik. Pretpostavka u ovim scenarijima je da se izloženost ne menja u toku jedne godine.

Kreditni koji nose manji rizik i krediti niže izloženosti provjeravaju se skupno.

b) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se dobija na osnovu objavljene tržišne cijene na datum odmjeraavanja.

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Iako tehnike vrednovanja u dobroj mjeri odražavaju tržišne uslove na dan odmjeraavanja, isti se ipak mogu razlikovati od tržišnih uslova prije i poslije toga dana.

Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Promjena procjena tih faktora bi mogla uticati na prikazanu fer vrijednost finansijskih instrumenata.

c) Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenima određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast plata u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast plata po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu pogodnosti. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti. Aktuarski obračun vrši nezavisni aktuar.

Glavne pretpostavke koje su korišćene u aktuarskom obračunu su date u tabeli niže:

Aktuarske pretpostavke	31.12.2020.	31.12.2019.
Diskontni faktor	4%	2,7%
Rast zarade u skladu sa stopom inflacije, napredovanja, i povećanja zarada po osnovu minulog rada	1% - 2,7%	2,13% - 2,92%
Ostale pretpostavke		
Broj zaposlenih koji ispunjavaju uslove za isplatu pogodnosti	285	275

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.22. Korišćenje procjena (nastavak)

c) Dugoročne naknade zaposlenima (nastavak)

Analiza osjetljivosti na promjene bitnih aktuarskih pretpostavki za dugoročne naknade zaposlenima data je u tabeli niže:

Aktuarska pretpostavka	Promjena pretpostavki	Uticaj na rezervisanja za otpremnine zaposlenim (u %)	
		2020.	2019.
Diskontna kamatna stopa	+ 0,5 b.p.	-4,8%	-4,2%
	- 0,5 b.p.	5,3%	4,7%
Rast zarada	+ 0,5 b.p.	5,3%	4,6%
	- 0,5 b.p.	-4,9%	-4,3%

d) Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, zgrada, postrojenja i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, zgrada, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

e) Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

U svom poslovanju Banka je izložena sljedećim rizicima:

- Kreditni rizik
- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizici
- Operativni rizici i
- Rizik zemlje

Osnovne smjernice za upravljanje rizicima su definisane Rizik apetitom banke i Strategijom upravljanja rizicima, koji, zajedno sa internim politikama koje se usvajaju od strane Odbora direktora, specificiraju rizik apetit, pristupe i metodologije za praćenje, mjerenje i upravljanje pojedinačnim tipovima rizika, kako bi se ostvarili interno postavljeni ciljevi i ispunili eksterni zahtjevi. Dodatno, usmjerenja koja se odnose na rizike su integrisana u proces planiranja na nivou Banke.

Okvir upravljanja rizikom

Odbor direktora ima sveobuhvatnu odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima. Odbor direktora je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Kreditni odbor, Odbor za listu za intenzivno staranje, nadzornu listu i praćenje problematičnih plasmana i Odbor za reviziju.

Politike upravljanja rizikom Banke su uspostavljene u cilju identifikacije i analize rizika sa kojima se suočava Banka, definisanja odgovarajućih limita u pogledu rizika, kao i nadzora rizika i pridržavanja limita. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno sagledavaju kako bi odrazili promjene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude.

Odbor za reviziju je odgovoran za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa politikama i procedurama upravljanja rizikom, kao i za analizu adekvatnosti okvira za upravljanje rizikom sa aspekta rizika sa kojima je Banka suočena. Odboru za reviziju pomoć pruža Sektor interne revizije. Interna revizija sprovodi redovne i vanredne provjere procedura i kontrola upravljanja rizikom, a rezultate izvršenih provjera saopštava Odboru za reviziju.

Upravljanje finansijskim rizikom se bazira na organizacionoj samostalnosti, kvalitetnim procedurama i adekvatnom sistemu internih kontrola, a ima za cilj minimizaciju rizika u smislu postizanja projektovanih poslovnih i finansijskih rezultata i optimalnu upotrebu kapitala.

Proces upravljanja rizicima u Banci je, prije svega, regulisan Zakonom o bankama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore. Pored toga, proces upravljanja rizicima je regulisan i internim aktima koji definišu cilj upravljanja, metodologiju i način praćenja pojedinih vrsta rizika. Navedene interne akte usvaja Odbor direktora banke.

Banka kontinuirano sprovodi analize kredita velikih klijenata, kao i predviđanja mogućih stresnih situacija. Osim pomenutog, Banka je uspostavila Sektor za restrukturiranje i Sektor upravljanja problematičnim plasmanima u cilju upravljanja i postizanja bolje naplativosti po kreditima klijenata sa sniženim kapacitetima za otplatu duga i nenaplativim kreditima.

Kod upravljanja tržišnim rizikom i operativnim rizikom, stepen izloženosti Banke ovoj vrsti rizika je nizak do umjeren. Na polju strukturne likvidnosti Banka je u skladu sa Politikom investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige nastavila sa stvaranjem rezervi likvidnosti investirajući u državne obveznice zemalja sa visokim rejtingom i u državne zapise i obveznice Crne Gore.

4.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik finansijskog gubitka u slučaju da klijent ili druga strana nisu u mogućnosti da ispune svoje ugovorne obaveze prema Banci, i u najvećoj mjeri proističe iz kredita i plasmana komitentima i drugim bankama i ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti. Banka definiše rizik apetit na području kreditnog rizika kao umjeren. U cilju obezbjeđivanja dugoročne stabilnosti na području upravljanja kreditnim rizikom, Banka teži postepenom poboljšanju kvaliteta kreditnog portfolija i održavanju zadovoljavajuće profitabilnosti, uspostavljanjem adekvatnog odnosa između prinosa i preuzetog rizika.

Kreditni portfelj Banke sastoji se od kredita, hartija od vrijednosti, kamata, naknada, depozita kod banaka i avansa, kao i izdatih garancija, otvorenih akreditiva, preuzetih i potencijalnih obaveza, itd., a u odnosu na preduzeća, banke, države, samostalne preduzetnike, građane i ostale komitente.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**4.1. Kreditni rizik (nastavak)**

Prije odobravanja svakog pojedinačnog plasmana vrši se kreditna analiza i utvrđuje njegova klasifikacija. Prilikom klasifikacije Banka primjenjuje internu metodologiju, koja podrazumijeva analizu sposobnosti dužnika da uredno izmiruju sve obaveze prema Banci i drugim povjeriocima. Pri tom je potrebno uzeti u obzir kako menadžerske, tako i finansijske sposobnosti dužnika, kao i informacije o kvalitetu i kvantitetu.

Pored navedenog, prilikom klasifikacije se uzima u obzir i dosadašnji odnos klijenta sa Bankom i mogućnost obezbjeđivanja instrumenata zaštite od rizika novčanih tokova koji su dovoljni za izmirenje obaveza, kao i drugi relevantni faktori, kao što su informacije o opštem ekonomskom ciklusu, stanje i izgledi bankarskog sektora i položaj dužnika unutar sektora, usaglašenost namjene kredita sa djelatnošću dužnika.

Utvrđivanje iznosa obezvrjeđenja za bilansne stavke, vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke i rezervacija za potencijalne gubitke se sprovodi u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18 i 42/19). Procjena pojedinačnih i skupnih umanjenja (ispravke) vrijednosti potraživanja i rezervisanja na kraju svakog mjeseca se vrši za izloženosti mjerene po amortizacionom trošku i mjerene po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na temelju MSFI 9. Pojedinačno značajnim potraživanjem se smatra ukupna bruto izloženost banke prema pravnom licu koja je veća od EUR 20 hiljada, odnosno fizičkom licu koja je veća od EUR 50 hiljada.

Iznos individualnih obezvrjeđenja se utvrđuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i procijenjenih budućih novčanih tokova (od unovčavanja kolaterala, iz poslovanja kompanije i ostalih izvora) po efektivnoj ili drugoj, odgovarajućoj, kamatnoj stopi. U slučaju vanbilansnih stavki, one se konvertuju u kreditne stavke koristeći kreditni faktor konverzije.

Za procjenu ispravke vrijednosti za skupno ocijenjene klijente, primjenjuje se model očekivanog gubitka koji pruža ocjenu kreditnih gubitaka procjenom niza mogućih ishoda koji uključuju predviđanje budućih ekonomskih uslova. Model očekivanih gubitaka zahtijeva da se prepoznaju ne samo kreditni gubici koji su već nastali, već i gubici za koje se očekuje da će se dogoditi u budućnosti. Ispravka za očekivane kreditne gubitke je potrebna za sve kredite i ostalu dužničku finansijsku imovinu koja se ne drži po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, zajedno s kreditnim obavezama i ugovorima o finansijskim garancijama. Obračunu očekivanog gubitka prethodi razvrstavanje finansijskih instrumenata u jednu od tri faze, što opredjeljuje modul obračuna ispravke vrijednosti u sljedećoj iteraciji. Prvi korak pri pripremi portfolija za obračun ispravke vrijednosti jeste da se klasifikuju potraživanja koja se vrijednuju po amortizovanoj vrijednosti, ili po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

Ako se na datum za koji se računa obezvrjeđenje kreditni rizik rizičnih sredstava i potencijalnih obaveza nije značajno povećao, Banka priznaje rezervacije za gubitak u periodu od 12 mjeseci očekivanih kreditnih gubitaka (faza 1). Ako je kreditni rizik značajno povećan od početnog priznavanja, Banka reklasifikuje finansijsku imovinu i potencijalne obaveze u fazu 2 ili fazu 3 i priznaje rezervaciju za gubitak jednak očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog vijeka instrumenta. Kada se kreditni rizik snizi, rizična sredstva i potencijalne obaveze se mogu reklasifikovati nazad u „bolju“ fazu nakon zadovoljenja određenih kriterijuma definisanih internim procedurama i međunarodnim standardima.

Za pripremu obračuna rezervisanja potrebno je procijeniti nekoliko pokazatelja rizika, kao što su umanjenje vrijednosti kolaterala u slučaju prodaje (haircuts), otplate iz drugih izvora osim kolaterala u slučaju neispunjavanja obaveza klijenta i vjerovatnoću neispunjavanja obaveza za homogene segmente klijenata. Skupna obezvrjeđenja se izračunavaju množenjem izloženosti, vjerovatnoće da izloženost postane nenaplativa, gubitka za nenaplativne izloženosti i unovčavanja kod vanbilansnih pozicija iz poslova garancija.

a) Preuzete obaveze iz kreditnih sredstava

Preuzete obaveze su instrumenti koji obezbjeđuju sredstva klijentima onda kada su im potrebna. Garancije i akreditivi, koji predstavljaju neopozivu pisanu obavezu Banke da će u ime svog klijenta platiti trećoj strani dogovoreni iznos, u slučaju da njen klijent ne ispuni svoju obavezu plaćanja, nose isti rizik kao krediti. Kod kreditnog rizika u pogledu preuzetih obaveza po odobrenim a neiskorišćenim kreditima Banka je izložena potencijalnom gubitku u iznosu odobrenog a neiskorišćenog kredita. Međutim, vjerovatni iznos gubitka po osnovu kreditnog rizika je manji od ukupnog neiskorišćenog kredita, zbog toga što je većina preuzetih obaveza po odobrenim kreditima uslovljena ispunjavanjem određenih standarda od strane klijenata. Banka vrši nadzor ročnosti kreditnih obligacija s obzirom na to da duži period važenja istovremeno nosi i veći kreditni rizik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

b) Interni bonitetni sistem

Interni bonitetni sistem Banke definiše pet klasa izloženosti, A, B, C, D i E. Učešće svake klase u ukupnom portfoliju prikazano je niže (ostala finansijska sredstva nisu uključena):

2020.				
	Bruto krediti i plasmani	Kredit i plasmani (%)	Ispravka vrijednosti	Ispravka vrijednosti (%)
A	269.427	65,86%	(1.835)	11,72%
B	108.848	26,61%	(3.619)	23,12%
C	19.783	4,84%	(3.275)	20,92%
D i E	11.011	2,69%	(6.926)	44,24%
Ukupno	409.069	100%	(15.655)	100%

2019.				
	Bruto krediti i plasmani	Kredit i plasmani (%)	Ispravka vrijednosti	Ispravka vrijednosti (%)
A	313.775	71,82%	(1.903)	15,34%
B	99.030	22,67%	(1.470)	11,85%
C	13.610	3,11%	(2.627)	21,17%
D i E	10.500	2,40%	(6.407)	51,64%
Ukupno	436.915	100%	(12.407)	100%

Kreditni rejting odražava kreditnu sposobnost klijenta čija izloženost proističe iz finansijskog instrumenta.

Kreditni rejting kategorije „A“ dodjeljuje se klijentima sa dobrom kreditnom sposobnošću, kod kojih se ne očekuju problemi u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije „B“ ukazuje na nešto slabiju finansijsku poziciju klijenta, koja je privremenog karaktera, i ne ukazuje na probleme u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije „C“ ukazuje na nedovoljan nivo kapitala i visok stepen zaduženosti klijenta, odnosno na to da klijent nema dovoljan priliv tokova gotovine da izmiri svoje obaveze, tako da kasni sa otplatom. Kategorije „D“ i „E“ odnose se na klijente sa evidentnim finansijskim poteškoćama, odnosno klijente koji su u postupku prinudnog poravnjenja, stečaja ili likvidacije. Očekuje se da ovi klijenti neće moći da izmire većinu ili bilo koju obavezu na osnovu tokova gotovine iz aktivnosti poslovanja. Klijenti klasifikovani u rejtinge „C“, „D“ i „E“ predstavljaju loše, odnosno tzv. nenaplative kredite. Kreditni rejting potraživanja je, pored navedenog, opredijeljen i stepenom urednosti u otplati i karakteristikama sredstava obezbjeđenja.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

c) Maksimalna izloženost kreditnom riziku

31.12.2020.

	Bruto maksimalna izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto maksimalna izloženost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	108.715	(7)	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	14.484	(3)	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata			
Kredit državi	20.695	(213)	20.482
Kredit finansijskim organizacijama	694	(30)	664
Kredit fizičkim licima	254.657	(5.357)	249.300
<i>Kreditna linija</i>	1.957	(128)	1.829
<i>Kreditne kartice</i>	3.155	(110)	3.045
<i>Stambeni krediti</i>	147.485	(2.526)	144.959
<i>Potrošački krediti</i>	101.959	(2.587)	99.372
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	101	(6)	95
Kredit pravnim licima	104.934	(10.018)	94.916
<i>Kartice</i>	268	(55)	213
<i>Kredit velikim preduzećima</i>	13.879	(425)	13.454
<i>Kredit malim i srednjim preduzećima</i>	90.787	(9.538)	81.249
Ukupno kredit i potraživanja od klijenata	380.980	(15.618)	365.362
Hartije od vrijednosti	13.605	(34)	13.571
Ostala finansijska sredstva	1.783	(37)	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat			
Hartije od vrijednosti	14.523	(73)	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja			
Kredit i potraživanja od klijenata	597	-	597
Ostala sredstva	6.314	(489)	5.825
Ukupno finansijska aktiva	541.001	(16.188)	524.813
Potencijalne obaveze	87.962	(2.045)	85.917
Akreditivi	1.800	(26)	1.774
Garancije	35.770	(758)	35.012
Odobreni neiskorišćeni krediti	50.392	(1.261)	49.131
UKUPNO	628.963	(18.233)	610.730

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

c) Maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

	Bruto maksimalna izloženost	Ispravka vrijednosti	31.12.2019. Neto maksimalna izloženost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	72.489	(5)	72.484
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	53.351	(7)	53.344
Kredit i potraživanja od klijenata			
Kredit državi	26.711	(212)	26.499
Kredit finansijskim organizacijama	1.359	(36)	1.323
Kredit fizičkim licima	232.020	(4.588)	227.432
<i>Kreditna linija</i>	1.678	(171)	1.507
<i>Kreditne kartice</i>	3.273	(169)	3.104
<i>Stambeni krediti</i>	127.298	(2.341)	124.957
<i>Potrošački krediti</i>	99.671	(1.907)	97.764
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	100	-	100
Kredit pravnim licima	96.503	(7.365)	89.138
<i>Kartice</i>	336	(50)	286
<i>Kredit velikim preduzećima</i>	15.976	(261)	15.715
<i>Kredit malim i srednjim preduzećima</i>	80.191	(7.054)	73.137
Ukupno kredit i potraživanja od klijenata	356.593	(12.201)	344.392
Hartije od vrijednosti	26.971	(199)	26.772
Ostala finansijska sredstva	1.915	(29)	1.886
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat			
Hartije od vrijednosti	30.566	(138)	30.566
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja			
Kredit i potraživanja od klijenata	572	-	572
Ostala sredstva	6.503	(454)	6.049
Ukupno finansijska aktiva	548.960	(12.895)	536.065
Potencijalne obaveze	73.099	(1.129)	71.970
Akreditivi	1.213	(11)	1.202
Garancije	29.628	(506)	29.122
Odobreni neiskorišćeni krediti	42.258	(612)	41.646
UKUPNO	622.059	(14.024)	608.035

Maksimalna izloženost kreditnom riziku predstavlja ukupnu izloženost Banke kreditnom riziku koja obuhvata: kredite i potraživanja od banaka, kredite državi, kredite finansijskim institucijama, kredite fizičkim licima, kredite pravnim licima, dužničke hartije od vrijednosti, ostala finansijska potraživanja i potencijalne obaveze. U gore navedenim tabelama dat je pregled bruto izloženosti, ispravke vrijednosti (iznos obezvrjeđenja) i neto izloženosti potraživanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

d) *Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti*

				31.12.2020.
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Ukupno
A	250.220	5.409	193	255.822
B	90.051	18.001	796	108.848
C	5.151	3.308	11.324	19.783
D i E	225	124	10.662	11.011
Ispravka vrijednosti	(3.260)	(2.186)	(10.175)	(15.621)
Neto vrijednost	342.387	24.656	12.800	379.843
				31.12.2019.
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Ukupno
A	282.390	3.802	611	286.803
B	85.691	12.890	450	99.031
C	5.127	3.058	5.425	13.610
D i E	71	29	10.400	10.500
Ispravka vrijednosti	(2.317)	(614)	(9.277)	(12.208)
Neto vrijednost	370.962	19.165	7.609	397.736

e) *Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat*

				31.12.2020.
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Ukupno
A	14.523	-	-	14.523
Ispravka vrijednosti	(73)	-	-	(73)
Neto vrijednost	14.523	-	-	14.523

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

e) *Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (nastavak)*

	31.12.2019.		
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3
			Ukupno
A	30.566	-	-
Ispravka vrijednosti	(138)	-	-
Neto vrijednost	30.566	-	-
			30.566

f) *Kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama*

	31.12.2020.		
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3
			Ukupno
A	57.952	106	6
B	25.861	2.115	-
C	320	1.063	520
D i E	3	-	16
Ispravka vrijednosti	(1.536)	(402)	(107)
Neto vrijednost	82.600	2.882	435
			85.917

	31.12.2019.		
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3
			Ukupno
A	44.387	1.155	66
B	20.766	5.184	2
C	215	629	671
D i E	1	-	23
Ispravka vrijednosti	(780)	(129)	(220)
Neto vrijednost	64.589	6.839	542
			71.970

Banka razvrstavanje potraživanja u faze vrši uzimajući u obzir kriterijume: odnos boniteta u momentu odobravanja i boniteta u momentu obračuna potraživanja, podatak o restrukturiranju potraživanja, podatak o kašnjenju, podatak o pripadnosti ICL listi. Kao jedan od kriterijuma koristi odnos boniteta u momentu odobravanja i boniteta u momentu obračuna potraživanja, pri čemu se kao bonitet uzima bonitet prema internoj metodologiji NLB Grupe, koja ne odgovara u potpunosti klasifikaciji u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore. U tabelama gore, Banka je prikazala klase u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore; stoga postoje određeni slučajevi A ili B boniteta, a da pripadaju fazi 3, ili D i E boniteta, a da pripadaju fazi 1 ili fazi 2.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

g) Reprogramirane izloženosti

31.12.2020.

	Ukupna reprogramirana izloženost			Ispravka vrijednosti		Kolaterali i finansijske garancije primljene za restrukturirane kredite
	Ukupno	A i B klasa	C, D, E klasa	A i B klasa	C, D, E klasa	
Kredit i potraživanja od klijenata (uključujući kredite po amortizovanoj vrijednosti i fer vrijednosti)	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	2.016	911	1.105	(79)	(452)	5.981
Stambeni krediti	1.627	692	935	(70)	(410)	4.419
Potrošački krediti	357	219	138	(9)	(42)	1.469
Ostali krediti fizičkim licima	32	-	32	-	-	93
Kredit pravnim licima	15.913	4.630	11.283	(799)	(5.426)	31.607
Kredit malim i srednjim preduzećima	15.306	4.620	10.686	(799)	(5.426)	30.364
Kredit velikim preduzećima	597	-	597	-	-	1.223
Neiskorišćeni krediti	10	10	-	-	-	20
Ukupna izloženost sa mjerama reprograma	17.929	5.541	12.388	(878)	(5.878)	37.588

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

g) Reprogramirane izloženosti (nastavak)

31.12.2019.

	Ukupna reprogramirana izloženost			Ispravka vrijednosti		Kolaterali i finansijske garancije primljene za restrukturirane kredite
	Ukupno	A i B klasa	C, D, E klasa	A i B klasa	C, D, E klasa	
Kredit i potraživanja od klijenata (uključujući kredite po amortizovanoj vrijednosti i fer vrijednosti)	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	2.246	1.019	1.225	(24)	(580)	8.453
Stambeni krediti	1.618	756	862	(24)	(352)	5.752
Potrošački krediti	594	263	331	-	(228)	2.569
Ostali krediti fizičkim licima	32	-	32	-	-	132
Kredit pravnim licima	9.138	1.346	7.792	(24)	(4.855)	30.345
Kredit malim i srednjim preduzećima	8.566	1.346	7.220	(24)	(4.855)	28.999
Kredit velikim preduzećima	572	-	572	-	-	1.346
Neiskorišćeni krediti	240	10	230	-	-	21
Ukupna izloženost sa mjerama reprograma	11.622	2.375	9.247	(48)	(5.435)	38.819

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

g) Reprogramirane izloženosti (nastavak)

Reprogramirane izloženosti su iznosile EUR 17.929 hiljada na 31. decembar 2020. godine (na dan 31. decembar 2019. godine reprogramirane izloženosti su iznosile EUR 11.622 hiljada).

Reprogramirane izloženosti po periodima reprogramiranja su prikazane u tabeli niže za 31. decembar 2020. godine i 31. decembar 2019. godine.

	31.12.2020.			
	do 3 mjeseca	od 3 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	preko 12 mjeseci
Izloženost A i B klasa	675	2.936	120	1.810
Izloženost C, D, E klasa	4.646	228	132	7.382
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	5.321	3.164	252	9.192
	31.12.2019.			
	do 3 mjeseca	od 3 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	preko 12 mjeseci
Izloženost A i B klasa	6	-	305	2.063
Izloženost C, D, E klasa	145	17	74	9.012
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	151	17	379	11.075

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane

	Kreditni i ostala finansijska aktiva u potpunosti ili više obezbijedeni kolateralom		Kreditni i ostala finansijska aktiva koji nisu u potpunosti obezbijedeni kolateralom		Kreditni i ostala finansijska aktiva koji nisu obezbijedeni kolateralom	
	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	190.073	470.816	15.092	10.200	174.678	-
Kreditni državi	-	-	-	-	20.482	-
Kreditni bankama	-	-	-	-	14.481	-
Kreditni finansijskim organizacijama	-	-	-	-	664	-
Kreditni fizičkim licima	134.532	313.631	4.239	3.351	110.529	-
Kreditna linija	-	-	-	-	1.829	-
Kreditne kartice	26	40	420	112	2.599	-
Stambeni krediti	133.540	307.551	3.711	3.098	7.708	-
Potrošački krediti	871	5.719	108	141	98.393	-
Ostali krediti fizičkim licima	95	321	-	-	-	-
Kreditni ostalim klijentima	55.541	157.185	10.853	6.849	28.522	-
Kartice	-	-	7	5	206	-
Kreditni velikim preduzećima	7.071	22.159	1.539	492	4.844	-
Kreditni malim i srednjim preduzećima	48.470	135.026	9.307	6.352	23.472	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	190.073	470.816	15.092	10.200	174.678	-

31.12.2020.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane (nastavak)

31.12.2019.

	Krediti i ostala finansijska aktiva u potpunosti ili više obezbijedeni kolateralom		Krediti i ostala finansijska aktiva koji nisu u potpunosti obezbijedeni kolateralom		Krediti i ostala finansijska aktiva koji nisu obezbijedeni kolateralom	
	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	159.146	466.387	20.056	14.287	218.534	-
Krediti državi	4.422	12.176	-	-	22.080	-
Krediti bankama	-	-	-	-	53.353	-
Krediti finansijskim organizacijama	-	-	-	-	1.328	-
Krediti fizičkim licima	113.169	279.447	4.037	3.294	110.221	-
<i>Kreditna linija</i>	-	-	-	-	1.506	-
<i>Kreditne kartice</i>	24	39	462	114	2.618	-
<i>Stambeni krediti</i>	109.958	267.719	3.340	2.779	10.914	-
<i>Potrošački krediti</i>	2.345	9.403	235	401	95.183	-
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	842	2.286	-	-	-	-
Krediti ostalim klijentima	41.555	174.764	16.019	10.993	31.552	-
<i>Kartice</i>	-	-	6	3	263	-
<i>Krediti velikim preduzećima</i>	4.264	50.453	6.580	4.899	4.870	-
<i>Krediti malim i srednjim preduzećima</i>	37.291	124.311	9.433	6.091	26.419	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	159.146	466.387	20.056	14.287	218.534	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

i) *Finansijski efekat kolaterala za finansijska sredstva po fer vrijednosti, a koja se ne drže radi trgovanja*

31.12.2020.

	Finansijska sredstva u potpunosti ili više obezbijedena kolateralom		Finansijska sredstva koja nisu u potpunosti obezbijedena kolateralom		Finansijska sredstva koja nisu obezbijedena kolateralom	
	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala
Kredit i potraživanja od klijenata	597	1.223	-	-	-	-
Ukupno:	597	1.223	-	-	-	-

31.12.2019.

	Finansijska sredstva u potpunosti ili više obezbijedena kolateralom		Finansijska sredstva koja nisu u potpunosti obezbijedena kolateralom		Finansijska sredstva koja nisu obezbijedena kolateralom	
	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala
Kredit i potraživanja od klijenata	572	1.339	-	-	-	-
Ukupno:	572	1.339	-	-	-	-

Banka uzima različita sredstva obezbjeđenja kredita da bi umanjila kreditni rizik. Odluka o vrsti i vrijednosti kolaterala zavisi od analize komitenta i potencijalnog plasmana. Uzimanjem sredstava obezbjeđenja, Banka smanjuje rizik od potencijalne nemogućnosti klijenta da na vrijeme izvrši obaveze plaćanja. Objelodanjenu fer vrijednost kolaterala utvrđuje ovlašćeni procjenitelj Banke. Objelodanjena fer vrijednost kolaterala predstavlja vrijednost koja se može realizovati od strane zakonskih vlasnika sredstava. Obezvrjeđivanje finansijskih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrijednosti je determinisano fer vrijednošću kolaterala.

Finansijski instrumenti kojima je prekoračen rok dospijeca, ali nisu obezvrjeđeni, jesu oni finansijski instrumenti kod kojih je prekoračen rok ugovornih dospijeca glavnice i kamate, ali Banka smatra da njihovo umanjenoj vrijednosti nije adekvatno na osnovu količine raspoloživih instrumenata obezbjeđenja ili trenutka naplate iznosa koji se duguju Banci.

Iako su krediti pokriveni kolateralom, može doći do obezvrjeđenja kredita ukoliko se određeni dio kolaterala ne može prodati usljed administrativnih i drugih ograničenja, što može dovesti do produženja vremenskog perioda potrebnog za prodaju kolaterala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

j) Analiza neto kredita i potraživanja po geografskim sektorima*

*Uključuje hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti i ostala finansijska sredstva

31.12.2020.

Zemlja	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti
Crna Gora	379.597
Zemlje Evropske unije	6.793
- Slovenija	1.132
- Ostale EU članice	5.661
Ostale zemlje	8.770
Ukupno	395.160

31.12.2019.

Zemlja	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti
Crna Gora	371.975
Zemlje Evropske unije	48.676
- Slovenija	45.270
- Ostale EU članice	3.406
Ostale zemlje	5.743
Ukupno	426.394

k) Analiza dužničkih hartija od vrijednosti po geografskim sektorima

31.12.2020.

Zemlja	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	Finansijska sredstva držana radi trgovanja	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat
Crna Gora	13.571	-	4.751
Sjedinjene Američke Države	-	-	9.767
Ukupno	13.571	-	14.518

31.12.2019.

Zemlja	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	Finansijska sredstva držana radi trgovanja	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat
Crna Gora	26.772	-	21.581
Sjedinjene Američke Države	-	-	8.980
Ukupno	26.772	-	30.561

U tabelama za 2020. i 2019. godinu je prikazana struktura neto izloženosti Banke po geografskim područjima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

I) Analiza kreditnog rizika po privrednim sektorima*

Banka prati koncentraciju kreditnog rizika po privrednim sektorima. Analiza koncentracije kreditnog rizika na dan 31. decembra prikazana je u sljedećoj tabeli. Kreditne izloženosti u tabelama ispod prikazane su po neto principu.

	31.12.2020.	
	Neto krediti i potraživanja	%
Banke	14.481	3,67%
Finansije	664	0,17%
Javni sektor	33.974	8,60%
Stanovništvo	249.300	63,09%
Građevinski sektor	9.116	2,31%
Industrijski sektor	19.016	4,81%
Poljoprivreda	511	0,13%
Rudarstvo	2.965	0,75%
Usluge	7.208	1,82%
Ugostiteljstvo	13.414	3,39%
Saobraćaj i komunikacije	9.842	2,49%
Trgovina	32.923	8,33%
Ostala finansijska sredstva	1.746	0,44%
Ukupno	395.160	100,00%

**Uključuje hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti i ostala finansijska sredstva*

	31.12.2019.	
	Neto krediti i potraživanja	%
Banke	53.344	12,51%
Finansije	1.323	0,31%
Javni sektor	53.173	12,47%
Stanovništvo	227.432	53,34%
Građevinski sektor	11.001	2,58%
Industrijski sektor	8.951	2,10%
Poljoprivreda	595	0,14%
Rudarstvo	1.829	0,43%
Usluge	6.892	1,61%
Ugostiteljstvo	11.449	2,69%
Saobraćaj i komunikacije	11.144	2,61%
Trgovina	37.375	8,77%
Ostala finansijska sredstva	1.886	0,44%
Ukupno	426.394	100,00%

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

m) *Struktura dužničkih hartija od vrijednosti bankarske knjige prema rejtingu agencije Fitch*

31.12.2020.

Fitch rejting

AAA (USA)

Bez Fitch rejtinga (Crna Gora)

Ukupno

Knjigovodstvena vrijednost	%
9.767	34,77%
18.322	65,23%
28.089	100%

31.12.2019.

Fitch rejting

AAA (USA)

Bez Fitch rejtinga (Crna Gora)

Ukupno

Knjigovodstvena vrijednost	%
8.980	15,66%
48.353	84,34%
57.333	100%

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti

U skladu sa rizik apetitom, tolerancija za rizik likvidnosti je niska, pa Banka održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti i dobro diversifikovane izvore sredstava. Banka mora imati odgovarajući nivo rezervi likvidnosti da pokrije dospelje i potencijalne obaveze, i ovo mora biti ostvarivo u veoma kratkom intervalu.

Upravljanje likvidnošću na operativnom, strukturnom i strateškom nivou regulisano je Politikom upravljanja likvidnošću.

Politika upravljanja likvidnošću definiše rizik likvidnosti, određuje metode i procedure za adekvatno mjerenje i upravljanje rizikom likvidnosti, definiše dužnosti i obaveze organa Banke u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti, utvrđuje metode vršenja pregleda trenutnog stanja likvidnosti i budućih tokova gotovine, kao i mjere za ostvarivanje ciljeva optimalne likvidnosti Banke.

Plan za upravljanje likvidnošću u nepredviđenim situacijama, kao dio Politike upravljanja likvidnošću, utvrđuje smjernice i plan aktivnosti koje imaju za cilj prepoznavanje problema i iznalaženje najboljih rješenja u uslovima nastanka nepredviđenih okolnosti, odnosno održavanje likvidnosti koja garantuje nesmetano obavljanje poslova i zaštitu interesa deponenata, povjerilaca i akcionara Banke.

Procedure za upravljanje rizikom likvidnosti na operativnom nivou, su takođe dio Politike upravljanja likvidnošću, i imaju za cilj uspostavljanje mehanizama praćenja i održavanja dnevne, kao i likvidnosti na kratak rok, kroz sagledavanje odnosa kratkoročne aktive i pasive Banke i uspostavljanje mjera i postupaka za održavanje njihove adekvatne ročne usklađenosti.

Glavni ciljevi na polju upravljanja rizikom likvidnosti su:

- održavanje kratkoročne i dugoročne likvidnosti;
- izmirenje svih dospjelih obaveza;
- korišćenje najpovoljnijih sredstava za izmirenje dospjelih obaveza;
- poštovanje zakonskih propisa, odnosno standarda na nivou NLB Grupe, kao i internih kriterijuma i ciljeva u skladu sa Politikom i drugim aktima Banke kojima se uređuje oblast likvidnosti.

Banka na mjesečnom nivou sprovodi stres testove likvidnosti u skladu sa različitim vrstama stresnih scenarija (tržišni, specifični i kombinovani scenario), kao i projekcije budućih novčanih tokova u skladu sa Business view metodologijom.

Likvidnim sredstvima se, u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama, podrazumijevaju:

1. gotovina;
2. sredstva na obračunskom računu kod Centralne banke (do maksimalnog iznosa 100% kapitala Banke, u skladu sa Odlukom NLB d.d. u pogledu maksimalne izloženosti prema Centralnoj banci i Vladi Crne Gore);
3. čekovi i druga novčana potraživanja;
4. sredstva na računima kod domaćih banaka (depoziti po viđenju);
5. sredstva kod agenata platnog prometa;
6. sredstva na računima kod stranih banaka (depoziti po viđenju);
7. 50% sredstava obavezne rezerve koji se u skladu sa posebnim propisom Centralne banke može koristiti za održavanje dnevne likvidnosti Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Prikaz likvidnih sredstava banke na dan 31. decembar 2020. godine i 31. decembar 2019. godine dat je u tabeli niže. U tabelu nijesu uključena sredstva obavezne rezerve.

Likvidna aktiva	31.12.2020.	31.12.2019.
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	84.399	39.053
Potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	14.481	53.344
Hartije od vrijednosti bankarske knjige	28.089	57.333
Ukupna likvidna aktiva	126.969	149.730

Banka stavlja veliki naglasak na obim, strukturu i koncentraciju rezervi likvidnosti, imajući u vidu tržišna kretanja i potencijalne promjene istih. U uslovima djelimičnog snižavanja depozita na nivou bankarskog sistema u Crnoj Gori, izazvanog krizom vezanom za pandemiju COVID-19, banka je sa posebnom pažnjom upravljala svojom likvidnosnom pozicijom i sprovedila učestale projekcije pokazatelja likvidnosti.

Jednom mjesečno vrše se i stres testovi likvidnosti, koji se koriste kako bi se identifikovali potencijalni negativni događaji na likvidnost Banke. Koristeći stres testove, određuje se izloženost riziku likvidnosti i koliko šokovi mogu uticati na poslovanje Banke. Stres testovi bi trebalo da upozore Banku na buduće neočekivane odlive likvidnih rezervi.

Banka upravlja likvidnošću na:

- a) operativnom nivou;
- b) strukturnom nivou;
- c) strateškom nivou.

Upravljanje likvidnošću na operativnom nivou postiže se kroz:

- dnevno praćenje sredstava i obaveza tj. planiranjem dnevnih priliva i odliva;
- dnevno praćenje kretanja depozita i kredita;
- planiranje novčanih tokova po danima za period narednih mjesec dana;
- praćenje i mjerenje osnovnih indikatora likvidnosti na dnevnom nivou;
- praćenje koncentracije većih depozita i aktivnom saradnjom sa najznačajnijim deponentima u cilju blagovremene najave priliva/odliva sredstava;
- Intraday Liquidity Management.

Upravljanje likvidnošću na strukturnom nivou postiže se kroz:

- praćenje i mjerenje ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava;
- praćenje i mjerenje stabilnosti a vista depozita;
- definisanje pokazatelja strukturne likvidnosti i njihovo redovno izračunavanje i praćenje;
- definisanje optimalne ili granične vrijednosti pojedinačnih pokazatelja strukturne likvidnosti;
- praćenje trenda odabranih pokazatelja strukturne likvidnosti;
- izradu analiza i predloga za izmjenu strukture likvidnosti iskaza o finansijskom položaju koji mogu uticati na stepen izloženosti riziku likvidnosti;
- sprovođenje stres testova za likvidnost, kao i projekcija budućih novčanih tokova u skladu sa Business view metodologijom;
- izradu Scoring modela za identifikaciju i praćenje rizika likvidnosti;
- uspostavljanje sistema ITC, koji je detaljno opisan kroz Metodologiju utvrđivanja ITC.

Upravljanje likvidnošću na strateškom nivou postiže se kroz ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process).

Banka je uspostavila ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) sa ciljem da ojača upravljanje rizikom likvidnosti i obezbijedi sveobuhvatnu procjenu adekvatnosti interne likvidnosti.

ILAAP odražava profil rizika likvidnosti Banke, koristeći različite pristupe za praćenje i upravljanje tim rizicima i informiše organe upravljanja o tekućoj procjeni trenutnih ili potencijalnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ključna svrha je dokumentovanje i prikazivanje opšte adekvatnosti likvidnosti. Rezultati ILAAP-a predstavljaju input u procesu donošenja odluka.

Likvidnost Banke je predmet svakodnevnog razmatranja Komisije za likvidnost, a jednom mjesečno Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom i Odbora direktora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata

U tabeli koja slijedi prikazani su novčani tokovi po osnovu neizvedenih finansijskih instrumenata u odnosu na preostalo dospijeće na kraju godine. Objelodanjeni iznosi predstavljaju preostale nediskontovane tokove gotovine, prema preostalom dospijeću. U novčane tokove prikazane u tabeli, uključene su i buduće kamate.

						31.12.2020.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	96.553	-	-	12.155	-	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	-	-	-	-	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	15.852	15.142	74.483	191.975	152.434	449.886
Hartije od vrijednosti	606	13.107	-	-	-	13.713
Ostala finansijska sredstva	530	-	-	1.216	-	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	9.798	-	96	510	5.235	15.639
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	8	9	610	-	-	627
Ostala sredstva	1.119	422	117	4.013	154	5.825
Ukupno finansijska sredstva	138.947	28.680	75.306	209.869	157.823	610.625
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	-	-	-	-	9.809
Depoziti klijenata	347.212	12.510	57.626	15.516	74	432.938
Kredit klijenata koji nijesu banke	10	204	491	3.166	5.999	9.870
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	357.031	12.714	58.117	18.682	6.073	452.617
Garancije	2.233	8.248	16.515	8.016	-	35.012
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	18.031	3.910	23.901	5.063	-	50.905
Potencijalne obaveze	20.264	12.158	40.416	13.079	-	85.917
Izloženost riziku likvidnosti	(238.348)	3.808	(23.227)	178.108	151.750	72.091

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

						31.12.2019.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	55.770	-	-	16.714	-	72.484
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						
Kredit i potraživanja od banaka	53.344	-	-	-	-	53.344
Kredit i potraživanja od klijenata	15.782	14.017	86.615	172.649	131.578	420.641
Hartije od vrijednosti	-	13.570	-	14.200	-	27.770
Ostala finansijska sredstva	541	-	-	1.345	-	1.886
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	-	25.732	96	510	5.621	31.959
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	5	365	66	162	-	598
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	687	366	173	4.689	134	6.049
Ukupno finansijska sredstva	126.129	54.050	86.950	210.269	137.333	614.731
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	19.319	-	-	-	-	19.319
Depoziti klijenata	345.338	17.357	57.965	17.157	110	437.927
Kredit klijenata koji nijesu banke	55	267	800	3.451	6.756	11.329
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	129	-	-	-	129
Subordinisani dug	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	364.712	17.753	58.765	20.608	6.866	468.704
Garancije	1.245	4.013	19.938	3.926	-	29.122
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	13.226	2.064	21.752	5.806	-	42.848
Potencijalne obaveze	14.471	6.077	41.690	9.732	-	71.970
Izloženost riziku likvidnosti	(253.054)	30.220	(13.505)	179.929	130.467	74.057

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)
4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)
Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

Objelodanjeni iznosi u tabeli koja slijedi predstavljaju preostale nediskontovane tokove gotovine, prema preostalom dospijeću. U novčane tokove prikazane u tabeli nisu uključene buduće kamate.

						31.12.2020.
	<u>do 1 mjeseca</u>	<u>1-3 mjeseca</u>	<u>3-12 mjeseci</u>	<u>1 - 5 godina</u>	<u>preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	96.553	-	-	12.155	-	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						-
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	-	-	-	-	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	14.297	12.268	61.716	150.744	126.337	365.362
Hartije od vrijednosti	606	12.965	-	-	-	13.571
Ostala finansijska sredstva	530	-	-	1.216	-	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	9.798	-	-	-	4.725	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	4	-	593	-	-	597
Ostala sredstva	1.119	422	117	4.013	154	5.825
Ukupno finansijska sredstva	137.388	25.655	62.426	168.128	131.216	524.813
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	-	-	-	-	9.809
Depoziti klijenata	347.153	12.402	56.945	15.089	67	431.656
Kredit klijenata koji nijesu banke	8	192	448	3.012	5.887	9.547
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	356.970	12.594	57.393	18.101	5.954	451.012
Garancije	2.233	8.248	16.515	8.016	-	35.012
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	18.031	3.910	23.901	5.063	-	50.905
Potencijalne obaveze	20.264	12.158	40.416	13.079	-	85.917
Izloženost riziku likvidnosti	(239.846)	903	(35.383)	136.948	125.262	(12.116)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

31.12.2019.

	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	55.770	-	-	16.714	-	72.484
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						-
Kredit i potraživanja od banaka	53.344	-	-	-	-	53.344
Kredit i potraživanja od klijenata	14.250	11.109	74.739	135.334	108.960	344.392
Hartije od vrijednosti	-	13.320	-	13.452	-	26.772
Ostala finansijska sredstva	541	-	-	1.345	-	1.886
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	-	25.583	-	-	4.983	30.566
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	4	357	55	156	-	572
Ostala sredstva	687	366	173	4.689	134	6.049
Ukupno finansijska sredstva	124.596	50.735	74.967	171.690	114.077	536.065
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	19.319	-	-	-	-	19.319
Depoziti klijenata	345.261	17.223	57.267	16.692	102	436.545
Kredit banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	52	252	743	3.258	6.613	10.918
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	129	-	-	-	129
Ukupno finansijske obaveze	364.632	17.604	58.010	19.950	6.715	466.911
Garancije	1.245	4.013	19.938	3.926	-	29.122
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	13.226	2.064	21.752	5.806	-	42.848
Potencijalne obaveze	14.471	6.077	41.690	9.732	-	71.970
Izloženost riziku likvidnosti	(254.507)	27.054	(24.733)	142.008	107.362	(2.816)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik

Izloženost tržišnim rizicima predstavlja rizik da će fer vrijednost budućih tokova gotovine finansijskih instrumenata fluktuirati kao posljedica kolebanja tržišnih stopa, odnosno cijena i kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijena hartija od vrijednosti. Upravljanje tržišnim rizikom predstavlja proces praćenja i mjerenja pomenute izloženosti u cilju maksimalnog smanjenja negativnih posljedica uzrokovanih kolebanjem tržišnih cijena, kao i izradu stresnih scenarija za pojedinačne tipove rizika.

a) Rizik promjene kamatnih stopa

Upravljanje rizikom od promjene kamatnih stopa u bankarskoj knjizi se vrši na osnovu metoda mjerenja osjetljivosti neto kamatnih prihoda (ΔNII) na promjenu kamatne stope, mjerenja osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala - Economic Value of Equity (EVE) metodologija i standardizovanog kamatnog šoka.

Mjerenje osjetljivosti neto kamatnih prihoda i ekonomske vrijednosti kapitala na promjenu tržišnih kamatnih stopa zasniiva se na analizi kamatnih gapova. Gap analiza se odnosi na tehniku mjerenja rizika od promjene kamatnih stopa pomoću koje se sredstva, obaveze i vanbilansna aktiva raspoređuju u odgovarajuće vremenske okvire prema datumu ponovnog određivanja cijena (za instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom) ili datumu dospjeća (za instrumente sa fiksnom kamatnom stopom), u zavisnosti od toga koji je raniji.

Sredstva i obaveze koje nemaju definisan datum dospjeća (npr. depoziti po viđenju), ili im datumi dospjeća variraju u odnosu na originalne datume dospjeća definisane ugovorom (kredit sa fiksnom kamatnom stopom koji mogu biti prijevremeno otplaćeni, oročeni depoziti koji mogu biti prijevremeno razročeni..), svrstavaju se u odgovarajuće vremenske okvire na osnovu procjene i prethodnog iskustva Banke.

Za potrebe mjerenja i upravljanja rizikom kamatne stope, Banka određuje iznos i trajanje „core“ avista depozita, koji predstavljaju dio stabilnih avista depozita koji se vjerovatno neće promijeniti čak ni u slučaju značajnih promjena tržišnih kamatnih stopa, i raspoređuje ih u buduće kamatne GAP-ove.

U izračun se uključuje i uticaj automatskih (floor i cap) i bihejvioralnih opcija (prijevremena otplata kredita i prijevremeno razročenje depozita), kao i očekivani novčani tokovi po osnovu nenaplativih kredita (NPL) i vanbilansa.

U cilju što adekvatnijeg mjerenja i upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa koristi se EVE (economic value of equity) metodologija koja služi za mjerenje osjetljivosti finansijskih instrumenata na promjenu tržišnih kamatnih stopa. Na osnovu ove metode procjenjuje se koliko će se promijeniti vrijednost pozicije ukoliko se tržišne kamatne stope promjene u skladu sa 6 definisanih scenarija.

Na osnovu ΔNII metoda vrši se procjena uticaja promjene kamatnih stopa na tržištu na neto kamatni prihod Banke. Na osnovu otvorenih kratkoročnih kamatnih pozicija izračunatih gap analizom procjenjuju se promjene očekivanih kamatnih prihoda, koje su posljedica anticipiranih promjena tržišnih kamatnih stopa.

Banka je dužna da mjeri i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige, korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka, i to pojedinačno po svim značajnim valutama, a po ostalim valutama zbirno. Rizikom ponderisana pozicija bankarske knjige dobijena na ovaj način, predstavlja procjenu iznosa promjene vrijednosti pozicije u slučaju promjene tržišnih kamatnih stopa za 200 baznih poena.

Analiza efekata povećanja ili smanjenja kamatnih stopa na tržištu na ekonomsku vrijednost kapitala i na bilans uspjeha Banke je kako slijedi:

	2020.		
	Prosjeck	Minimum	Maksimum
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE	4.198	3.098	5.454
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE, u odnosu na regulatorni kapital	8,48%	6,79%	10,49%
	2019.		
	Prosjeck	Minimum	Maksimum
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE	3.434	2.305	4.760
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE, u odnosu na regulatorni kapital	7,53%	4,84%	10,71%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)****4.3. Tržišni rizik (nastavak)****a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

Vrijednosti u prethodnoj tabeli su izvedene na osnovu redovnih mjesečnih izračuna. U pitanju je scenario paralelnog uvećanja kamatnih stopa za 200 bazičnih poena, koji je najnepovoljniji „worst case“ scenario za NLB Banku Podgorica.

	31.12.2020.		
<i>Osjetljivost kamatnih prihoda</i>	Prosjek	Minimum	Maksimum
EUR	553	450	701
USD	49	5	92
CHF	1	1	2
OTH	-	-	-

	31.12.2019.		
<i>Osjetljivost kamatnih prihoda</i>	Prosjek	Minimum	Maksimum
EUR	568	412	712
USD	24	9	71
CHF	1	-	1
OTH	-	-	-

Vrijednosti u prethodnoj tabeli su izvedene na osnovu redovnih mjesečnih izračuna. U pitanju je scenario paralelne promjene kratkoročnih kamatnih stopa za 100 bazičnih poena.

Glavno sredstvo upravljanja izloženošću riziku od promjene kamatnih stopa jeste upravljanje kamatonosnom aktivom i pasivom. Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom usvaja, na predlog stručnih službi, strategiju korigovanja stavki aktive i pasive prema predviđenim promjenama u tržišnim kamatnim stopama, a prvenstveno vodeći računa da se Banka zaštiti od promjena kamatnih stopa.

Banka upravlja tržišnim rizikom kroz upravljanje bilansnim pozicijama, i to:

- upravljanjem portfeljom dužničkih hartija od vrijednosti;
- uvođenjem novog i posebnog tretmana postojećih bankarskih proizvoda;
- upravljanjem ročnošću postojećih bilansnih stavki.

Portfelj dužničkih hartija od vrijednosti mora da ispunjava kriterijume, odnosno limite postavljene internom Politikom investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige. Njihova svrha je obezbjeđivanje likvidnosti i limitiranje izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa.

U sljedećim tabelama prikazana je izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa primjenom metode kamatnih gap-ova. U kamatne gapove su uključene knjigovodstvene vrijednosti finansijskih instrumenata Banke koji su grupisani u kategorije na osnovu ranijeg od datuma ponovnog utvrđivanja cijena, odnosno datuma dospijanja. Finansijski instrumenti koji nemaju definisan datum dospijanja (avista depoziti) su uključeni u period „do 1 mjeseca“, bez obzira na očekivanja Banke. Tehnike modeliranja koje Banka primjenjuje za izračun izloženosti kamatnom riziku u skladu sa EVE metodologijom nijesu primijenjene na novčane tokove u narednim tabelama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

31.12.2020.

	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Nekama- tonosno	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	12.156	-	-	-	-	96.552	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti							
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	-	-	-	-	-	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	153.159	30.839	79.885	55.497	45.982	-	365.362
Hartije od vrijednosti	606	12.965	-	-	-	-	13.571
Ostala finansijska sredstva	1.216	-	-	-	-	530	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat							
Hartije od vrijednosti	9.798	-	-	-	4.720	5	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja							
Kredit i potraživanja od klijenata	3	140	454	-	-	-	597
Ukupno finansijska sredstva	191.419	43.944	80.339	55.497	50.702	97.087	518.988
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti							
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	9.809	9.809
Depoziti klijenata	345.970	12.402	56.945	15.039	66	1.234	431.656
Kredit klijenata koji nijesu banke	8	192	448	3.012	5.887	-	9.547
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja							
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	345.978	12.594	57.393	18.051	5.953	11.043	451.012
Izloženost riziku promjene kamatnih stopa	(154.559)	31.350	22.946	37.446	44.749	86.044	67.976

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Nekama- tonosno	31.12.2019. Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	16.715	-	-	-	-	55.769	72.484
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti							
Kredit i potraživanja od banaka	53.344	-	-	-	-	-	53.344
Kredit i potraživanja od klijenata	137.197	26.864	83.184	53.980	43.167	-	344.392
Hartije od vrijednosti	1.001	12.923	-	12.848	-	-	26.772
Ostala finansijska sredstva	1.345	-	-	-	-	541	1.886
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat							
Hartije od vrijednosti	565	25.049	-	-	4.946	6	30.566
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja							
Kredit i potraživanja od klijenata	7	565	-	-	-	-	572
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijska sredstva	210.174	65.401	83.184	66.828	48.113	56.316	530.016
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti							
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	19.319	19.319
Depoziti klijenata	343.849	17.113	56.919	16.704	102	1.857	436.544
Kredit klijenata koji nijesu banke	72	247	728	3.258	6.613	-	10.918
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja							
Ostale finansijske obaveze	-	129	-	-	-	-	129
Ukupno finansijske obaveze	343.921	17.489	57.647	19.962	6.715	21.176	466.910
Izloženost riziku promjene kamatnih stopa	(133.747)	47.912	25.537	46.866	41.398	35.140	63.106

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

b) Valutni rizik

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke promjenama deviznih kurseva i negativnom uticaju koji pomenute promjene mogu imati na poslovni rezultat Banke u lokalnoj valuti. Valutni rizik nastaje kada Banka ima otvorenu poziciju koja može dovesti do gubitka kao posljedica promjena deviznih kurseva, promjene kursa eura u odnosu na druge valute, kao i promjene cijene zlata. Banka upravlja deviznim rizikom kroz upravljanje valutnom strukturom aktive i pasive u skladu sa očekivanim promjenama deviznih kurseva.

Banka ima program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom u kojima su definisani: uslovi, ciljevi i principi obavljanja aktivnosti deviznog poslovanja, opis aktivnosti deviznog poslovanja, ovlašćenje za obavljanje aktivnosti deviznog poslovanja, procedure za upravljanje aktivnostima deviznog poslovanja i kontrolu nad deviznim rizikom kao i procedure izvještavanja.

Ciljevi Banke u pogledu aktivnosti deviznog poslovanja su usmjereni na kontinuirani nadzor nad valutnim pozicijama, upravljanje deviznim rizikom i izvještavanje u skladu sa zahtjevom Centralne banke i standardima NLB Grupe.

Aktivnosti deviznog poslovanja koje Banka sprovodi i planira da sprovede u narednom periodu su: uspostavljanje i održavanje odnosa sa optimalnim brojem korespondentskih banaka; održavanje optimalnog broja računa kod inostranih banaka; operacije na deviznom tržištu i platni promet; prikupljanje depozita u stranoj valuti; dokumentarni poslovi; transakcije u zemlji koje se odnose na poslovanje sa novčanicama u stranoj valuti; devizna aktiva banaka (depoziti, krediti, plasmani). Poslovanje sa inostranstvom odnosi se na devizne depozite i štednju, konverzije, novčane transakcije i druge transakcije u stranoj valuti.

Upravljanje valutnim rizikom u Banci regulisano je internom Politikom upravljanja valutnim rizikom kojom su precizirani načini i metode mjerenja, praćenja i upravljanja valutnim rizikom. Politika upravljanja valutnim rizikom je usvojena od strane Odbora direktora Banke.

Izloženost valutnom riziku prati i njome upravlja Sektor za upravljanje bilansnim odnosima i operacijama na finansijskom tržištu, a na osnovu podataka koje na dnevnoj osnovi dobija od Sektora za upravljanje rizicima. Odjeljenje za upravljanje aktivom i pasivom upravlja izloženošću deviznim rizicima po osnovu valute tako da rizici uvijek budu unutar (definisanih) granica. O izloženosti deviznim rizicima se razmatra na sastancima o likvidnosti na dnevnoj osnovi i sastancima Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom Banke na mjesečnoj osnovi.

Banka je postavila limite na otvorene valutne pozicije, 2% sopstvenih sredstava Banke za USD, GBP, CHF, CAD, SEK, DKK, NOK i JPY, a 0,5% sopstvenih sredstava Banke za ostale valute po pojedinim valutama, odnosno 5% od osnovnog kapitala za ukupnu poziciju u stranim valutama. Izloženost valutnom riziku je zbog izuzetno niskog obima poslovanja u stranoj valuti u 2020. godini, kao i u prethodnim godinama, na niskom nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

b) Valutni rizik (nastavak)

U tabeli koja slijedi prikazana je koncentracija valutnog rizika na dan 31. decembra 2020. godine:

	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	103.561	913	1.784	2.450	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti					
Kredit i potraživanja od banaka	6.097	7.805	128	451	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	365.362	-	-	-	365.362
Hartije od vrijednosti	13.571	-	-	-	13.571
Ostala finansijska sredstva	530	1.216	-	-	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
Hartije od vrijednosti	4.756	9.767	-	-	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja					
Kredit i potraživanja od klijenata	597	-	-	-	597
Ostala sredstva	5.825	-	-	-	5.825
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA	500.299	19.701	1.912	2.901	524.813
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti					
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	-	-	-	9.809
Depoziti klijenata	408.017	19.690	1.915	2.034	431.656
Kredit klijenata koji nijesu banke	9.547	-	-	-	9.547
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja					
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	427.373	19.690	1.915	2.034	451.012
Neto izloženost valutnom riziku	72.926	11	(3)	867	73.801

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)
4.3. Tržišni rizik (nastavak)
b) Valutni rizik (nastavak)

U tabeli koja slijedi prikazana je koncentracija valutnog rizika na dan 31. decembra 2019. godine.

	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	67.049	1.965	1.456	2.014	72.484
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti					
Kredit i potraživanja od banaka	47.964	4.754	98	528	53.344
Kredit i potraživanja od klijenata	344.392	-	-	-	344.392
Hartije od vrijednosti	26.772	-	-	-	26.772
Ostala finansijska sredstva	541	1.345	-	-	1.886
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
Hartije od vrijednosti	21.586	8.980	-	-	30.566
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja					
Kredit i potraživanja od klijenata	572	-	-	-	572
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	6.048	1	-	-	6.049
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA	514.924	17.045	1.554	2.542	536.065
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti					
Depoziti banaka i centralnih banaka	19.319	-	-	-	19.319
Depoziti klijenata	415.845	16.966	1.556	2.178	436.545
Kredit klijenata koji nijesu banke	10.918	-	-	-	10.918
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja					
Ostale finansijske obaveze	129	-	-	-	129
Subordinisani dug	-	-	-	-	-
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	446.211	16.966	1.556	2.178	466.911
Neto izloženost valutnom riziku	68.713	79	(2)	364	69.154

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.4 Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao rizik gubitka koji nastaje usljed neadekvatnosti odnosno manjkavosti internih procedura, ljudskih resursa i sistema kao i usljed spoljašnjih događaja. Pomenuto obuhvata greške, propuste, pad sistema, prirodne katastrofe, terorističke napade i prevarne radnje, što može dovesti do nedostupnosti usluga, finansijskog gubitka odnosno povećanja troškova. Ovom definicijom obuhvaćen je i pravni rizik, s time što su isključeni strateški rizik i rizik reputacije.

Cilj upravljanja operativnim rizikom je ograničiti obim potencijalnih gubitaka i vjerovatnoću njihove realizacije na nivo koji je za Banku prihvatljiv s aspekta finansijske štete, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda Banke.

Aktivnosti upravljanja operativnim rizikom imaju za cilj identifikovanje postojećih izvora operativnih rizika, kao i potencijalnih izvora operativnog rizika koji može nastati kao posljedica uvođenja novih proizvoda, sistema, aktivnosti. Posebna pažnja se poklanja identifikaciji operativnih rizika koji mogu nastati iz angažovanja lica izvan Banke za obavljanje poslova za Banku. Principi upravljanja operativnim rizicima u Banci su definisani Politikom upravljanja operativnim rizikom i Metodologijom upravljanja operativnim rizikom Banke.

Identifikacija izvora rizika obuhvata:

- interne greške i zloupotrebu;
- kršenje propisa od strane eksternih lica;
- propuste u sistemu regrutovanja kadrova i sistemu bezbjednosti na radu;
- probleme u upravljanju odnosima sa klijentima, uvođenju novih proizvoda i poslovnim procedurama – ukoliko su neadekvatni;
- štete nastale na imovini Banke usljed prirodnih nepogoda i drugih događaja;
- poremećaje u organizaciji Banke i greške u funkcionisanju postojećih sistema;
- implementaciji poslovnih procedura i odluka.

Banka vrši nadzor nad izvorima operativnog rizika definisanim u skladu sa unutrašnjom organizacijom i poslovnom aktivnošću Banke, koji uglavnom obuhvataju: transakcije sa privrednim subjektima, transakcije sa subjektima unutar finansijskog sektora, a u skladu sa Zakonom o bankama, poslove sa stanovništvom, poslove sa privredom, operacije platnog prometa, posredničke poslove, upravljanje aktivom i brokersko-dilerske poslove.

Banka je definisala gornju granicu tolerancije prema operativnom riziku kao vrijednosno izraženu gornju granicu neto gubitaka štetnih događaja, koju banka prihvata u svom poslovanju. Gornja granica tolerancije određuje se na nivou Banke i na nivou pojedinačnog štetnog događaja.

Banka je definisala kritičnu granicu štetnih događaja koja predstavlja prag iznad kojeg je potrebna procjena potrebe za povećanjem kapitalnog zahtjeva za operativni rizik kao i dodatne mjere za savlađivanje rizika.

Dodatno, Banka je za određene aktivnosti definisala nultu toleranciju koju ne dopušta u svom poslovanju.

Banka definiše ključne pokazatelje operativnog rizika (KRI) kao sistem ranog upozorenja na potencijalno uvećanje rizika, koje prati u skladu sa Uputstvom za praćenje ključnih indikatora operativnog rizika. Izvještaj sa rezultatima praćenja se podnosi Specijalizovanoj sjednici Uprave, najmanje jednom godišnje. Primjerenost definisanih KRI provjerava se najmanje jednom godišnje.

Banka je razvila i metodologiju testiranja otpornosti na stres za operativni rizik. Metodologija obuhvata modeliranje podataka o prošlim štetnim događajima i analize scenarija za tzv. HSLF (high severity – low frequency) štetne događaje. Analize scenarija izrađuju se na osnovu iskustva i znanja stručnjaka iz različitih kritičnih oblasti.

a) Upravljanje kontinuitetom poslovanja

Banka vrši upravljanje kontinuitetom poslovanja radi zaštite života, stvari i ugleda. Planovi kontinuiteta poslovanja su pripremljeni za upotrebu u slučaju prirodnih katastrofa, IT katastrofa i neželjenih efekata okruženja, kako bi se ublažile njihove posljedice.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.4 Operativni rizik (nastavak)

a) Upravljanje kontinuitetom poslovanja (nastavak)

Koncept akcionog plana koji se priprema svake godine je takav da aktivnosti doprinose poboljšanju sistema upravljanja kontinuitetom poslovanja. Osnova za modernizaciju planova kontinuiteta poslovanja je redovna godišnja analiza uticaja na poslovanje (BIA). Na osnovu toga, provjerava se adekvatnost planova za poslovne zgrade i IT planova. Najbolji pokazatelj adekvatnosti planova kontinuiteta poslovanja je testiranje. U 2020. godini izvršena su 2 testa (1 sveobuhvatni i jedan IT BCP test). Nije otkriveno nikakvo veće odstupanje.

Banka je usvojila odgovarajuće dokumente koji su u skladu sa standardima NLB d.d i koji su revidirani u skladu sa razvojem upravljanja kontinuitetom poslovanja.

4.5 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

a) Fer vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti

	31.12.2020.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	365.362	368.896
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	9.809
Depoziti klijenata	431.656	432.583
Kredit klijenata koji nijesu banke	9.547	9.464
		31.12.2019.
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Kredit i potraživanja od banaka	53.344	53.348
Kredit i potraživanja od klijenata	344.392	346.395
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti banaka i centralnih banaka	19.319	19.321
Depoziti klijenata	436.545	437.578
Kredit klijenata koji nijesu banke	10.918	11.200

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.5 Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

a) Fer vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti (nastavak)

31.12.2020.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
Kredit i potraživanja od banaka	-	14.481	-
Kredit i potraživanja od klijenata	-	368.896	-
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti			
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	9.809	-
Depoziti klijenata	-	437.578	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	11.200	-

31.12.2019.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
Kredit i potraživanja od banaka	-	53.348	-
Kredit i potraživanja od klijenata	-	346.395	-
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti			
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	19.321	-
Depoziti klijenata	-	432.583	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	9.473	-

Kredit i potraživanja od banaka

Procijenjena fer vrijednost kredita i potraživanja od banaka se bazira na diskontovanim tokovima gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope za klijente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim rokom dospeljeća.

Kredit i potraživanja od klijenata

Kredit i potraživanja od klijenata su u bilansu stanja prikazani po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za obezvrjeđenje, ukoliko je identifikovano. Za potrebe izračuna fer vrijednosti Banka je primijenila metodu diskontovanog toka gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope za klijente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim rokom dospeljeća.

Shodno tome, obračun fer vrijednosti se bazira na ugovorenim tokovima gotovine. Kreditni rizik pojedinačnih klijenata se uzima u obzir kroz očekivano umanjene vrijednosti.

Depoziti banaka i klijenata i pozajmljena sredstva od banaka

Procijenjena fer vrijednost depozita banaka i klijenata i pozajmljenih sredstava se bazira na diskontovanim ugovorenim tokovima gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope, koje će biti plative od strane Banke, u slučaju potrebe zamjene starih izvora sredstava novim, sa istim preostalim rokom dospeljeća.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom

Ključni ciljevi upravljanja kapitalom su:

- Obezbeđenje i održavanje dovoljnog nivoa kapitala odgovarajućeg kvaliteta:
 - za pokriće svih regulatornih zahtjeva;
 - za pokriće svih rizika preuzetih u poslovanju banke;
 - za obezbeđenje implementacije strateških ciljeva banke;
- Postizanje optimalnog povrata prema akcionarima.

Praćenje kapitala i adekvatnosti kapitala vrši se u skladu sa smjernicama Centralne banke Crne Gore kreiranim za potrebe pojedinačnih finansijskih izvještaja Banke. Potrebne informacije o adekvatnosti kapitala dostavljaju se Centralnoj banci Crne Gore na tromjesečnoj osnovi. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka (Službeni glasnik Crne Gore, br. 38/11, 55/12), svaka banka u obavezi je da održava minimalni koeficijent solventnosti od 10%. Na dan 31. decembra 2020. godine, koeficijent solventnosti je iznosio 16,21% (31. decembar 2019: 14,96%).

Kao što je propisano pomenutom Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, Banka je dužna da utvrdi adekvatnost kapitala na osnovu sopstvenih sredstava i to u apsolutnom iznosu, kao i da izračuna koeficijent solventnosti kao relativni pokazatelj (izloženosti Banke rizicima).

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjnjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove, kao i za ukupan iznos negativnih efekata na sopstvena sredstva banke, utvrđen u trenutku prelaska na vrednovanje stavki aktive i vanbilansa banke primjenom MSFI 9;
- iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - Skupština akcionara, ili Odbor direktora uz ovlašćenje Skupštine akcionara, je donijela odluku da se dobit koja se ostvari u tekućoj godini, u ostvarenom ili manjem iznosu, rasporedi u rezerve, povećanje akcijskog kapitala, za pokriće gubitaka iz prethodnih godina i/ili u neraspoređenu dobit, iskazano u procentima;
 - dobit je umanjena za pripadajući porez na dobit i druge očekivane troškove,
 - postojanje dobiti je potvrdio spoljni revizor,
 - banka je dobila saglasnost Centralne banke za uključivanje dobiti u osnovni kapital banke;
- iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala banke su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Dopunski elementi sopstvenih sredstava banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive
- subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- revalorizacije rezerve.

Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi se može tretirati kao dopunski element sopstvenih sredstava koji se uključuje u dopunski kapital II banke, ukoliko:

- je dug u cjelosti uplaćen;
- banka ne garantuje otplatu duga u bilo kojem obliku;
- je, u slučaju stečaja, odnosno likvidacije banke, dug podređen drugim obavezama i isplaćuje se tek nakon podmirenja obaveza prema drugim povjeriocima;
- ugovor sadrži klauzulu zabrane isplate kamata i glavnice, čak i nakon dospjeća duga, ako bi tom isplatom iznos sopstvenih sredstava pao ispod propisanog nivoa;
- je rok dospjeća duga unaprijed određen, duži je od dvije godine i ne može se otplatiti prije ugovorenog roka dospjeća;
- je o subordinisanom dugu zaključen pismeni ugovor koji pored uslova iz tačke 2 - 5 ovog člana, sadrži i napomenu da se subordinisani dug ne može smatrati depozitom.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive aktive umanjene za veći iznos rezervacije za potencijalne kreditne gubitke ili ispravke vrijednosti sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika. U periodu od 2018. do zaključno sa 2022. godinom, rizikom ponderisana aktiva uvećava se za iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, koji predstavlja element sopstvenih sredstava u trenutku obračuna rizikom ponderisane aktive.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 5 miliona, kao što propisuje Zakon o bankama;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Banka je uspostavila proces procjene interno potrebnog kapitala (u daljem tekstu: ICAAP), u skladu sa lokalnim propisima (normativna akta Centralne banke Crne Gore) kao i zahtjevima NLB Grupe.

U postupku ocjenjivanja rizičnog profila banke identifikuju se materijalno značajni rizici za koje je neophodno izračunati interno potreban kapital. Takođe, ICAAP obuhvata i rizike za koje je Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka propisana metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala, kao što su: kreditni rizik, tržišni rizici i operativni rizik i rizike koji proizilaze iz prethodno navedenih rizika.

Osnovni cilj ICAAP-a je poboljšanje veze između rizičnog profila banke, upravljanja rizicima i kapitala.

ICAAP predstavlja proces kojim se obezbjeđuje da banka:

- adekvatno identifikuje, mjeri, agregira, prati i kontroliše rizike kojima je banka izložena;
- održava adekvatan iznos kapitala u odnosu na rizični profil banke;
- uspostavlja stabilne sisteme za upravljanje rizikom i dalje ih razvija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Koeficijent adekvatnosti kapitala

	31.12.2020.	31.12.2019.
Osnovni kapital		
Uplaćen akcijski kapital	20.261	20.261
Naplaćene emisione premije	7.146	7.146
Rezerve kreirane iz dobiti nakon oporezivanja (obavezna, zakonska i druge)	5.368	5.368
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa Odlukom o kreditnom riziku	3.796	3.796
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	14.952	8.084
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9	2.046	2.484
Ukupno osnovni kapital	53.569	47.139
Odbitne stavke od osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	-	-
Gubitak iz tekuće godine	-	-
Nematerijalna ulaganja	(1.303)	(1.071)
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	(171)	-
Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	-	-
Ukupno odbitne stavke od osnovnog kapitala	(1.474)	(1.071)
Osnovni kapital	52.095	46.068
Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke		
Subordinirane obaveze	-	-
Hibridni instrumenti	-	-
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke	-	-
Sopstvena novčana sredstva Banke	52.095	46.068
Aktiva opterećena rizikom		
Ponderisana bilansna aktiva	249.042	242.234
Ponderisane vanbilansne stavke	25.525	20.732
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9	2.046	2.484
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	276.613	265.450
Kapital potreban za tržišni rizik	-	-
Kapital potreban za rizik poslovanja	4.482	4.254
Kapital potreban za rizik zemlje	8	6
Kapital potreban za druge rizike	-	-
Adekvatnost kapitala	16,21%	14,96%

Upravljanje kapitalom i adekvatnost kapitala NLB Banke su regulisani zakonskim propisima i internim aktima - Politikom upravljanja kapitalom, Planom kapitala i strateškim planom kapitala i Strategijom upravljanja rizicima. Politika upravljanja kapitalom NLB Banke ima za cilj kvalitetnu realizaciju dugoročnih strateških ciljeva kao i strateških planova koji u osnovi imaju pomenute ciljeve, tačnije Budžet i finansijske projekcije Banke.

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA

Segmenti poslovanja su komponente koje se bave poslovnom aktivnošću, ostvaruju prihode ili rashode, odnosno ostvaruju poslovne rezultate. Decembra 2016. godine Uprava Banke je usvojila Metodologiju izračuna profitabilnosti organizacionih jedinica i segmenata poslovanja u NLB Banci AD Podgorica, kojom se definišu sljedeći segmenti:

- Corporate, koji obuhvata poslovanje sa preduzećima i segmentom države (vlada, opštine, fondovi);
- Retail, koji obuhvata poslovanje sa fizičkim licima;
- Finansijsko tržište, koji obuhvata investiciono bankarstvo, međubankarske odnose, poslovanje sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- Segment Ostalo predstavlja ostale usluge i aktivnosti Banke od kojih nijedna ne predstavlja poseban segment poslovanja za svrhe izvještavanja, niti ima opšti značaj (iznosi se dominantno odnose na stečenu aktivu, prodaju i dodatno obezvrjeđenje).

Osnov za izradu iskaza o finansijskom položaju i bilansu uspjeha definisanih segmenata je:

- Primjena sistema transfernih cijena, kojim se vrši preraspodjela dohodovnog efekta na pojedinačne djelove (OJ, segmente);
- Postupak alokacije troškova, kojim se indirektni troškovi (režijski troškovi), odnosno troškovi uslužnih sektora, razvrstavaju na definisane (profitne) segmente.

Budući da se svi poslovni segmenti Banke bave finansijskim poslovanjem, tj. najveći dio prihoda ostvaruju po osnovu kamate, analiza se oslanja, prije svega, na neto prihod od kamate, kako bi se ocijenio rezultat poslovanja datog segmenta. Prihod od eksternih strana odmjerava se na način koji odgovara onom u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu.

Transakcije između poslovnih segmenata vrše se po transfernim cijenama, koje odražavaju tržišne uslove, što za posljedicu ima objelodanjivanje prenosa troškova finansiranja pod stavkom „Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata“. Ne postoje druge materijalno značajne stavke prihoda, odnosno rashoda, po osnovu transakcija između segmenata poslovanja.

Informacije o svakom segmentu zasnivaju se na internim izvještajima o dobiti ili gubitku segmenta, aktivni i osnovnim pokazateljima poslovanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA (nastavak)

Informacije o izvještajnim segmentima za godinu završenu na dan 31. decembra 2020. i 31. decembra 2019. godine su kao što slijedi:

					2020.
	Corporate	Retail	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Ukupni neto prihod	6.724	12.355	5.682	(129)	24.632
<i>Neto prihodi od eksternih klijenata</i>	7.975	14.868	1.918	(129)	24.632
<i>Prihod po osnovu transakcija između segmenata</i>	(1.251)	(2.513)	3.764	-	-
Ukupno neto prihod od kamata	4.156	11.874	4.838	(38)	20.830
<i>Neto prihod od kamata od eksternih klijenata</i>	5.407	14.387	1.074	(38)	20.830
<i>Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata</i>	(1.251)	(2.513)	3.764	-	-
Administrativni troškovi	(4.486)	(7.397)	(639)	-	(12.522)
Amortizacija	(381)	(1.020)	(30)	-	(1.431)
Rezultat prije obezvređenja i rezervisanja	1.857	3.938	5.013	(129)	10.679
Obezvređenje i rezervisanja	(3.672)	(481)	228	(2.803)	(6.728)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(3.672)	(481)	228	(79)	(4.004)
Troškovi rezervisanja	-	-	-	(2.724)	(2.724)
Dobit prije oporezivanja	(1.815)	3.457	5.241	(2.932)	3.951
Trošak poreza iz dobiti	-	-	-	(642)	(642)
Neto dobit za godinu	(1.815)	3.457	5.241	(3.574)	3.309
Sredstva izvještajnog segmenta	116.903	249.056	151.283	20.636	537.878
Obaveze izvještajnog segmenta	154.530	277.126	19.356	18.318	469.330
Povećanje dugoročnih sredstava	80	327	4	1.190	1.601

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA (nastavak)

2019.

	Corporate	Retail	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Ukupni neto prihod	7.979	12.563	5.582	1.100	27.224
<i>Neto prihodi od eksternih klijenata</i>	8.869	14.493	2.762	1.100	27.224
<i>Prihod po osnovu transakcija između segmenata</i>	(890)	(1.930)	2.820	-	-
Ukupno neto prihod od kamata	4.434	11.233	4.955	(14)	20.608
<i>Neto prihod od kamata od eksternih klijenata</i>	5.324	13.163	2.135	(14)	20.608
<i>Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata</i>	(890)	(1.930)	2.820	-	-
Administrativni troškovi	(4.462)	(7.994)	(632)	(241)	(13.329)
Amortizacija	(246)	(578)	(29)	-	(853)
Rezultat prije obezvređenja i rezervisanja	3.271	3.991	4.921	859	13.042
Obezvređenje i rezervisanja	(47)	165	191	(3.800)	(3.491)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(47)	165	191	(1.182)	(872)
Troškovi rezervisanja	-	-	-	(2.620)	(2.620)
Dobit prije oporezivanja	3.224	4.156	5.112	(2.941)	9.551
Trošak poreza iz dobiti	-	-	-	(1.452)	(1.452)
Neto dobit za godinu	3.224	4.156	5.112	(4.393)	8.099
Sredstva izvještajnog segmenta	117.882	227.082	183.166	19.050	547.180
Obaveze izvještajnog segmenta	153.458	283.087	30.236	14.798	481.579
Povećanje dugoročnih sredstava	6	336	2	804	1.148

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE PO KATEGORIJAMA I KLASAMA

Knjigovodstvene vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza, po kategorijama i klasama, prikazane su u tabelama koje slijede:

	31.12.2020.	31.12.2019.
	Knjigovodstvena vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednosti
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	108.708	72.484
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	53.344
Kredit i potraživanja od klijenata	365.362	344.392
Hartije od vrijednosti	13.571	26.772
Ostala finansijska potraživanja	1.746	1.886
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		
Hartije od vrijednosti	14.523	30.566
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja		
Kredit i potraživanja od klijenata	597	572
Ukupno finansijska sredstva	518.988	530.016
Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	129
Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	19.319
Depoziti klijenata	431.656	436.545
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	9.547	10.918
Ostale obaveze	7.231	5.639
Ukupno finansijske obaveze	458.243	472.550

7. NETO PRIHODI OD KAMATA

	2020.	2019.
<i>Prihodi od kamata i slični prihodi</i>		
<i>Prihodi od kamata koristeći efektivni kamatni metod</i>		
Kredit i pozajmice komitentima	20.512	19.202
Kredit i plasmani bankama	14	219
Hartije od vrijednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti	884	1.400
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	311	751
Ukupno	21.721	21.572
<i>Prihodi od kamata ne koristeći efektivni kamatni metod</i>		
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	62	48
Ukupno	62	48
<i>Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi</i>	21.783	21.620
<i>Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane</i>		
Privredna društva	106	136
Preduzetnici	-	4
Fizička lica	65	138
Ukupno prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	171	278
Ukupno prihodi od kamata	21.954	21.898
<i>Rashodi od kamata i slični rashodi</i>		
Depoziti banaka i centralnih banaka (negativna kamatna stopa)	(63)	(59)
Depoziti klijenata	(949)	(1.041)
Obaveze po kreditima klijenata koji nisu banke	(73)	(100)
Subordinisani dug	-	(76)
Poslovi lizinga	(28)	-
Rashodi kamata po osnovu obaveza za primanja zaposlenih	(11)	(14)
Ukupno rashodi od kamata	(1.124)	(1.290)
NETO PRIHODI OD KAMATA	20.830	20.608

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

8. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Prihod od naknada i provizija		
Platni promet	3.374	3.976
Posredničko poslovanje	3.767	5.485
Vođenje računa komitenata	1.704	1.482
Naknade po izdatim garancijama i akreditivima	471	428
Ostale naknade	53	119
Ukupno	<u>9.369</u>	<u>11.490</u>
Rashodi od naknada i provizija		
Platni promet	(560)	(535)
Posredničko poslovanje	(3.054)	(4.175)
Osiguranje depozita	(2.244)	(2.078)
Druge usluge	(816)	(495)
Ukupno	<u>(6.674)</u>	<u>(7.283)</u>
Neto prihodi od provizija i naknada	<u>2.695</u>	<u>4.207</u>

9. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Dobitak/gubitak od kupovine i prodaje stranih valuta	(10)	664
Ukupno	<u>(10)</u>	<u>664</u>

10. NETO DOBITAK/GUBITAK OD FINANSIJSKIH INSTRUMENATA ISKAZANIH PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA, A KOJI SE NE DRŽE RADI TRGOVANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
<i>Kredit i pozajmice komitentima</i>		
dobici (napomene 26. d i 32.)	64	178
Ukupno	<u>64</u>	<u>178</u>

11. NETO GUBICI / DOBICI OD KURSNIH RAZLIKA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Pozitivne kursne razlike	14.218	78.828
Negativne kursne razlike	(13.701)	(78.828)
Ukupno	<u>517</u>	<u>-</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
12. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA OSTALE IMOVINE

	2020.	2019.
Dobici/gubici od otuđenja osnovnih sredstava	-	6
Dobici od prodaje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja (napomena 30)	168	432
Dobici od prodaje investicionih nekretnina (napomena 27)	-	31
Ukupno	168	469

13. OSTALI PRIHODI

	2020.	2019.
Prihodi od zakupnine	158	246
Agentske usluge za osiguranje	196	228
Transport novca	105	93
Prihod od usluga trećim licima	79	90
Prihod od svođenja investicionih nekretnina na fer vrijednosti	-	798
Prihod od dividende	-	15
Ostali prihodi	164	152
Ukupno	702	1.622

14. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2020.	2019.
Bruto plate	(5.777)	(5.824)
Doprinosi za penzijsko osiguranje	(334)	(349)
Doprinosi za socijalno osiguranje	(182)	(250)
Ostali doprinosi zavisni od plata	(133)	(144)
Ostali troškovi zaposlenih po ugovoru o radu	(606)	(764)
Ostali troškovi zaposlenih	(105)	(212)
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nakade zaposlenima	(56)	(43)
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore	(83)	(251)
Ukupno	(7.276)	(7.837)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
15. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2020.	2019.
Nematerijalna ulaganja (napomena 29)	(243)	(158)
Nekretnine, postrojenja i oprema (napomena 28)	(767)	(695)
Imovina s pravom korišćenja (napomena 28)	(421)	-
Ukupno	(1.431)	(853)

Amortizacija imovine s pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16 se odnosi na amortizaciju nekretnina uzetih u zakup (EUR 414 hiljada), i amortizaciju vozila uzetih u zakup (EUR 7 hiljada).

16. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	2020.	2019.
Troškovi materijala	(160)	(170)
Troškovi električne energije i goriva	(206)	(222)
Troškovi održavanja imovine	(587)	(580)
Troškovi marketinga	(382)	(535)
Troškovi osiguranja	(335)	(273)
Troškovi zakupa	(624)	(1.054)
Troškovi obezbeđenja	(348)	(351)
Troškovi telefona, interneta i pošte	(231)	(216)
Troškovi komunalnih usluga	(27)	(27)
Troškovi Covid – 19	(89)	-
Usluge savjetovanja, računovodstvene i revizorske usluge	(1.390)	(1.190)
Troškovi poreza na zakup imovine	(64)	-
Ostali troškovi	(803)	(874)
Ukupno	(5.246)	(5.492)

U okviru pozicije „Troškovi zakupa“ prikazani su troškovi po osnovu zakupa „male vrijednosti“ u iznosu od EUR 65 hiljada (odnose se na bankomate i reklamne panoe) i troškovi kratkoročnih zakupa u iznosu od EUR 338 hiljada (zakup POS terminala i nekretnina). Ostatak u iznosu od EUR 221 hiljada se odnosi na trošak zakupa licenci.

17. NETO DOBICI/GUBICI PO OSNOVU MODIFIKACIJE I REKLASIFIKACIJE FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

	2020.	2019.
Gubitak od modifikacije finansijskih instrumenata	(88)	-
Ukupno	(88)	-

Banka je u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem Centralne banke Crne Gore („Sl.list Crne Gore“, br. 019/20, br. 028/20, br. 42/20, br. 80/20 i 105/20) omogućila korisnicima kredita moratorijum na otplatu kredita i restrukturiranje obaveza po uslovima predviđenim ovim Odlukama. Kao posljedica ovih restrukturiranja, priznat je negativan efekat od modifikacije finansijskih instrumenata u skladu sa računovodstvenom politikom Banke za jednu grupu povezanih lica, u iznosu od EUR 88 hiljada. U pitanju su potraživanja čiji je amortizovani trošak prije modifikacije iznosio EUR 2.317 hiljada (stage 1: EUR 1.891 hiljada, stage 2: EUR 426 hiljada)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

18. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

	2020.	2019.
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka (napomena 23.a)	(2)	1
Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanoj vrijednosti (napomena 24.5.)	4	(3)
Kredit i potraživanja od ostalih klijenata po amortizovanoj vrijednosti (napomena 24.5.)	(3.236)	3
Dužničke hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti (napomena 24.5.)	165	114
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti (napomena 24.5.)	(11)	10
Dužničke hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 25. f)	63	78
Rezervisanje za preuzete i potencijalne obaveze (napomena 33. a)	(916)	115
Ostala sredstva (napomena 30. b)	(23)	(256)
Obezvrjeđenje finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(3.956)	62
Obezvrjeđenje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja (napomena 30. a)	(48)	(933)
Ukupno	(4.004)	(871)

19. TROŠKOVI REZERVISANJA

	2020.	2019.
Trošak rezervisanja za sudske sporove (napomena 33.b)	(2.790)	(2.554)
Trošak rezervisanja za kartično poslovanje (napomena 33.b)	66	(66)
Ukupno	(2.724)	(2.620)

20. OSTALI RASHODI

	2020.	2019.
Porezi	(11)	(12)
Takse	(1)	(7)
Ostalo	(234)	(505)
Ukupno	(246)	(524)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
21. POREZ NA DOBIT

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Tekući poreski rashod	(555)	(1.477)
Odloženi poreski prihod/rashod	<u>(87)</u>	<u>25</u>
	<u>(642)</u>	<u>(1.452)</u>

Osnovicu za obračun tekućeg poreza čini poslovna dobit, usklađena sa poreskim bilansom, u iznosu od EUR 7.157 hiljada.

Odloženi poreski rashod u iznosu od EUR 87 hiljada je nastao po osnovu odložene poreske obaveze na privremenu razliku u oporezivim rashodima i povećanja odložene poreske obaveze na privremenu razliku računovodstvene i poreske vrijednosti materijalnih i nematerijalnih ulaganja.

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim iskazima i poreza na dobit po poreskom bilansu je prikazano u sljedećoj tabeli:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	3.951	9.551
Poreska stopa 9%	355	859
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaje u poreske svrhe	201	618
Odloženo poresko sredstvo po osnovu privremene razlike u oporezivim rashodima	(27)	(138)
Odloženo poresko sredstvo po osnovu privremene razlike računovodstvene i poreske vrijednosti materijalnih i nematerijalnih ulaganja	36	28
Odložena poreska obaveza po osnovu isplaćenih troškova iz 2019., 2018. i 2017.	<u>77</u>	<u>85</u>
	<u>642</u>	<u>1.452</u>

U skladu sa poreskom regulativom, u roku od pet godina od kraja godine za koju je utvrđena poreska obaveza, poreski organi mogu utvrditi dodatne obaveze po osnovu poreza na dobit. Posljednji period koji je bio predmet inspekcijskog nadzora od strane Poreske uprave je 2012. godina.

22. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se dobit/(gubitak) koja pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Neto dobit (u 000 EUR)	3.309	8.099
Ponderisani prosječni broj običnih akcija u opticaju	<u>11.668.734</u>	<u>11.668.734</u>
Zarada po akciji/(EUR)	<u>0,284</u>	<u>0,694</u>

Banka nema potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije za kupovinu akcija na dan bilansa stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
23. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	31.12.2020.	31.12.2019.
Gotovina u blagajni	37.326	28.076
Gotovina u bankomatima	2.953	2.107
Stanje na računima kod Centralne banke, bez obavezne rezerve	44.125	8.871
Ukupno	84.404	39.054
Obavezna rezerva kod Centralne banke	24.311	33.435
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka, bruto	108.715	72.489
Ispravka vrijednosti novčanih sredstava (napomena 23. a)	(7)	(5)
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka, neto	108.708	72.484

Centralna banka Crne Gore propisuje obavezu banaka da, shodno članu 18 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“ br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17), a na osnovu odredaba Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 88/17, 43/20) obračunavaju, izdvajaju i održavaju obaveznu rezervu primjenom stope od 5,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, i stope od 4,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja u roku kraćem od jedne godine primjenjuje se stopa od 5,5%. Osnovicu za obračun obavezne rezerve, počev od januara 2018. godine čine depoziti po viđenju i oročeni depoziti, osim depozita centralnih banaka.

Od marta 2017. godine obavezna rezerva se izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i na račune Centralne banke Crne Gore u inostranstvu.

Na 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća bankama mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA (Euro OverNight Index Average) umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banka može koristiti do 50% obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti. Ukoliko sredstva vrati istog dana, Banka ne plaća naknadu, a u slučaju da ih ne vrati istog dana plaća mjesečno naknadu po godišnjoj kamatnoj stopi od 12%. Banka nije koristila sredstva obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti. Izdvojena obavezna rezerva na dan 31. decembra 2020. godine iznosi EUR 24.311 hiljada (31. decembra 2019. godine: EUR 33.435 hiljada).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti:

	31.12.2020.	31.12.2019.
Stanje na računima kod Centralne banke	84.404	39.054
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	24.311	33.435
Kredit i potraživanja od banaka sa originalnim dospijećem do tri mjeseca (napomena 24.1)	14.484	53.351
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	123.199	125.840

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

a) Promjena na računima ispravke vrijednosti novčanih sredstava i računa depozita kod centralnih banaka:

	Stanje 1. januara 2020. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Stanje 31. decembra 2020. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(5)	(1)	(1)	(7)
<i>Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka</i>	(5)	(1)	(1)	(7)
	Stanje 1. januara 2019. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Stanje 31. decembra 2019. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(6)	1	-	(5)
<i>Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka</i>	(6)	1	-	(5)

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

Pregled po tipu finansijskog sredstva

	31.12.2020.	31.12.2019.
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	53.344
Kredit i potraživanja od klijenata	365.362	344.392
Hartije od vrijednosti	13.571	26.772
Ostala finansijska sredstva	1.746	1.886
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	395.160	426.394

24.1. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	31.12.2020.	31.12.2019.
Redovni devizni računi kod inostranih banaka	14.484	53.351
Ispravka vrijednosti (napomena 24.5.)	(3)	(7)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	14.481	53.344

Većina sredstava na računima kod inostranih banaka je tokom 2020. godine deponovana kod NLB d.d. Ljubljana. Sredstva u EUR valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi, koja se kretala u intervalu 0 - 70 b.p. Sredstva u CHF valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi od 200 b.p. Sredstva u SEK valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi, koja se kretala u intervalu 0 - 100 b.p. Sredstva u DKK valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi, koja se kretala u intervalu 75 - 130 b.p. Sredstva u USD valuti deponovana su u periodu januar 2020. - mart 2020. po pozitivnoj kamatnoj stopi, koja se kretala u intervalu 25-125 b.p.

24 FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

24.2 KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	31.12.2020.	31.12.2019.
Kreditni državi	20.695	26.711
Kreditni finansijskim organizacijama	694	1.359
<i>Fizička lica</i>		
Kreditna linija	1.957	1.678
Kreditne kartice	3.155	3.273
Stambeni krediti	147.485	127.298
Potrošački krediti	101.959	99.671
Ostali krediti fizičkim licima	101	100
Kreditni fizičkim licima	254.657	232.020
<i>Pravna lica</i>		
Kartice	268	336
Kreditni velikim preduzećima	13.879	15.976
Kreditni malim i srednjim preduzećima	90.787	80.191
Kreditni pravnim licima	104.934	96.503
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	380.980	356.593
Ispravka vrijednosti (napomena 24.5)	(15.618)	(12.201)
Ukupno	365.362	344.392

Prosječna ponderisana kamatna stopa (u nastavku: PPKS) na kredite pravnim licima u 2020. godini je iznosila 3,97% (mjesečne PPKS su se kretale u intervalu od 3,2% do 4,7%). Veća PPKS je ostvarena u dijelu kreditiranja malih i srednjih preduzeća (5,1%), dok je PPKS u segmentu kreditiranja velikih preduzeća iznosila 3,4%.

U dijelu kreditiranja fizičkih lica, ostvarena je PPKS od 6,3% (mjesečne PPKS su se kretale u intervalu od 6,12% do 6,51%). Stambeni krediti su odobravani po PPKS od 4,1%, dok je PPKS za ostale tipove kredita građanima iznosila 6,6%.

a) Promjene na poziciji krediti i potraživanja od klijenata

Stanje na dan 1. januara 2019. godine	321.064
Neto realizacija kredita	36.626
Prenos na stečenu aktivu	(47)
Otpis	(983)
Ostalo (kursne razlike, vremenska razgraničenja)	(67)
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	356.593
Neto realizacija kredita	25.024
Prenos na stečenu aktivu	-
Otpis	(711)
Ostalo (kursne razlike, vremenska razgraničenja)	74
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	380.980

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

24.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

Struktura po vrsti finansijskog sredstva

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
<i>Dužničke hartije od vrijednosti</i>		
- državne obveznice (BONDS)	13.605	26.971
Ukupno /bruto	13.605	26.971
<i>Ispravka vrijednosti (napomena 24.5)</i>	<u>(34)</u>	<u>(199)</u>
Ukupno /neto	<u>13.571</u>	<u>26.772</u>

a) Dužničke hartije od vrijednosti

Sljedeća tabela prikazuje fer vrijednost na dan 31. decembra 2020. godine i 31. decembra 2019. godine dužničkih hartija od vrijednosti koje su klasifikovane u kategoriju finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti, kao i efekte koji bi bili priznati u ukupnom ostalom rezultatu u slučaju da ova finansijska sredstva nisu reklasifikovana u ovu kategoriju.

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Fer vrijednost na 31. decembar	13.100	26.906
Dobitak/gubitak od vrednovanja po fer vrijednosti koji bi bio priznat u ukupnom ostalom rezultatu u slučaju da finansijska sredstva nisu klasifikovana u kategoriju mjerenih po amortizovanoj vrijednosti	<u>(712)</u>	<u>(414)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

24.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

a) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti na dan 31. decembra 2020. i 31. decembra 2019. godine su dati u sledećim tabelama:

31.12.2020.	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Ispravka vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 10. marta do 16. novembra 2016.godine	10. mart 2021.godine	od 4,6 do 6	13.000	(1)	-	606	(34)	13.571
			Ukupno	13.000	(1)	-	606	(34)	13.571
31.12.2019.	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Ispravka vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 25. novembra 2015.godine do 16. novembra 2016.godine	od 18.marta 2020.godine do 10. marta 2021.godine	od 4,6 do 6	26.000	(30)	-	1.001	(199)	26.772
			Ukupno	26.000	(30)	-	1.001	(199)	26.772

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

24.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

Promjene na hartijama od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti

Stanje na dan 1. januara 2019. godine	26.823
Neto promjena potraživanja od kamate	148
Prodaja, dospijeće	-
Kupovina	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	26.971
Neto promjena potraživanja od kamate	(394)
Prodaja, dospijeće	(12.972)
Kupovina	-
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	13.605

24.4 OSTALA FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

	31.12.2020.	31.12.2019.
Garantni depozit za kartičarsko poslovanje - VISA	1.252	1.374
Garantni depozit za kartičarsko poslovanje - MoneyGet	500	500
Potraživanja od Western Union	-	10
Ostala potraživanja	31	31
Ostala finansijska sredstva/ bruto	1.783	1.915
Ispravka vrijednosti (napomena 23.5)	(37)	(29)
Ostala finansijska sredstva/ neto	1.746	1.886

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)
24.5 PROMJENE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI FINANSIJSKIH SREDSTAVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
31.12.2020.

	Stanje 1. januara 2020. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parameta-ra rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Kamata obračunata na obezvrijeđene plasmane	Stanje 31. decembra 2020. godine	Naplata potraživa- nja s vanbilansa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(2.545)	(178)	450	-	(1.060)	3	-	(3.330)	-
Kredit i potraživanja od banaka	(7)	-	4	-	-	-	-	(3)	-
Kredit fizičkim licima	(975)	(816)	1.019	-	(228)	-	-	(1.000)	-
Kredit pravnim licima	(1.335)	638	(722)	-	(837)	-	-	(2.256)	-
Ostala finansijska sredstva	(29)	-	(12)	-	1	3	-	(37)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	(199)	-	161	-	4	-	-	(34)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(614)	651	(1.388)	-	(838)	-	2	(2.187)	-
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(379)	1.021	(794)	-	(492)	-	1	(643)	-
Kredit pravnim licima	(235)	(370)	(594)	-	(346)	-	1	(1.544)	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stage 3 - obezvrjeđeni finansijski instrumenti (očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja)	(9.277)	(473)	(1.024)	711	(271)	-	159	(10.175)	1.053
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(3.234)	(205)	(686)	606	(259)	-	64	(3.714)	926
Kredit pravnim licima	(6.043)	(268)	(338)	105	(12)	-	95	(6.461)	127
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	(12.436)	-	(1.962)	711	(2.169)	3	161	(15.692)	1.053

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
24. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)
24.5 PROMJENE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI FINANSIJSKIH SREDSTAVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)
31.12.2019.

	Stanje 1. januara 2019. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parameta-ra rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Kamata obračunata na obezvrijeđene plasmane	Stanje 31. decembra 2019. godine	Naplata potraživa- nja s vanbilansa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(2.874)	(378)	106	-	601	-	-	(2.545)	-
Kredit i potraživanja od banaka	(4)	-	(3)	-	-	-	-	(7)	-
Kredit fizičkim licima	(971)	(453)	502	-	(53)	-	-	(975)	-
Kredit pravnim licima	(1.548)	75	(487)	-	625	-	-	(1.335)	-
Ostala finansijska sredstva	(38)	-	(14)	-	23	-	-	(29)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	(313)	-	108	-	6	-	-	(199)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(464)	541	(475)	-	(217)	-	1	(614)	-
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(307)	562	(426)	-	(209)	-	1	(379)	-
Kredit pravnim licima	(157)	(21)	(49)	-	(8)	-	-	(235)	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stage 3 - obezvrjeđeni finansijski instrumenti (očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja)	(9.346)	(163)	(1.082)	982	64	-	268	(9.277)	1.127
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(3.436)	(109)	(574)	701	47	-	137	(3.234)	890
Kredit pravnim licima	(5.909)	(54)	(509)	281	17	-	131	(6.043)	237
Ostala finansijska sredstva	(1)	-	1	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	(12.684)	-	(1.451)	982	448	-	269	(12.436)	1.127

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT

a) Struktura po vrsti finansijskog sredstva

	31.12.2020.	31.12.2019.
Dužničke hartije od vrijednosti	14.518	30.561
Državni zapisi	9.767	-
Državne obveznice	4.751	30.561
Vlasničke hartije od vrijednosti	5	5
Ukupno	14.523	30.566
<i>Ispravka vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti (napomena 25.f)</i>	(73)	(138)

b) Promjene na hartijama od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Stanje na dan 1. januara 2019. godine	28.270
Kamata	47
Prodaja, dospijeće	(18.231)
Kupovina	20.747
Neto promjena fer vrijednosti	(267)
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	30.566
Kamata	(534)
Prodaja, dospijeće	(39.147)
Kupovina	24.004
Neto promjena fer vrijednosti	(366)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	14.523

c) Dužničke hartije od vrijednosti

Banka je, sa ciljem održavanja sekundarnih rezervi likvidnosti, na dan 31. decembra 2020. godine, imala investirana sredstva u Euro obveznice Crne Gore (BOND) i državne USD zapise (T Bills).

Po FITCH agenciji, Euro obveznice Crne Gore su neocijenjene, dok su državni USD zapisi ocijenjeni i imaju rejting AAA.

Euro obveznice Crne Gore kupovane su u oktobru 2019. godine. Državni USD zapisi kupljeni su u oktobru i decembru 2020. godine.

Na dan bilansa je izvršeno vrijednosno odmjeravanje dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na fer vrijednost. Fer vrijednost Euro obveznica Crne Gore i državnih USD zapisa je kotirana cijena na aktivnom tržištu. Po osnovu odmjeravanja fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti kumulirani negativni efekti u iznosu od EUR 188 hiljada priznati su, nakon oporezivanja, na posebnoj stavki Rezerve kapitala, rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (Napomena 37). (2019 godina: pozitivni efekti u iznosu od EUR 178 hiljada)

Dužničke hartije od vrijednosti klasifikovane u ovu grupu finansijskih sredstava se takođe obezvrjeđuju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka. U 2020. godini po ovom osnovu priznat je negativan efekat u kapitalu na stavki Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednost kroz ukupni ostali rezultat u iznosu od EUR 65 hiljada (Napomena 25. f) i po ovom osnovu pozitivan efekat u bilansu uspjeha na poziciji Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 17) u iznosu od EUR 63 hiljade (2019 godina: pozitivan efekat na bilans uspjeha u iznosu od EUR 78 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (NASTAVAK)

c) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na dan 31. decembra 2020. godine i 31. decembra 2019. su dati u tabelama u nastavku:

31.12.2020	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Fer vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	3. oktobar 2019.godine	3. oktobar 2029.godine	od 2.74 do 4	5.000	(96)	(184)	31	4.751
Državni zapisi SAD	od 6.oktobra do 31. decembra 2020.godine	28.januar 2021.godine	od 0.03 do 0.04	9.771	-	(4)	-	9.767
		Ukupno:		14.771	(96)	(188)	31	14.518

31.12.2019	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Fer vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 18.marta do 3. oktobra 2019.godine	od 18.marta 2020. do 3. oktobra 2029.godine	od 2.74 do 4.85	21.000	(118)	180	519	21.581
Obveznice SAD	od 21.oktobra do 8. novembra 2019.godine	15.februar 2020.godine	od 1.45 do 1.56	8.937	(1)	(2)	46	8.980
		Ukupno:		29.937	(119)	178	565	30.561

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)

d) Vlasničke hartije od vrijednosti

Vlasnički udio Banke u kapitalu drugih pravnih lica, broj akcija i vrijednost ulaganja na dan 31. decembra 2020. i 31. decembra 2019. godine dati su u sljedećim tabelama:

	Broj akcija/ % udio	31.12.2020.	31.12.2019.
SWIFT	1	5	5
Ukupno		5	5

	Broj akcija	Nominalna vrijednost	Promjena fer vrijednosti	Fer vrijednost
SWIFT	1	4	1	5
Ukupno				5

Ulaganja u SWIFT se ne kotiraju na aktivnom tržištu. U pitanju su ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, pa se priznaju po usklađenoj nabavnoj vrijednosti, na osnovu dobijene informacije od emitenta.

Efekat promjene fer vrijednosti hartije je prikazan u okviru kapitala na poziciji Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 37)

Učešće u SWIFT-u nema ni značajan uticaj ni kontrolu.

e) Analiza prema hijerarhiji fer vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Banka vrši odmjerenje fer vrijednosti primjenom hijerarhijske ljestvice koja odražava važnost informacija koje se koriste prilikom odmjerenja:

- **Nivo 1:** kotirana tržišna cijena (nekorigovana) na aktivnom tržištu za finansijske instrumente.
- **Nivo 2:** tehnike procjene vrijednosti koje se zasnivaju na dostupnim informacijama, osim kotiranih cijena, bilo da su neposredne (tj. cijene) ili posredne (tj. izvedene na osnovu cijena). Ovom kategorijom obuhvaćeni su instrumenti koji se vrednuju primjenom: kotiranih tržišnih cijena sličnih instrumenata na aktivnom tržištu; kotiranih cijena identičnih ili sličnih instrumenata na tržištima koja se smatraju manje aktivnim; odnosno drugih tehnika procjene vrijednosti kod kojih se sve materijalno značajne informacije mogu neposredno ili posredno vidjeti iz tržišnih podataka.
- **Nivo 3:** tehnike procjene vrijednosti koje se ne zasnivaju na tržišnim podacima. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čije tehnike vrednovanja uključuju informacije koje nisu zasnovane na dostupnim podacima, a nedostupne informacije materijalno značajno utiču na procjenu vrijednosti instrumenata. Ovom kategorijom obuhvaćeni su instrumenti koji se vrednuju primjenom kotiranih tržišnih cijena sličnih instrumenata kod kojih se zahtijevaju značajne a neuočljive korekcije, odnosno pretpostavke kako bi se pravilno iskazale razlike između instrumenata.

31.12.2020.	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dužničke hartije od vrijednosti- BOND	25.a	4.751	-	-	4.751
Dužničke hartije od vrijednosti - T Bills	25.a	9.767	-	-	9.767
Instrumenti kapitala	25.a	-	-	5	5
Ukupno		14.518	-	5	14.523

31.12.2019.	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dužničke hartije od vrijednosti - BOND	25.a	30.561	-	-	30.561
Instrumenti kapitala	25.a	-	-	5	5
Ukupno		30.561	-	5	30.566

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)

e) *Analiza prema hijerarhiji fer vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (nastavak)*

Stepen raspoloživosti dostupnih tržišnih cijena i informacije o modelu smanjuju potrebu za prosuđivanjem i procjenama rukovodstva, kao i neizvjesnost u pogledu određivanja fer vrijednosti. Stepen raspoloživosti dostupnih tržišnih cijena i informacija varira zavisno od proizvoda i tržišta i sklon je promjenama koje proističu iz specifičnih događaja i opšteg stanja tržišta u narednim periodima.

f) *Promjena na računima ispravke vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat*

	Stanje 1. januara 2020. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametar a rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Stanje 31. decembra 2020. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(138)	58	5	2	(73)
Dužničke hartije od vrijednosti	(138)	58	5	2	(73)
	Stanje 1. januara 2019. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametar a rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Stanje 31. decembra 2019.. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(216)	74	4	-	(138)
Dužničke hartije od vrijednosti	(216)	74	4	-	(138)

26. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA, A KOJA SE NE DRŽE RADI TRGOVANJA

a) *Struktura po tipu finansijskog sredstva:*

	31.12.2020.	31.12.2019.
Kredit i potraživanja od klijenata	597	572
Ukupno	597	572

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

26. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA, KOJA SE NE DRŽE RADI TRGOVANJA (nastavak)

b) Analiza prema hijerarhiji fer vrijednosti finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

31.12.2020.	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata	26.a		-	597	597
Instrumenti kapitala	26.a		-	-	-
Ukupno			-	597	597

31.12.2019.	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata	26.a		-	572	572
Instrumenti kapitala	26.a		-	-	-
Ukupno			-	572	572

c) Promjene na vlasničkim hartijama od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Stanje na dan 1. januara 2019.	208
Prodaja	(208)
Stanje na dan 31. decembra 2019.	-
Prodaja	-
Stanje na dan 31. decembra 2020.	-

d) Promjene na kreditima koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Stanje na dan 1. januara 2019.	662
Neto realizacija kredita	(294)
Vrednovanje kroz bilans uspjeha (napomena 10)	204
Stanje na dan 31. decembra 2019.	572
Neto realizacija kredita	90
Vrednovanje kroz bilans uspjeha (napomena 10)	(65)
Stanje na dan 31. decembra 2020.	597

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
27. INVESTICIONE NEKRETNINE

Investicione nekretnine sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine u iznosu EUR 90 hiljada (2019: EUR 90 hiljada) odnose se na dio imovine koja je, u postupku naplate potraživanja, stečena tokom 2018. godine. Banka je nekretnine izdala u poslovni zakup i, shodno MRS 40 – Investicione nekretnine, klasifikovala u investicione nekretnine. Prihodi od zakupnine iznose EUR 57 hiljada (2019: EUR 147 hiljada), i prikazani su u okviru ostalih prihoda (Napomena 13). Banka je na investicionim nekretninama imala poslovnih rashoda u iznosu od EUR 5 hiljada (2019: EUR 15 hiljada). Nije bilo efekata po osnovu prodaje nekretnina (u 2019. godini dobit u iznosu od EUR 31 hiljade, koja je priznata na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanje ostale imovine“ (Napomena 12)).

Promjene na investicionim nekretninama su date u sljedećoj tabeli:

Stanje na dan 1. januara 2019. godine	1.041
Prodaja	(941)
Obezvredjenje	(10)
Ostali transferi	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	90
Prodaja	-
Obezvredjenje	-
Ostali transferi	-
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	90

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

a) Struktura po vrsti sredstva

	31.12.2020.	31.12.2019.
Nekretnine, postrojenja i oprema u vlasništvu Banke	9.610	9.542
Imovina s pravom korišćenja	1.622	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	11.232	9.542

b) Kretanje nekretnina, postrojenja i opreme u vlasništvu Banke

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	NPO u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje 1. januara 2019. godine	1.065	9.266	7.157	22	17.510
Nove nabavke	-	59	370	360	789
Prodaja	-	-	(19)	-	(19)
Prenos na opremu	-	-	22	(22)	-
Prenos sa pozicije „nematerijalna sredstva“	-	-	189	-	189
Otpis	-	-	(283)	-	(283)
Stanje 31. decembra 2019. godine	1.065	9.325	7.436	360	18.186
Nove nabavke	-	189	646	-	835
Prodaja	-	-	-	-	-
Prenos na opremu	-	-	297	(297)	-
Prenos sa pozicije „nematerijalna sredstva“	-	-	-	-	-
Otpis	-	(104)	(101)	-	(205)
Stanje 31. decembra 2020. godine	1.065	9.410	8.278	63	18.816
Akumulirana ispravka vrijednosti					
Stanje 1. januara 2019. godine	-	(1.943)	(6.273)	-	(8.216)
Amortizacija (napomena 15)	-	(290)	(405)	-	(695)
Prodaja	-	-	20	-	20
Otpis	-	-	283	-	283
Prenos sa pozicije „nematerijalna sredstva“	-	-	(36)	-	(36)
Stanje 31. decembra 2019. godine	-	(2.233)	(6.411)	-	(8.644)
Amortizacija (napomena 15)	-	(315)	(452)	-	(767)
Prodaja	-	-	-	-	-
Otpis	-	102	103	-	205
Prenos sa pozicije „nematerijalna sredstva“	-	-	-	-	-
Stanje 31. decembra 2020. godine	-	(2.446)	(6.760)	-	(9.206)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020. godine	1.065	6.964	1.518	63	9.610
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019. godine	1.065	7.092	1.025	360	9.542

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka posjeduje vlasničke listove kao dokaz o vlasništvu za sve nepokretnosti koje se evidentiraju u bilansima Banke.

Banka nema nekretnine date pod hipoteku, kao sredstvo obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)
c) Imovina s pravom korišćenja

Sredstva uzeta u zakup prikazana su u okviru pozicije „Imovina s pravom korišćenja“

Struktura po vrsti sredstva	31.12.2020.	31.12.2019.
Nekretnine i zemljište	1.609	-
Vozila	13	-
Namještaj i oprema	-	-
Imovina s pravom korišćenja	1.622	-

Kretanje imovine s pravom korišćenja

	Nekretnine	Vozila	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje 1. januara 2019. godine	-	-	-
Nove nabavke	-	-	-
Raskid ugovora o zakupu	-	-	-
Stanje 31. decembra 2019. godine	-	-	-
Stanje 1. januara 2020. godine (primjena MSFI 16)	1.623	-	1.623
Nove nabavke	485	20	505
Raskid ugovora o zakupu	(96)	-	(96)
Stanje 31. decembra 2020. godine	2.012	20	2.032
Akumulirana ispravka vrijednosti			
Stanje 1. januara 2019. godine	-	-	-
Amortizacija (napomena 15)	-	-	-
Stanje 31. decembra 2019. godine	-	-	-
Amortizacija (napomena 15)	(414)	(7)	(421)
Raskid ugovora o zakupu	11	-	(11)
Stanje 31. decembra 2020. godine	(403)	(7)	(410)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020. godine	1.609	13	1.622
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019. godine	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
29. NEMATERIJALNA SREDSTVA

	Softver	Licence	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>			
Stanje 1. januara 2019. godine	1.917	1.137	3.054
Nove nabavke	477	221	698
Prenos na poziciju „nekretnine, postrojenja i oprema“	(189)	-	(189)
Otpis	(5)	(8)	(13)
Stanje 31. decembra 2019. godine	2.200	1.350	3.550
Nove nabavke	475	-	475
Prenos na poziciju „nekretnine, postrojenja i oprema“	-	-	-
Prenos između pozicija „licenci“ i „softvera“	7	(7)	-
Otpis	-	-	-
Stanje 31. decembra 2020. godine	2.682	1.343	4.025
<i>Ispravka vrijednosti</i>			
Stanje 1. januara 2019. godine	(1.339)	(1.031)	(2.370)
Tekuća amortizacija (napomena 15)	(119)	(39)	(158)
Prenos na poziciju „nekretnine, postrojenja i oprema“	36	-	36
Otpis	5	8	13
Stanje 31. decembra 2019. godine	(1.417)	(1.062)	(2.479)
Tekuća amortizacija (napomena 15)	(202)	(41)	(243)
Prenos na poziciju „nekretnine, postrojenja i oprema“	-	-	-
Otpis	-	-	-
Stanje 31. decembra 2020. godine	(1.619)	(1.103)	(2.722)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020. godine	1.063	240	1.303
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019. godine	783	288	1.071

30. OSTALA SREDSTVA

	31.12.2020.	31.12.2019.
Potraživanja po osnovu kartica	1.134	553
Potraživanja po osnovu naknada i provizija	199	190
Potraživanja od kupaca	181	280
Potraživanja za čekove	-	3
Potraživanja po osnovu refundacije bolovanja	77	81
Plemeniti metali	153	134
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja, neto	4.013	4.689
Odloženi troškovi	423	366
Avansi	2	35
Privremeni računi	15	-
Ostala poslovna potraživanja	117	173
Ostala sredstva/ bruto	6.314	6.504
Ispravka vrijednosti (napomena 30. b)	(489)	(455)
Ostala sredstva/ neto	5.825	6.049

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***30. OSTALA SREDSTVA (nastavak)**

Sredstva preuzeta od klijenata po osnovu naplate potraživanja priznata su u okviru stavke „Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja” budući da nisu u potpunosti ispunjeni kriterijumi za njihovo priznavanje u okviru dugoročnih sredstava koja se drže radi prodaje u skladu sa MSFI 5 – Stalna imovina koja se drži za prodaju.

U toku godine prodato je više nekretnina (napomena 30 a). Po osnovu transakcije prodaje po cijeni većoj od knjigovodstvene ostvarena je dobit u iznosu od EUR 168 hiljada (2019: EUR 432 hiljade), koja je priznata na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine” (napomena 12). Dodatno obezvrjeđenje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja u iznosu od EUR 48 hiljade (2019: EUR 933 hiljade) priznato je u bilansu uspjeha na poziciji troškovi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 18).

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG” br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13, 16/15 i 82/17), propisano je da iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi iznos sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke. Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 0%, ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 30%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 50%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 75%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

Na stečenu nekretninu, čija vrijednost na dan 31. decembra 2020. godine iznosi EUR 1.135 hiljada, Viši sud je 26. aprila 2017. godine izdao privremenu mjeru zabrane raspolaganja i korišćenja, usljed postupka koji je pokrenut protiv rukovodstva privrednog društva od kojeg je Banka stekla imovinu, kao i Banke. Rukovodstvo Banke smatra da privremena mjera Višeg suda može trajati do završetka pokrenutog sudskog postupka, kao i da će sudski postupak biti okončan u korist Banke. Prilikom vrednovanja navedene imovine, Banka je uzela u obzir sve raspoložive informacije do datuma izrade finansijskih izvještaja.

a) Promjena na poziciji sredstva stečenih po osnovu naplate potraživanja:

	2020.	2019.
Bruto vrijednost		
Stanje na dan 1. januara, bruto	9.064	10.184
Sticanje	-	187
Prodaja	(1.670)	(1.350)
Ostali transferi	-	-
Zavisni troškovi nabavke	2	43
Stanje na dan 31. decembra, bruto	7.396	9.064
Ispravka vrijednosti		
Stanje na dan 1. januara	(4.375)	(3.926)
Prodaja	1.040	484
Ostali transferi	-	-
Ispravka vrijednosti	(48)	(933)
Stanje na dan 31. decembra	(3.383)	(4.375)
Stanje na dan 31. decembra, neto	4.013	4.689

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

30. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

b) Promjena na računima ispravke vrijednosti ostalih sredstava:

	Stanje 1. januara 2020. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parametara rizik	Stanje 31. decembra 2020. godine	Naplata potraživanja s vanbilansa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(3)	-	(1)	-	-	(4)	-
Ostala sredstva	(3)	-	(1)	-	-	(4)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(3)	8	(9)	-	(3)	(7)	-
Ostala sredstva	(3)	8	(9)	-	(3)	(7)	-
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(449)	(8)	(20)	1	(2)	(478)	12
Ostala sredstva	(449)	(8)	(20)	1	(2)	(478)	12
UKUPNO	(455)	-	(30)	1	(5)	(489)	12

	Stanje 1. januara 2019. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parametara rizik	Stanje 31. decembra 2019. godine	Naplata potraživanja s vanbilansa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(1)	7	(9)	-	-	(3)	-
Ostala sredstva	(1)	7	(9)	-	-	(3)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(5)	18	(16)	-	-	(3)	-
Ostala sredstva	(5)	18	(16)	-	-	(3)	-
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(242)	(25)	(234)	50	2	(449)	-
Ostala sredstva	(242)	(25)	(234)	50	2	(449)	-
UKUPNO	(248)	-	(259)	50	2	(455)	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

31.1 DEPOZITI BANAKA

Depoziti banaka uključuju depozite po viđenju koji na dan 31. decembra 2020. godine iznose EUR 9.809 hiljada (31. decembra 2019: EUR 19.319 hiljada).

31.2 DEPOZITI KLIJENATA

Depoziti klijenata

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Depoziti po viđenju	338.721	335.373
Oročeni depoziti	92.935	101.172
Ukupno:	<u>431.656</u>	<u>436.545</u>

Depoziti po viđenju klijenata

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Država	17.215	18.058
Finansijske organizacije	15.478	2.789
Stanovništvo	190.652	193.093
Privreda	96.150	104.581
Preduzetnici	3.934	2.766
Neprofitne organizacije	15.292	14.086
Ukupno depoziti po viđenju klijenata	<u>338.721</u>	<u>335.373</u>

Oročeni depoziti klijenata

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Finansijske organizacije	-	1.610
Stanovništvo	86.474	89.994
Privreda	6.057	6.311
Neprofitne organizacije	404	3.257
Ukupno oročeni depoziti klijenata	<u>92.935</u>	<u>101.172</u>
Ukupno depoziti klijenata	<u>431.656</u>	<u>436.545</u>

Depoziti po viđenju u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0,01% na godišnjem nivou, dok su depoziti po viđenju u stranoj valuti deponovani po kamatnoj stopi od 0,001%.

PPKS na oročene depozite pravnih lica iznosila je 0,3%, a na oročene depozite fizičkih lica 0,9%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)**31.3. KREDITI KLIJENATA KOJI NISU BANKE***Kredit od ostalih klijenata odnose se na kredite odobrene od:*

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Vlada Crne Gore	8.531	8.867
Investiciono - razvojni fond Crne Gore	1.053	2.051
European Bank for Reconstruction and Development	(37)	-
Ukupno	<u>9.547</u>	<u>10.918</u>

Rokovi dospjeća kredita odobrenih od strane ostalih klijenata:

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Dospjeće kredita u roku do 12 mjeseci	648	1.047
Rok dospjeća između 1 i 5 godina	3.012	3.258
Rok dospjeća duži od 5 godina	5.887	6.613
Ukupno	<u>9.547</u>	<u>10.918</u>

Pozajmljena sredstva od Investiciono-razvojnog fonda su uzeta po fiksnoj kamatnoj stopi u rasponu od 1,00% do 3,00% na godišnjem nivou, sa rokom dospjeća do 2028. godine. Tokom 2020. godine nije bilo povlačenja novih kredita od Investiciono-razvojnog fonda.

Pozajmljena sredstva od Vlade Crne Gore se odnose na učešće Banke u projektu 1000+ za potrebe finansiranja stambenih kredita socijalno ugroženim kategorijama stanovništva. Vlada Crne Gore je sredstva za finansiranje ovog projekta, koja su kasnije proslijeđena bankama koje su učestvovala u projektu, obezbijedila iz kredita dobijenih od Council of Europe Development Bank (CEB). Tokom 2019. godine povučen je novi kredit za učešće u ovom projektu, u iznosu od EUR 3.789 hiljada, dok je tokom 2020. godine povučena dodatna tranša ovog kredita, u iznosu od EUR 27 hiljada.

Kredit odobreni bankama od strane Vlade Crne Gore imaju rok dospjeća do 20 godina koji uključuje grace period do 5 godina sa kamatnim stopama od 0,98% za prvi dio sredstava dodijeljenih 2011. godine, 0,75%; za drugi dio dodijeljen 2016. godine; dok je kamatna stopa za treći dio, dodijeljen 2019. godine, 0%.

Iznos od EUR 37 hiljada odnosi se na unaprijed plaćene naknade po ugovoru koji je banka zaključila sa EBRD u toku 2020. godine, na iznos od EUR 2.000 hiljada, a po kom sredstva do kraja godine nisu iskorišćena. Pozajmica je prikazana u vanbilansnoj evidenciji banke.

32. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJIMA SE NE TRGUJE I KOJE SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

Ostale finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u iznosu od EUR 129 hiljada na 31. decembar 2019. godine odnose se na iznos koji se dobio vrednovanjem odobrenog neiskorišćenog dijela revolving kredita koji je svrstan u kategoriju kredita koji se obavezno mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (napomena 26). U 2020. godini je revolving kredit iskorišćen u potpunosti. Po osnovu oslobađanja ove obaveze prikazan je u bilansu uspjeha pozitivan efekat na poziciji „Neto dobitak/gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja“ (napomena 10).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
33. REZERVISANJA

	31.12.2020.	31.12.2019.
Rezervisanja za garancije i preuzete obaveze	2.045	1.129
Rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima	411	429
Rezervisanja za sudske sporove	7.316	5.384
Rezervisanja za reorganizaciju	42	69
Rezervisanja za kartično poslovanje	-	66
Neiskorišćeni godišnji odmor	334	251
Ukupno	10.148	7.328

a) Promjene na računu rezervisanja za garancije i preuzete obaveze

	Stanje 1. januara 2020. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizika	Stanje 31. decembra 2020. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	780	95	332	329	1.536
Rezervisanja za preuzete obaveze	780	95	332	329	1.536
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	129	(71)	251	94	403
Rezervisanja za preuzete obaveze	129	(71)	251	94	403
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	220	(24)	(92)	2	106
Rezervisanja za preuzete obaveze	220	(24)	(92)	2	106
Ukupno	1.129	-	491	425	2.045
	Stanje 1. januara 2019. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizika	Stanje 31. decembra 2019. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	953	52	69	(294)	780
Rezervisanja za preuzete obaveze	953	52	69	(294)	780
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	110	(19)	33	5	129
Rezervisanja za preuzete obaveze	110	(19)	33	5	129
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	181	(33)	80	(8)	220
Rezervisanja za preuzete obaveze	181	(33)	80	(8)	220
Ukupno	1.244	-	182	(297)	1.129

Rezervisanja za rizične vanbilansne stavke odnose se na obaveze po osnovu izdatih garancija, akreditiva i preuzetih obaveza (Napomena 39 a). Efekti rezervisanja za garancije i preuzete obaveze su prikazani u bilansu uspjeha, u okviru stavke Neto prihodi/rashodi po osnovu obzvrjeđenja finansijskih instrumenata koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 18).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. REZERVISANJA (nastavak)

b) Promjene na računima ostalih rezervisanja

	Rezervisanja za otpremne i ostale naknade zaposlenima	Rezervisanja za sudske sporove	Rezervisanja za reorganizaciju	Neiskorišćeni godišnji odmori	Rezervisanja za kartično poslovanje	Ukupno
Stanje 1. januara 2019. godine	348	2.953	107	233	-	3.641
Kreirane/ukinute rezerve	43	2.554	-	251	66	2.914
Korištene rezerve	(35)	(123)	(38)	(233)	-	(429)
Povećanje diskontovanog iznosa	14	-	-	-	-	14
Aktuarski dobitak/gubitak	59	-	-	-	-	59
Stanje 31. decembra 2019. godine	429	5.384	69	251	66	6.199
Kreirane/ukinute rezerve	56	2.790	-	334	(66)	3.114
Korištene rezerve	(49)	(858)	(26)	(251)	-	(1.184)
Povećanje diskontovanog iznosa	11	-	-	-	-	11
Aktuarski dobitak/gubitak	(36)	-	-	-	-	(36)
Stanje 31. decembra 2020. godine	411	7.316	42	334	-	8.103

Efekti rezervisanja za sudske sporove su prikazani u bilansu uspjeha u okviru stavke Troškovi rezervisanja (Napomena 19), dok su efekti rezervisanja za otpremne i ostale naknade zaposlenima i neiskorišćene godišnje odmori priznati u okviru stavke Troškovi zaposlenih (Napomena 14).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. REZERVISANJA (nastavak)

c) Rezervisanja za kartično poslovanje

Banka je u toku 2019. godine formirala rezervisanja za potencijalne gubitke za 2 slučaja sumnjivog ponašanja u vezi sa transakcijama Visa/Mastercard karticama, u iznosu od EUR 66 hiljada. Budući da gubitak nije realizovan, rezervisanja su ukinuta u aprilu 2020. godine.

34. TEKUĆE PORESKE OBAVEZE

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Tekuće poreske obaveze	644	1.498

Obaveza za tekući porez iznosi EUR 644 hiljada.

35. NETO ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Odložena poreska sredstva	440	413
Privremena razlika u oporezivim rashodima	440	413
Odložene poreske obaveze	294	212
Privremena razlika u oporezivim rashodima	163	85
Privremena razlika za osnovna sredstva	147	111
Promjena u fer vrijednosti ulaganja u hartije od vrijednosti	(16)	16
Neto odložena poreska obaveza	(146)	(201)
Odloženi porez uključen u rezultat tekuće godine	(87)	24
Odloženi porez uključen u kapital tekuće godine	(32)	(24)

Promjene na odloženim poreskim obavezama u toku 2020. i 2019. godine su prikazane u sljedećoj tabeli:

	<u>Osnovna sredstva</u>	<u>Promjena privremene razlike u oporezivim rashodima</u>	<u>Promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti</u>	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Stanje na 1. januar	110	(327)	16	(201)	(153)
Korekcija početnog stanja	-	-	-	-	-
Povećanje priznato u bilansu uspjeha	37	50	-	87	(24)
Smanjenje priznato u kapitalu	-	-	(32)	(32)	(24)
Stanje na 31. decembar	147	(277)	(16)	(146)	(201)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
36. OSTALE OBAVEZE

	31.12.2020.	31.12.2019.
Primljeni avansi za otplate kredita	1.414	1.401
Obaveze po osnovu kastodi poslova	1	200
Obaveze prema dobavljačima	175	596
Obračunati troškovi	1.340	1.137
Obaveze po kartičnom poslovanju	572	488
Obaveze na neraspoređene prilive	737	682
Primljeni avansi za isplatu deponenata	98	184
Obaveze po osnovu zakupa	1.556	-
Ostala pasiva	544	613
Ostale obaveze	794	338
Ukupno	7.231	5.639

Primljeni avansi za isplatu deponenata se odnose na sredstva koja je Fond za zaštitu depozita uplatio za isplatu garantovanih depozita deponenatima Atlas Banke u iznosu od EUR 52 hiljade (2019: EUR 28 hiljada) i Invest banke Montenegro u iznosu od 46 hiljada (2019: EUR 156 hiljada).

Na poziciji „Obaveze po osnovu zakupa“, Banka je priznala obaveze po osnovu ugovora o zakupu poslovnih zgrada (EUR 1.543 hiljada) i vozila (EUR 13 hiljada) koje predstavljaju neto sadašnju vrijednost obaveza za zakupninu.

Promjene na poziciji obaveze po osnovu zakupa i struktura po ročnosti

Stanje na dan 1. januara 2020. godine	1.512
Ispravke u toku godine zbog novih zakupa/raskida ugovora	515
Plaćanja u toku godine	(499)
Kamata na obaveze po osnovu zakupa	28
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	1.556
Od čega:	
dospijeće u roku od godinu dana	444
dospijeće u roku od godinu dana do 2 godine	366
dospijeće u roku od 2 godine do 5 godina	746
dospijeće u roku dužem od 5 godina	-

Struktura rashoda i prihoda po osnovu zakupa u 2020. godini prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2020
Troškovi amortizacije imovine sa pravom korišćenja (napomena 15 i 28)	(421)
Rashodi kamate po osnovu lizing obaveza (napomena 7)	(28)
Troškovi zakupnina (napomena 16)	(624)
Prihodi od podzakupa	78
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	(995)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
37. KAPITAL I REZERVE

	31.12.2020.	31.12.2019.
Akcijski kapital	20.261	20.261
Emisiona premija	7.146	7.146
Akumulirana dobit/gubitak	19.960	8.093
Dobit tekuće godine	3.309	8.099
Ostale rezerve	17.873	22.003
Ukupno	68.549	65.602

Akcijski kapital čine obične akcije, istog reda, izdate upisom na račune imaoca u centralnom registru kod CDA. Imaoci akcija imaju pravo učešća u upravljanju, pravo na dio dobiti (dividendu) i pravo na odgovarajući dio imovine pri likvidaciji ili stečaju, u skladu sa zakonom.

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2020. godine iznosi EUR 20.261 hiljadu i sastoji se od 11.668.734 akcije pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 1,7364 (31. decembra 2019. godine: 11.668.734 akcije, po nominalnoj vrijednosti od EUR 1,7364).

Uzimajući u obzir novonastalu situaciju, vezanu za COVID-19, Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem, kojom se zabranjuje isplata dividende akcionarima, osim isplate u obliku akcija banke. Odluka će trajati do donošenja odluke Centralne banke o prestanku njenog važenja. Ostvarena dobit po godišnjem računu Banke za 2019. godinu u iznosu od EUR 8.099 hiljada usmjerena je na neraspoređenu dobit, do sticanja uslova za odlučivanje o njenoj raspodjeli, nakon prestanka privremenih mjera Centrale banke Crne Gore. Dio ostvarene dobiti u iznosu od EUR 3.099 hiljada usmjeren u neraspoređenu dobit, predstavlja stavku osnovnog kapitala Banke.

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11), koji je stupio na snagu 19. marta 2008. godine, definisan je minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5.000 hiljada. Na dan 31. decembra 2020. godine sopstveni kapital Banke je iznosio EUR 52.095 hiljada (31. decembra 2019. godine EUR 46.068 hiljada).

U tabeli niže prikazana je vlasnička struktura akcijskog kapitala sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine i 31. decembra 2019. godine:

	31.12.2020.		31.12.2019.	
	000 EUR	% učešća	000 EUR	% učešća
Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana	20.227	99,83	20.227	99,83
Ostali akcionari	34	0,17	34	0,17
	20.261	100,00	20.261	100,00

a) Ostale rezerve kapitala čine:

	31.12.2020.	31.12.2019.
Rezerve iz dobiti	5.368	5.368
Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	(97)	301
Aktuarski gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine	(188)	(224)
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	12.790	16.558
Ukupno	17.873	22.003

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
37. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

Banka utvrđuje potrebne rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu kao pozitivnu razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa kriterijumima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke. Odluka o dopuni Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama je jedna od odluka kojom se uspostavio regulatorni okvir za stupanje na snagu MSFI 9 - Finansijski instrumenti, koji je, od 1. januara 2018. godine, zamijenio MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje. Ovom odlukom bankama se dozvoljava da, pri utvrđivanju godišnjih finansijskih iskaza, sredstva na računu 3025 - Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, djelimično ili u potpunosti prenesu na račun neraspoređene dobiti. Banka je, u toku 2020. godine, dio posebne rezerve za kojom ne postoji potreba u iznosu od EUR 3.768 hiljada, a koja je iskazana na računu 3025, oslobodila i prenijala na račun akumuliranog gubitka/dobitka iz prethodnog perioda, kako je prikazano u Iskazu o promjenama na kapitalu.

b) Promjene na rezervi po osnovu fer vrijednosti u toku 2020. i 2019. godine, prikazane u Iskazu o promjenama na kapitalu, bile su sljedeće:

	<u>Vlasničke hartije od vrijednost</u>	<u>Dužničke hartije od vrijednosti</u>	<u>Aktuarski dobici/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine</u>	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Stanje 1. januar	1	300	(224)	77	457
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	(430)	-	(430)	(345)
Aktuarski dobiti/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine	-	-	36	36	(59)
Odložena poreska obaveza po stopi od 9%	-	32	-	32	24
Stanje 31. decembra	1	(98)	(188)	(285)	77

U 2020. godini je izvršen novi aktuarski obračun rezervisanja za beneficije zaposlenih. Po osnovu rezervisanja za obaveze za otpremnine (Napomena 33 b), priznat je aktuarski dobitak u iznosu od EUR 36 hiljada.

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka posmatra povezana lica shodno zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 24, koji definiše da su povezana lica:

- strane koje direktno ili indirektno, putem jednog ili više posrednika, kontrolišu, su kontrolisane ili su pod zajedničkom kontrolom sa (tim) entitetom;
- strane u kojima Banka posjeduje udio u entitetu koji joj omogućava značajan uticaj nad entitetom, a koje nisu ni povezana pravna lica niti učesnici u zajedničkom poduhvatu;
- privatna lica koja direktno ili indirektno posjeduju glasačko pravo u Banci koje im omogućava značajan uticaj nad Bankom, odnosno bilo koji subjekat za koji se očekuje da ima uticaj ili je pod uticajem povezanog lica Banke;
- članovi ključnog rukovodećeg kadra, odnosno lica koja posjeduju ovlašćenja i odgovornosti u pogledu planiranja, upravljanja i kontrolisanja poslovanja Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom razmatranja svake pojedinačne transakcije sa povezanim licima, pažnja je, osim na pravnu formu, usmjerena i na suštinu tj. sadržaj transakcije.

Većinski vlasnik banke je Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana registrovana u Sloveniji (matična banka), u čijem se vlasništvu nalazi 99,83% običnih akcija na dan 31. decembra 2020. godine (31. decembar 2019: 99,83%).

Ostala pravna lica prikazana u tabeli niže smatraju se povezanim licima budući da su članice NLB Grupe. Članice NLB Grupe su povezane sa Bankom budući da su zajednički kontrolisane od strane matične banke.

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim pravnim licima u toku svog redovnog poslovanja, po tržišnim uslovima.

Pomenute transakcije obuhvataju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti kao i lična primanja članova rukovodstva Banke

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2020. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha za 2020. godinu prikazani su u sljedećim tabelama:

	NLB d.d. Ljubljana	Ream	NLB Leasing Ljubljana	Bankart	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB Banka Priština	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Tara Hotel d.o.o.	NLB Crna Gora	Komercijal na banka Podgorica	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja														
Kredit bankama	1.129	-	-	-	3	8	-	51	6	-	-	-	-	1.197
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	747	747
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Ukupno potraživanja	1.129	-	-	-	3	8	-	51	6	-	-	2	747	1.946
Obaveze														
Depoziti po viđenju	904	561	-	-	2.579	3.248	26	71	2.959	151	354	-	127	10.980
Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	143	143
Ostale obaveze	28	-	13	60	-	-	-	54	-	-	-	-	-	155
Ukupno obaveze	932	561	13	60	2.579	3.248	26	125	2.959	151	354		270	11.278
Neto potraživanja(obaveze)	197	(561)	(13)	(60)	(2.576)	(3.240)	(26)	(74)	(2.953)	(151)	(354)	2	477	(9.332)
Vanbilansne stavke	3.549													3.549

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

2020.

	NLB d.d. Ljubljana	Ream	NLB Leasing Ljubljana	Bankart	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB Banka Priština	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Tara Hotel d.o.o.	NLB Crna Gora	NLB Leasing Pogorica	Povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi														
Prihodi od kamata	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	26	43
Prihodi od naknada	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Neto dobici od finansijskih instrumenata za trgovinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali prihodi	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	17
Prihodi od dividende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno prihodi	19	3	-	-	-	-	-	-	-	-	15	2	26	65
Rashodi														
Rashodi kamata	(44)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2)	(46)
Rashodi provizija	(19)	-	-	(382)	(7)	-	-	(8)	(77)	-	-	-	-	(493)
Neto gubici od finansijskih instrumenata za trgovinu	(518)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(518)
Troškovi (lični i materijalni)	(84)	(10)	(2)	-	-	-	-	(55)	-	-	-	-	(1.215)	(1.366)
Ostali rashodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(151)	-	-	(151)
Ukupno rashodi	(665)	(10)	(2)	(382)	(7)	-	-	(63)	(77)	-	(151)	-	(1.217)	(2.574)
Neto prihodi(rashodi)	(646)	(7)	(2)	(382)	(7)	-	-	(63)	(77)	-	(136)	2	(1.191)	(2.509)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U tabeli niže prikazani su obim transakcija sa povezanim licima, stanja na računima sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2019. godine, kao i stanje na računima prihoda i rashoda za godinu završenu na taj dan:

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Leasing Podgorica	Tara Hotel d.o.o.	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB Banka Priština	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Ream	NLB Crna Gora	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja													
Kredit bankama	45.209	-	-	-	5	5	-	35	5	-	-	-	45.259
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	685	685
Ostala potraživanja	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	9
Ukupno potraživanja	45.217	-	-	-	5	5	-	35	5	-	1	685	45.953
Obaveze													
Depoziti po viđenju	7.818	269	216	-	2.579	3.172	39	79	5.610	1.475	565	111	21.933
Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	134	134
Ostale obaveze	61	-	-	63	-	-	-	22	4	5	-	-	155
Ukupno obaveze	7.879	269	216	63	2.579	3.172	39	101	5.614	1.480	565	245	22.222
Neto potraživanja/obaveze	37.338	(269)	(216)	(63)	(2.574)	(3.167)	(39)	(66)	(5.609)	(1.480)	(564)	440	23.731
Vanbilansne stavke	3.504								4				3.508

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	2019.												
	NLB d.d. Ljubljana	NLB Leasing Podgorica	Tara Hotel d.o.o. .	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Bank a Banja Luka	NLB Banka Sarajev o	NLB Banka Priština	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Rea m	NLB Crna Gor a	Povezan a fizička lica	Ukupn o
Prihodi													
Prihodi od kamata	217	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	239
Prihodi od naknada	8	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	13
Neto dobici od finansijskih instrumenata za trgovinu	(10)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(10)
Ostali prihodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15	-	17
Prihodi od dividende	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
Ukupno prihodi	215	2	16	-	-	-	-	-	-	3	16	22	274
Rashodi													
Rashodi kamata												(1)	(1)
Rashodi provizija	(65)	-	-	(320)	(6)	-	-	(15)	(22)	-	-	-	(428)
Troškovi (lični i materijalni)	(35)	-	-	-	-	-	-	(24)	-	(16)	-	(1.335)	(1.410)
Ostali rashodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(497)	-	(497)
Ukupno rashodi	(100)	-	-	(320)	(6)	-	-	(39)	(22)	(16)	(497)	(1.336)	(2.336)
Neto prihodi/rashodi	115	2	16	(320)	(6)	-	-	(39)	(22)	(13)	(481)	(1.314)	(2.062)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Naknade ključnim članovima rukovodstva

	31.12.2020.			31.12.2019.		
	Uprava	Drugi ključni članovi rukovodstva	Ukupno	Uprava	Drugi ključni članovi rukovodstva	Ukupno
Plate i druge kratkoročne naknade	467	666	1.133	455	795	1.250
Nadoknada troškova	76	-	76	79	-	79
Dugoročne naknade	6	-	6	6	-	6
Ukupno	549	666	1.215	540	795	1.335

Kratkoročne naknade obuhvataju novčane naknade (bruto plate i zarade, regres za godišnji odmor, ostale kratkoročne naknade).

Nadoknada troškova obuhvata plaćene zakupnine za stan i ostale ugovorene troškove.

Dugoročne naknade obuhvataju rentnu štednju, dodatno osiguranje i otpremnine za penzionisanje.

Članovi Odbora direktora i Odbora za reviziju ne primaju naknadu za vršenje njihove funkcije i sjednice.

39. VANBILANSNE STAVKE

a) Struktura ugovorenih iznosa vanbilansnih finansijskih instrumenata Banke

	31.12.2020.	31.12.2019.
Rizična vanbilansna aktiva		
Akreditivi	1.800	1.213
Kratkoročne garancije	18.587	14.126
Dugoročne garancije	17.183	15.502
Preuzete obaveze	50.392	42.258
Ukupna rizična vanbilansna aktiva	87.962	73.099
Rezervisanja (Napomena 33)	(2.045)	(1.129)
Ukupno	85.917	71.970
Ostale vanbilansne stavke	2.195.890	2.117.289
Ukupno ostala vanbilansna aktiva	2.195.890	2.117.289
Memorandum računi	-	-
Ukupno vanbilansna evidencija	2.283.852	2.190.388

- Garancije su date lokalnim vlastima i preduzećima za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla. Na izdate garancije i ostale preuzete obaveze Banka je izdvojila rezervacije u iznosu od EUR 2.045 hiljada (2019: EUR 1.129 hiljada) (Napomena 33).
- U okviru stavke „Preuzete obaveze“ iznos od EUR 14.548 hiljada (2019: 11.514 hiljada) odnosi se na ugovore o kratkoročnim limitima za dokumentarno poslovanje. Kada se ugovor potpiše, banka i klijent dogovaraju se o svim uslovima za izdavanje garancija. Banka može obustaviti izdavanje garancija ako se uslovi klijenta pogoršaju.
- Ostale vanbilansne stavke se, najvećim dijelom, odnose na primljena sredstva obezbjeđenja u iznosu od EUR 2.049.962 hiljada (2019: EUR 1.902.373 hiljada) i poslove u ime i za račun trećih lica u iznosu od EUR 12.375 hiljada (2019: EUR 167.007 hiljada), koje Banka vrši uz odgovarajuću naknadu i po kojima ne snosi bankarski ili drugi rizik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.*(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***39. VANBILANSNE STAVKE (nastavak)****b) Struktura primljenih sredstava obezbjeđenja:**

	31.12.2020.	31.12.2019.
Nekretnine	524.598	509.321
Hartije od vrijednosti	-	1.029
Ostalo	1.525.364	1.392.023
Ukupno	2.049.962	1.902.373

U okviru pozicije „Ostalo“ najznačajnija stavka u iznosu od EUR 1.191.315 hiljada (2019: EUR 1.157.957 hiljada) se odnosi na sredstva obezbjeđenja mjenice. Vrijednosti garancija koje je dala Vlada Crne Gore po osnovu kredita, garancija i akreditiva koje je Banka izdala komitentima iznose EUR 5.113 hiljada (2019: EUR 8.603 hiljada).

c) Vanbilansna evidencija otpisanih potraživanja

Banka je, shodno članu 49.b Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama u ranijem periodu otpisala bilansna potraživanja za koja je procijenjeno da neće biti nadoknađena, bruto izloženosti EUR 36.809 hiljada (2019: EUR 39.344 hiljada). Pošto je izmjenama odluke član 49b brisan, od 1. januara 2018. godine više se ne vrši prenos potraživanja na internu evidenciju, kako je to bilo propisano ovim Članom. Potraživanja prenesena do ovog datuma su uključena u vanbilansnu evidenciju Banke i tu ostaju do okončanja postupka naplate (uvećana za iznos pripadajućih kamata).

Banka nastavlja da vrši prenos potraživanja na vanbilansnu evidenciju za koja se ne očekuje značajnija naplata, u skladu sa zahtjevima MSFI, i u skladu sa Standardom za otpis/prenos dospjelih nenaplaćenih kredita i potraživanja u NLB Grupi (napomena 3.4.4). Ova potraživanja se nadalje vode na vanbilansnoj evidenciji do okončanja postupka naplate. U 2020. godini po ovom osnovu Banka je otpisala potraživanja u iznosu od EUR 711 hiljada (2019: EUR 962 hiljada).

d) Poslovanje u tuđe ime i za tuđi račun

Sredinom maja 2020. godine, Odbor direktora Banke donio je odluku o zatvaranju područja kastodi i depozitarni poslovi uslijed neprofitabilnosti područja uzrokovano slabo razvijenim tržištem kapitala, bez prepoznavanja značajnijeg tržišnog potencijala i pozitivnog uticaja na bilans uspjeha u narednom srednjeročnom periodu, uz prepoznate visoke operativne rizike poslovanja i sve zahtjevnije regulatorne zahtjeve, kao i zahtjeve na nivou NLB Grupe, koje traže dodatne kadrovske resurse za savladavanje operativnih i compliance rizika (dodatno negativan uticaj na bilans uspjeha). Nakon odluke Odbora direktora o početku zatvaranja kastodi područja, Komisija za tržište kapitala je u julu 2020. godine oduzela Banci licencu za obavljanje kastodi poslova i naložila Banci prenos portfelja kastodi klijenata i gašenje računa. Na dan 31.decembra 2020. godine, u kastodi portfelju Banke nalazila se imovina samo jednog kastodi klijenta u iznosu od EUR 12.375 hiljada (2019: EUR 59.309 hiljada). Pomenuta sredstva se računovodstveno obuhvataju odvojeno od sredstava Banke. Prihodi i rashodi ovih fondova realizuju se za sopstvene potrebe tako da Banka nema obaveze po osnovu pomenutih transakcija.

Za usluge posrednika i poslovanja u tuđe ime i za tuđi račun Banka je obračunala naknadu u iznosu od EUR 42 hiljade (2019: EUR 76 hiljade) koju je evidentirala u bilansu uspjeha pod stavkom Prihod od provizija i naknada po osnovu posredničkog poslovanja (napomena 8). Od ovog iznosa EUR 4 hiljada se odnosi na poslove zastupanja u osiguranju, odnosno trgovanje hartijama od vrijednosti u ime i za račun klijenta (transakcioni prihodi), dok se EUR 38 hiljada odnosi na poslovanje, odnosno na čuvanje hartija od vrijednosti (safekeeping) i druge korporativne usluge.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
40. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE
a) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2020. godine Banka je imala 159 započetih sudskih sporova u kojima je imala status tuženog lica, u ukupnom iznosu od EUR 16.722 hiljada. Imajući u vidu stepen materijalnosti i procjenu rizika, Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od EUR 7.316 hiljada.

Ishod sporova u toku za koje nije izvršeno rezervisanje za sada nije moguće pozdano ocijeniti ili utvrditi visinu potencijalne štete. Mišljenje rukovodstva i pravnog savjetnika je da se ne očekuju dodatni negativni ishodi sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske iskaze Banke. Vrijednost tužbi protiv Banke i svih materijalno značajnih sporova je procijenjena pojedinačno i mala je vjerovatnoća da će Banka imati gubitke koje treba priznati u pojedinačnim finansijskim iskazima, osim onih već priznatih.

Osim pomenutog, Banka vodi i 57 sudska spora u kojima ima status tužioca, u ukupnom iznosu od EUR 7.088 hiljada.

b) Preuzete obaveze/potraživanja po osnovu operativnog zakupa

Banka, kao zakupac, nema obavezu za buduća plaćanja po osnovu zakupnina po ugovorima o poslovnim zakupima koji se ne mogu otkazati.

Banka, kao zakupodavac, nema zaključene ugovore o poslovnom zakupu koji se ne mogu, pod određenim okolnostima i u ugovorenom roku, otkazati jednostranom voljom.

41. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10, 40/11) i propisima Centralne banke Crne Gore.

	31.12.2020.	31.12.2019.
Osnovni kapital (minimalni iznos 5 miliona EUR)	52.095	46.068
Sopstvena sredstva banke (minimalni iznos 5 miliona EUR)	52.095	46.068
Ponderisana bilansna aktiva	249.042	242.234
Ponderisane vanbilansne stavke	25.525	20.732
Koeficijent solventnosti (minimalni iznos 10%)	16,21%	14,96%
Dnevni koeficijent likvidnosti na dan 31. decembra (minimalni koeficijent 0,9)	1,35	1
Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja se završava na 31. decembra (minimalni koeficijent 1)	1,65	1,03
Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava banke)	15,01%	19,53%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava banke)	47,57%	67,08%
Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava banke)	25,70%	48,95%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava banke)	0,23%	0,26%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2020.

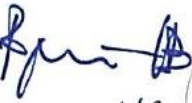
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

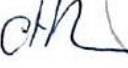
42. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja uticaj COVID-19 pandemije se nastavlja. Neizvjesno je trajanje pandemije i razmjere uticaja na ekonomiju. Banka aktivno prati razvoj događaja i procjenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove. Osim navedenog, nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim iskazima za godinu završenu na dan 31. decembra 2020. godine.

Podgorica, 21. april 2021. godine.

Martin Leberle
p.u. • Glavni izvršni direktor

Marko Popović
Izvršni direktor

Dino Redžepagić
Izvršni direktor

Lana Đurasović
Direktor Sektora finansija i kontrolinga

NLB Banka AD Podgorica

**Godišnji izvještaj menadžmenta
za
2020. godinu**

Godišnji izvještaj menadžmenta NLB Banke AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) sačinjen je shodno odredbama Zakona o računovodstvu (Službeni list Crne Gore, broj 64/12). Uvažavajući sadržinu propisanu članom 11, daje cjelovitu prezentaciju poslovanja Banke, od prikaza poslovnih aktivnosti i organizacije, načina upravljanja rizicima do osvrta na budući planirani razvoj.

Prezentovani podaci i informacije u Izvještaju za 2020. godinu bazirani su na konačnim knjigovodstvenim podacima, uvažavajući i podatke iz dodatnih evidencija u Banci, u poređenju sa stanjem na kraju i za 2019. godinu.

Opšti podaci o Banci

Opšti podaci na dan 31.12.2020. godine

Naziv	NLB Banka a.d. Podgorica
Sjedište i adresa	Bulevar Stanka Dragojevića br. 46, 81000 Podgorica
PIB	02011395
Djelatnost	Ostalo monetarno posredovanje
Broj zaposlenih	312
Broj akcionara	197
Vrijednost osnovnog kapitala	20.261.087,36 EUR
Broj akcija	11.668.734
Nominalna vrijednost akcije	1,73635695 EUR

Vlasnici sa najvećim učešćem	% vlasništva
1. NOVA LJUBLJANSKA BANKA d.d.	99,830%
2. JP " STAMBENO - KOMUNALNO PREDUZEĆE "	0,016%
3. "MEGATREND CO" sa p.o. Preduz. za intel. Usluge	0,010%
4. GIP " RADNIK " DD. BIJELO POLJE	0,005%
5. SO " BUDVA" BUDVA	0,005%
6. OG DI "VUKMAN KRUŠČIĆ" - MOJKOVAC	0,005%
7. OPŠTINSKI FOND ZAJEDNIČKIH REZERV ULCINJ	0,005%
8. INEX " ZLATNA OBALA " - PJ SUTOMORE	0,004%
9. JZU. OPŠTA BOLNICA " BLAŽO ORLANDIĆ " BAR.	0,004%
10. HORIZON LOGISTICS U STEČAJU A.D BAR	0,004%

Odbor direktora

Archibald Kremser, predsjednik
Marjana Usenik, zamjenica predsjednika
Lotti Natalija Zupančič, član
Martin Leberle, član
Igor Macura, član
Sonja Šmuc, član
Uroš Jerovšek, član

Odbor za reviziju

Tatjana Jamnik Skubic, predsjednica
Polona Kurtevska, zamjenica predsjednice
Andreja Golubić, član

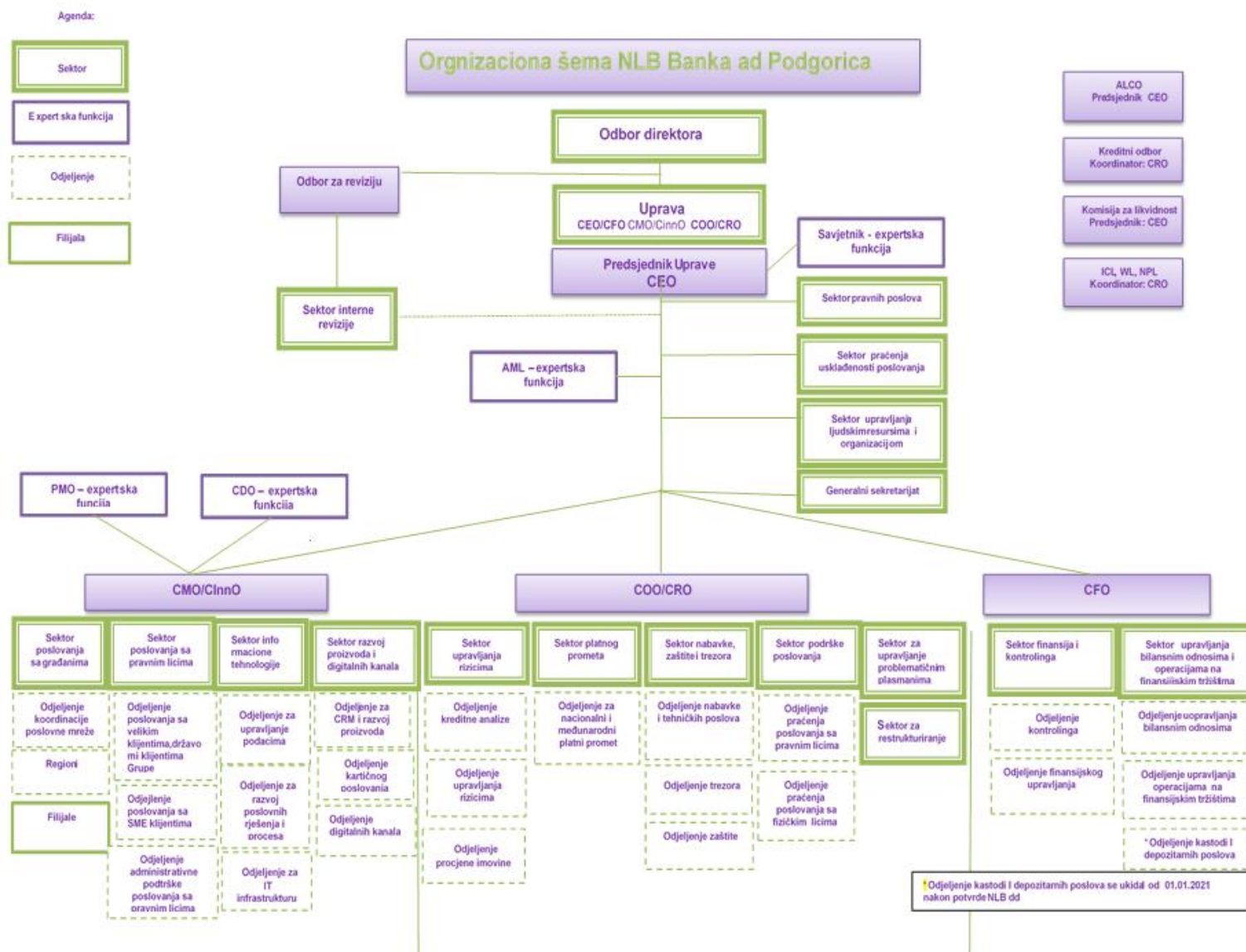
Uprava

Martin Leberle, predsjednik Uprave
Marko Popović, član Uprave
Dino Redžepagić, član Uprave

Revizor

Crowe MNE d.o.o.

Organizaciona šema Banke na dan 31.12.2020.

SADRŽAJ

Uslovi poslovanja i rezime uticaja.....	2
1. Poslovna aktivnost	3
Poslovanje sa pravnim licima i državom; Poslovanje sa fizičkim licima	3
Pozicija na tržištu.....	4
2. Analiza finansijskog rezultata	6
Ključni finansijski podaci	6
Bilans uspjeha	7
Bilans stanja	9
3. Poslovne jedinice	11
4. Planirani budući razvoj	12
5. Upravljanje rizicima	13
Ciljevi i metode upravljanja rizicima.....	13
Izloženost rizicima	14
Politike upravljanja rizicima	15
Sistem internih kontrola	15
6. Aktivnosti razvoja	16
7. Upravljanje kadrovima	17
8. Prikaz pravila korporativnog upravljanja.....	18
9. Ostalo	19
Socijalna i kadrovska pitanja	19
Pitanja životne sredine i društvene odgovornosti	19
Sprečavanje mita i korupcije.....	21
10. PRILOG 1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja	23

Uslovi poslovanja i rezime uticaja

Pandemija virusa COVID-19 je obilježila 2020. godinu, kako u svijetu tako i u Crnoj Gori, donoseći značajnu nestabilnost i poslovnu nesigurnost. Potpuni uticaj će se tek utvrditi, ali generalno očekivanje je da će se štetni efekti nastaviti i u 2021. godini.

Uticaj na crnogorsku ekonomiju je snažan, prvenstveno usljed visoke zavisnosti od turizma (više od 20% BDP-a). Prema poslednjoj procjeni Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), crnogorska ekonomija je u 2020. oslabila 12 posto, a sličnu prognozu (12,4 posto) je u svom jesenjem izvještaju objavila i Svjetska banka (SB).

Bankarski sektor Crne Gore je pokazao solidan stepen otpornosti na krizu izazvanu pandemijom koronavirusa. Stav regulatora je da je sistem stabilan, likvidan, solventan i dobro kapitalizovan, iako je evidentno da je, kao rezultat korona krize, došlo do određenog rasta loših kredita i značajnog pada profitabilnosti bankarskog sistema. Komercijalne banke, prema preliminarnim rezultatima poslovanja, ostvarile su dobit od 22,7 miliona eura u 2020. godini, što je za više od polovinu manja dobit nego na kraju 2019. godine, kada su bile u plusu od 48,6 miliona eura.

Kao podrška najpogođenijem dijelu privrede i građana, regulator je tokom 2020. pripremio pet setova mjera, koje su banke implementirale. Kao rezultat mjera, 60% ukupnih bruto kredita odobrenih sektoru turizma, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva je restrukturirano ili je u jednogodišnjem moratorijumu. Takođe, ostvarena je i značajna kreditna podrška.

Svjetska banka je u jesenjem izvještaju iz 2020. godine prognozirala snažan oporavak ekonomije Crne Gore već u 2021. godini, vezujući se za pretpostavku da će uticaj pandemije biti ograničen na proljeće 2021. Slične prognoze dala je i Evropska Komisija. Imajući u vidu da je zdravstvena kriza i dalje vrlo izražena, teško je procijeniti da li se može računati na taj ključni uslov za oporavak ekonomije od 2021. godine.

Obzirom na sve neizvjesnosti, ekonomiji bi moglo trebati nekoliko godina da se u potpunosti oporavi do nivoa BDP-a prije pandemije.

Već sa pojavom prvog slučaja zaraze u zemlji, u Banci je obezbijeđen udaljeni pristup za rad zaposlenih i omogućena upotreba digitalnih platformi za sastanke, kako bi se broj kontakata sveo na najmanju moguću mjeru, štiteći tako zdravlje zaposlenih, ali i njihovih porodica.

NLB Banka od pojave Covid krize sprovodila je čitav niz aktivnosti koje su uključivale angažman svih zaposlenih u banci:

- Formiranje posebnog tima zaposlenih koji se u kontinuitetu bavi primjenom preporuka nadležnih institucija prije pojave prvog registrovanog slučaja u zemlji, pa do danas;
- Kontinuirana edukacija i interna komunikacija posredstvom internog portala i putem SMS kanala Banke;
- Primjena svih mjera prevencije i postavljanje edukativnih postera, te dispenzera za dezinfekciju ruku u najkraćem roku od registracije prvog slučaja obolijevanja od COVID-19;
- Promovisanje digitalnih kanala komunikacije sa bankom koje je Banka učinila besplatnim tokom 2020. godine, omogućujući klijentima značajne pogodnosti.

Pandemija COVID-19 je obilježila i same rezultate Banke; ipak, može se konstatovati solidna godina sa glavnim prihodom od kreditiranja, dok se prihodi od naknada i provizija još uvijek nisu vratili na nivo prije pandemije, uz godišnji pad od preko 35%. Uz umanjene provizije, uticaj pandemije je izražen i kroz uvećan iznos obezvređenja i rezervisanja, izdvojenih u iznosu od 4 miliona EUR.

Poslovna aktivnost u dijelu novih kredita je takođe smanjenja za 15% u odnosu na kreditiranje u 2019. godini, posebno u dijelu potrošačkih kredita građanima i u kreditiranju SME segmenta. Mogućnost moratorijuma je iskoristilo 30% klijenata građana i preko 40% pravnih lica korisnika kredita.

1. Poslovna aktivnost

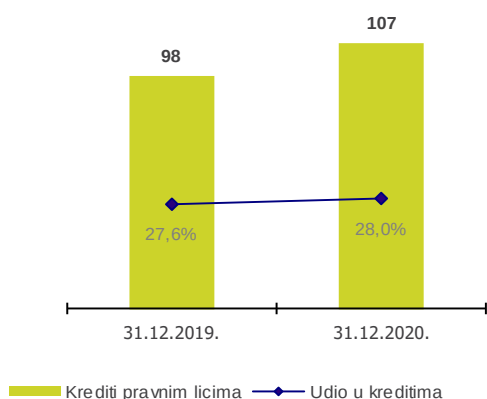
Poslovanje sa pravnim licima i državom

- Solidna kreditna podrška pravnim licima, i pored pada aktivnosti u bankarskom sektoru; Podrška kroz dodatnu likvidnost, za djelatnosti ugrožene usljed pandemije, posebno obilježila početak krize;
- Uspješno odrađeni moratorijumi i restrukturiranja u skladu sa propisanim mjerama svim ugroženim klijentima koji su ispunjavali uslove;
- Rast stanja kredita pravnih lica u 2020. godini posljedica realizacije nekoliko većih projekata i činjenice da je značajan dio portfelja bio u moratorijumu ili je restrukturiran;
- Održana stabilnost i kvalitet portfelja sa prihvatljivim pogoršanjem;
- Smanjena izloženost prema Državi kroz redovnu otplatu jednog većeg aranžmana u decembru 2020;
- Dalje aktivnosti na pojednostavljenju praćenja prodajnih prilika, reklamacija i na poboljšanju prodaje.

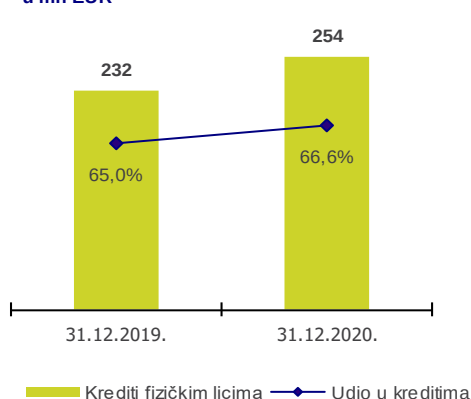
Poslovanje sa fizičkim licima

- Značajna kreditna aktivnost je rezultirala rastom portfolija, kao i tržišnog učešća u stanju kredita i novoj produkciji;
- Dobra realizacija novog posla, prvenstveno u segmentu *stambenih kredita*, uz zadržavanje liderske pozicije na tržištu Crne Gore;
- Manja tražnja u segmentu neobezbijedenih kredita usljed makroprudencijalnih mjera Centralne banke; prodajni rezultati poboljšani dobrom realizacijom u prodajnoj kampanji u posljednjem kvartalu;
- Održana stabilnost i kvalitet portfelja sa manjim pogoršanjem, uz proaktivan pristup i odrađeno restrukturiranje i moratorijum, dominantno u sektoru turizma;
- Lansiran novi proizvod „Kredit na licu mjesta“ koji omogućava odobrenje i realizaciju namjenskog kredita kod trgovaca, bez odlaska u banku;
- Proširena ponuda usluga bankoosiguranja kroz novi proizvod „Dvostruko osigurana suma u slučaju nezgode“.

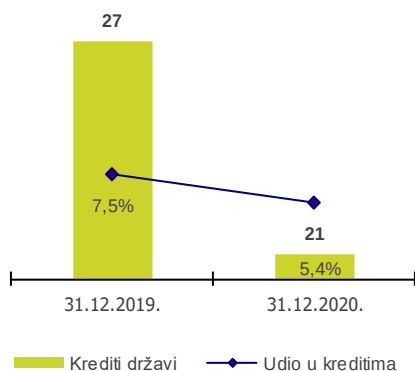
Bruto krediti pravnim licima, stanje na dan, u mil EUR

Bruto krediti fizičkim licima, stanje na dan, u mil EUR

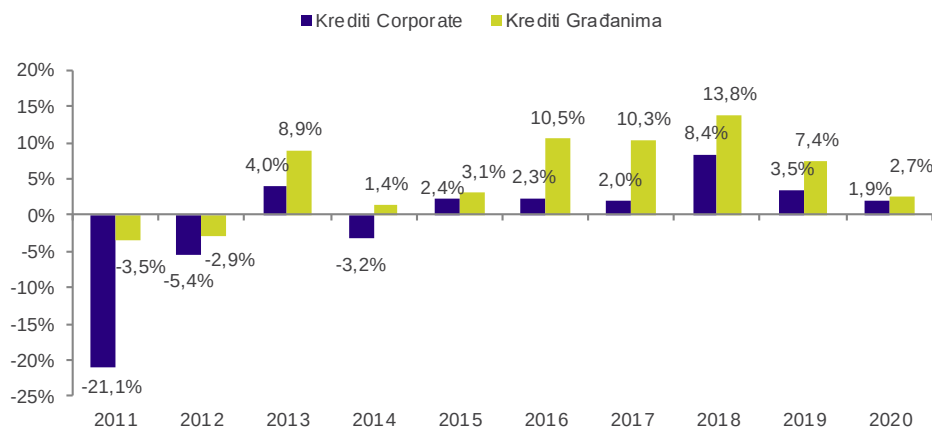
Bruto krediti državi, stanje na dan, u mil EUR

Pozicija na tržištu

Od 2015. godine se bilježe pozitivne stope kretanja kredita bankarskog sektora Crne Gore, uz značajniji rast u segmentu kreditiranja građana.

Godišnja stopa rasta kredita u bankarskom sistemu Crne Gore

Banka je završila godinu sa udjelom u kreditima fizičkim licima od 18,1% (lideri smo na tržištu u segmentu stambenih kredita sa udjelom 24% na 30.09.2020), uz 8,7% udjela u kreditima pravnim licima.

Kredit	% rasta/pada 2020.		promjena učešća 2020.
	NLB	Bankarski sektor	
Pravna lica	7,9%	1,9%	0,5%
Država	-22,2%	16,7%	-3,5%
Fizička lica	9,7%	2,7%	1,2%
<i>Kredit nebanke</i>	6,8%	3,6%	0,4%

Na dan 31.12.2020. udio u depozitima fizičkih lica je iznosio 15,8%, dok je udio u bazi depozita pravnih lica iznosio 9,9%.

Depoziti	% rasta/pada 2020.		promjena učešća 2020.
	NLB	Bankarski sektor	
Pravna lica (2+3)	1,3%	-4,1%	0,5%
Država (4)	-4,2%	-4,0%	0,0%
Fizička lica (5)	-2,1%	-1,3%	-0,1%
<i>Depoziti nebanke</i>	-1,1%	-2,7%	0,2%

NLB Banka AD Podgorica dobila je nagradu “Iskra” - nagrada za doprinos lokalnoj zajednici u 2020. godini, koju dodjeljuje Fond za aktivno građanstvo (FAKT).

Priznanje ISKRA se dodjeljuje u više kategorija, za filantropski rad i doprinos razvoju i unpređenju života lokalne zajednice. NLB Banka je i u veoma izazovnoj godini koju je obilježila pandemija COVID-19 virusa, nastavila kroz brojne humanitarne aktivnosti i kampanje da podržava i pomaže lokalnu zajednicu. Jedan od projekata koji je privukao pažnju cjelokupne javnosti u prošloj godini bio je „Okvir pomoći“ kojim se Banka pridružila inicijativi NLB Grupe i zajedno sa partnerima, obezbijedila besplatnu promociju i reklamnu podršku za 20 mikro i malih preduzeća, čime je dat doprinos ublažavanju posljedice krize, sa kojom su se suočila i ova preduzeća, a u isto vrijeme data je i podrška medijima, koji su takođe pogođeni krizom.

3,3 miliona EUR

Neto dobit nakon oporezivanja

Uprkos izazovnim i složenim uslovima poslovanja u 2020. godini, bilježi se pozitivan i solidan finansijski rezultat.

6,8%

Rast bruto kredita nebankama

Uz rast neto kredita od 6,1% i povećanje ispravki vrijednosti od 28%.

1,1%

Rast neto kamata

Uz blagi rast na strani prihoda i uštede na strani rashoda.

16,2%

Koeficijent adekvatnosti kapitala

Snažna kapitalna pozicija, koja je i u izazovnim uslovima COVID-19 pandemije, značajno iznad propisanog minimuma.

-35,9%

Pad neto naknada i provizija

Dominantno negativan uticaj COVID-19 pandemije na ovaj segment poslovanja, kroz smanjen obim posla.

8%

Udio NPL

Povećanje udjela za 1,9 p.p.

56,6%

CIR

Porast CIR-a u odnosu na prethodnu godinu za 4,6 p.p. Pad troškova od 1,6% neutralisan je smanjenjem neto operativnog prihoda od 9,5% (uslovljen padom neto naknada i provizija).

2. Analiza finansijskog rezultata

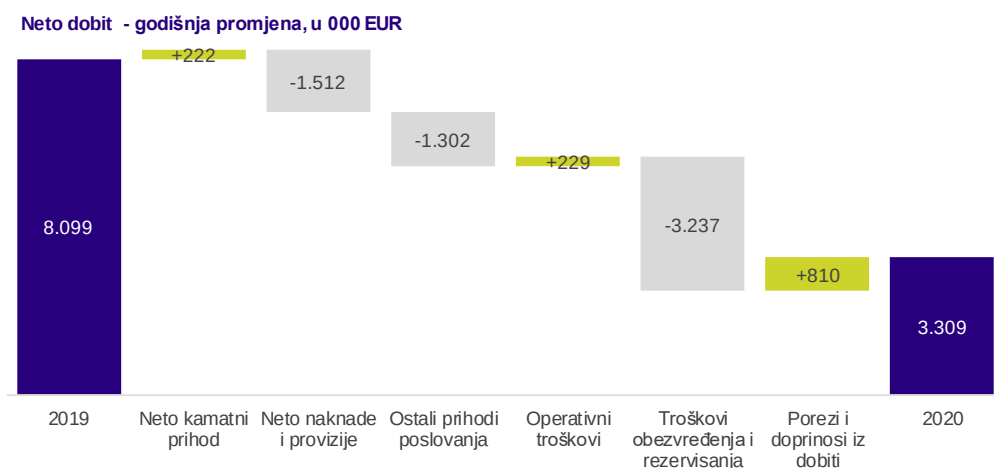
Ključni finansijski podaci

	2020.	2019.	promjena
Pokazatelji bilansa uspjeha (u mil EUR)			
Neto kamatni prihodi	20,8	20,6	1,1%
Neto nekamatni prihodi	3,8	6,6	-42,5%
Operativni troškovi	14,0	14,2	-1,6%
Rezervacije i obezvređenja	6,7	3,5	92,7%
Dobit/gubitak prije oporezivanja	4,0	9,6	-58,6%
Dobit/gubitak nakon oporezivanja	3,3	8,1	-59,1%
Pokazatelji bilansa stanja (u mil EUR)			
Bilansna suma	537,9	547,2	-1,7%
Bruto krediti nebankarskom sektoru	381,6	357,2	6,8%
Depoziti nebankarskog sektora	431,7	436,5	-1,1%
Kapital	68,5	65,6	4,5%
Ključni finansijski pokazatelji			
a) Kvalitet kreditnog portfelja			
Pokrivenost kredita rezervacijama	4,0%	3,3%	0,7 p.p
Pokrivenost nekvalitetnih kredita rezervacijama	51,3%	51,3%	0,0 p.p
Kreditni (C+D+E)/Ukupni krediti	8,0%	6,1%	1,9 p.p
b) Profitabilnost			
Kamatna marža	4,2%	4,4%	-0,3 p.p
Povrat na kapital/prije oporezivanja (ROE b.t.)	5,8%	14,4%	-8,5 p.p
Povrat na aktivu/prije oporezivanja (ROA b.t.)	0,7%	1,9%	-1,1 p.p
Povrat na kapital/poslije oporezivanja (ROE a.t.)	4,9%	12,2%	-7,3 p.p
Povrat na aktivu/poslije oporezivanja (ROA a.t.)	0,6%	1,6%	-1,0 p.p
c) Troškovi poslovanja			
Operativni troškovi/prosječna bilansna suma	2,6%	2,7%	-0,2 p.p
Udio troškova u neto operativnom prihodu (CIR)	56,6%	52,1%	4,6 p.p
d) Likvidnost			
Likvidna aktiva/kratkoročna pasiva	38,0%	43,8%	-5,8 p.p
Likvidna aktiva/ukupna aktiva	25,8%	30,1%	-4,3 p.p
e) Ostalo			
Tržišni udio po bilansnoj sumi	11,7%	11,9%	-0,2 p.p
Pokrivenost neto kredita sa depozitima (LTD)	84,6%	79,0%	5,6 p.p
Sveobuhvatni koeficijent adekvatnosti kapitala	16,2%	15,0%	1,2 p.p

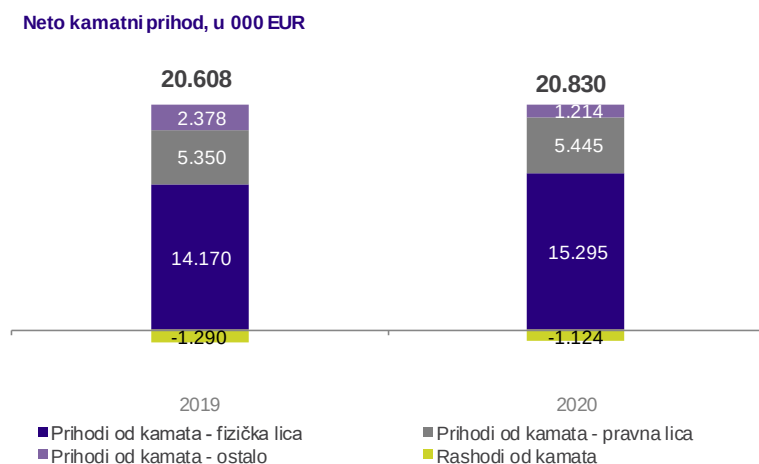
NLB Banka je u 2020. godini, uprkos veoma izazovnim poslovnim okolnostima, usljed pandemije COVID-19, nastavila trend stabilnog poslovanja i ostvarila neto dobit u iznosu od 3,3 miliona EUR, uz rezultat prije rezervacija u iznosu od 10,7 miliona EUR. Realizovana neto dobit iznosi 4,8 miliona EUR ili za 59% niža od prošlogodišnje. Na rezultat u 2020. godini dominantno su uticali povećani troškovi obezvređenja i rezervisanja, kao i pad u okviru segmenta neto naknada i provizija, uslovljen pomenutim efektom COVID-19. Koeficijent adekvatnosti kapitala, ostao je značajno iznad zakonskog minimuma, te je na kraju 2020. godine iznosio 16,2% (zakonski minimum 10%). Uz nastavak pune posvećenosti klijentima i inovirane ponude, zabilježen je značajan rast ukupnih bruto kredita - 24,4 miliona EUR ili 6,8%.

Bilans uspjeha

Smanjenje neto dobiti dominantno je uzrokovano povećanim troškovima obezvređenja i rezervisanja, kao i padom neto naknada i provizija u odnosu na prethodnu godinu (negativan uticaj COVID-19). Posljedično, smanjenje u odnosu na prethodnu godinu bilježe i porezi i doprinosi iz dobiti. Pozitivan trend i blagi porast bilježe i neto kamatni prihodi. Operativni troškovi su blago smanjeni, uz pogoršanje pokazatelja odnosa operativnih troškova i neto operativnog prihoda, koji je na kraju 2020. godine iznosio 56,6% (2019: 52,1%).

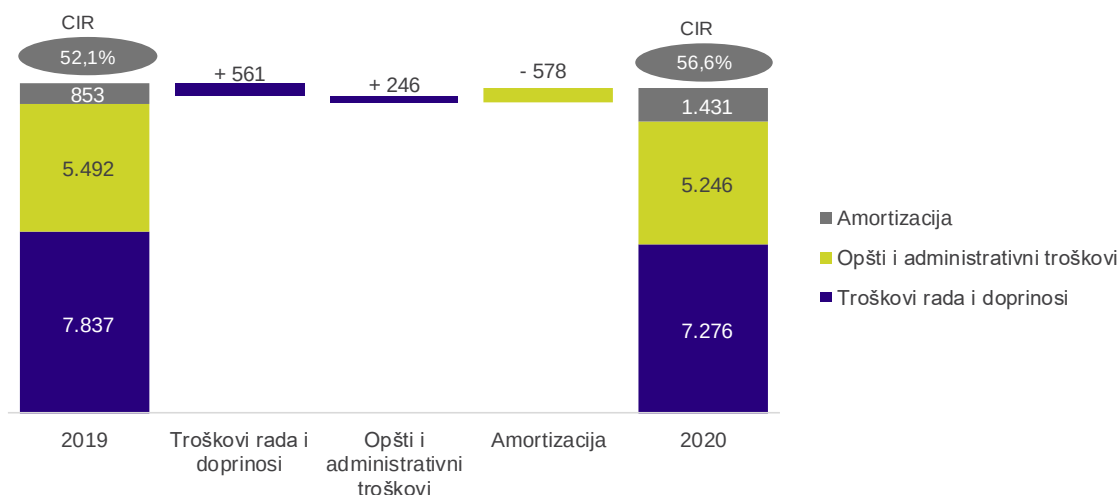
Rast *neto prihoda od kamata* većim dijelom je uzrokovan uštedama na pasivi (13% manji rashodi od kamata), što je posljedica promjena u strukturi pasive, aktivnog upravljanja kroz cjenovnu politiku, ali i generalnog trenda smanjenja kamatnih stopa na tržištu. Kamatni prihodi bilježe blagi rast od 0,3% u odnosu na prošlu godinu.

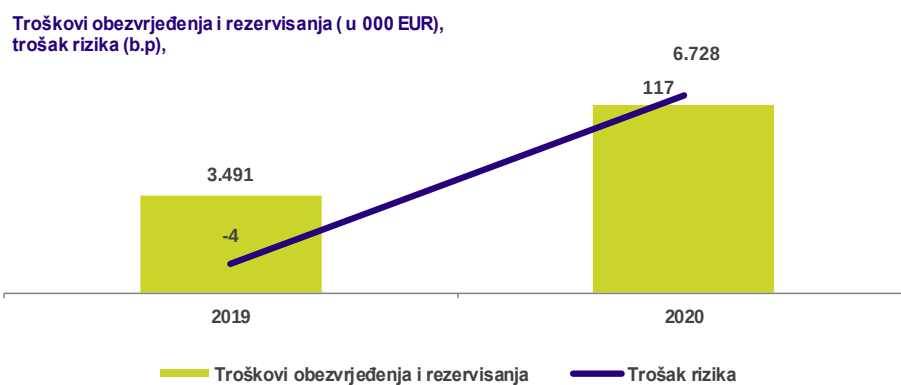
Ukupna zarada od *neto naknada i provizija* bilježi značajno smanjenje od 36%, dominantno uzrokovana padom prihoda od kartičnog poslovanja, kao i zarade od platnog prometa, usljed negativnog poslovnog ambijenta koji je izazvala pandemija COVID-19. Na drugoj strani, zarada od osnovnih računa, kao i naknade od garancijskog poslovanja bilježe povećanje u odnosu na prošlu godinu.

Kada je u pitanju *struktura neto operativnog prihoda*, zarada od neto kamata je još dominantnija, sa učešćem od od 84,6% (2019. 75,7%), dok je 15,4% neto operativnog prihoda ostvareno od neto nekamata (2019. 24,3%). Značajno pomjeranje strukture u korist neto kamata posljedica je pomenutog negativnog uticaja COVID-19 na neto provizije.

Operativni troškovi bilježe pad od 1,6% u odnosu na prethodnu godinu, koji je većim dijelom uzrokovan smanjenjem troškova rada. Opšti i administrativni troškovi takođe bilježe smanjenje od 4% u odnosu na prošlu godinu. *CIR* (kao pokazatelj pokrivenosti troškova neto prihodima) posljedično bilježi porast; na kraju 2020. godine iznosio je 56,6%, ali je i dalje značajno ispod tržišnog prosjeka.

Trošak rizika je u 2020. godini iznosio je 117 bazičnih poena. Obezvrjeđenje kredita i vanbilansa je 4,2 miliona EUR veće nego u prethodnoj godini dominantno usljed izdvajanja rezervacija zbog COVID-19, dok su ostala obezvrjeđenja i rezervisanja zabilježila rast u iznosu od 1 mil EUR u odnosu na nivo iz prethodne godine.

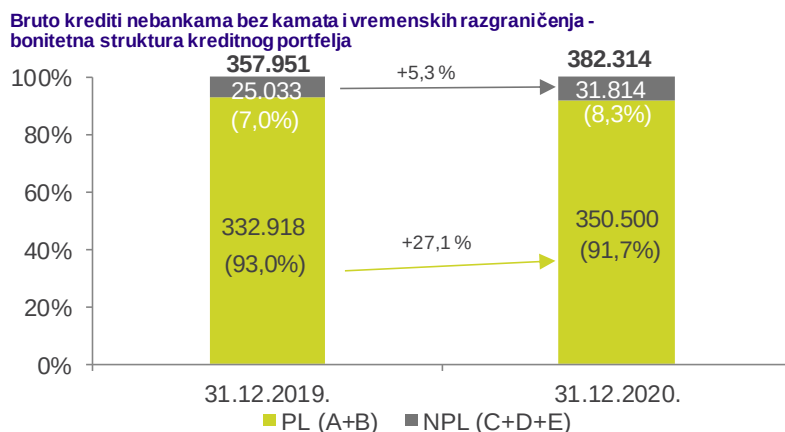

Bilans stanja

Bilansna suma, u 2020. godini bilježi pad za 1,7%, uz dalje poboljšanje produktivnosti bilansa stanja.

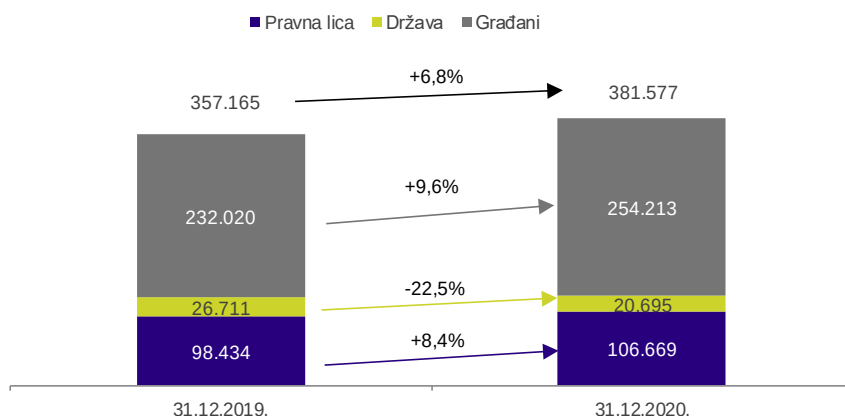
Ulaganja u hartije od vrijednosti bilježe smanjenje za 29 miliona EUR, usljed dospijea dijela portfelja.

Ukupni *neto krediti nebankarskom* sektoru bilježe porast u iznosu od 20,9 miliona EUR, uz porast bruto kredita u iznosu od 24,4 miliona EUR i porast ispravke vrijednosti po kreditima za 3,4 miliona EUR. Bruto kvalitetni krediti zabilježili su povećanje u iznosu od 17,6 miliona EUR, čineći 91,7% ukupnih bruto kredita na kraju 2020. godine. Usljed COVID-19 negativnog efekta, udio nekvalitetnih kredita povećan je za 1,3 p.p. u 2020. godini, čineći 8,3% ukupnih bruto kredita.

Kreditni građanima bilježe stopu rasta od 10%, krediti pravnim licima povećani su za 8%, dok su krediti državi smanjeni za 23%.

Kretanje stanja bruto kredita nebankama po segmentima, u 000 EUR

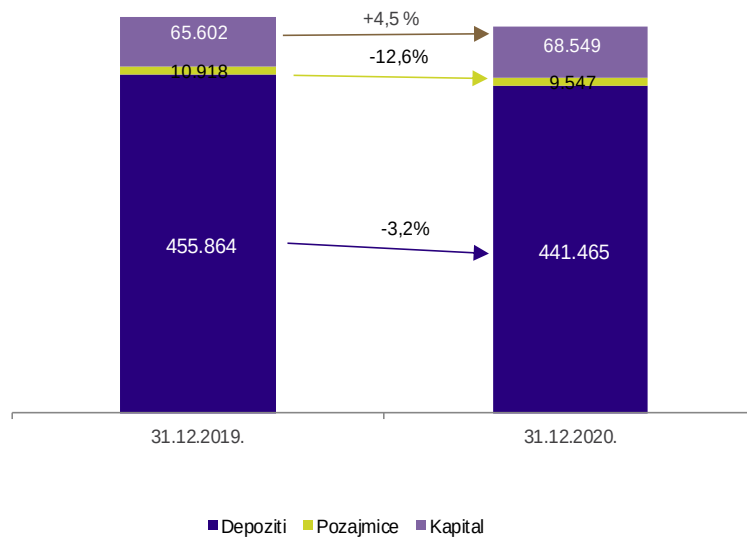

Kada su u pitanju *izvori*, Banka se dominantno oslanja na domaće depozite, čiji udio u ukupnim izvorima iznosi 82%. Dominantni su depoziti fizičkih lica, sa udjelom od 64%, dok depoziti pravnih lica i države čine 36% ukupnih depozita nebankarskog sektora.

Zaduženost prema Vladi Republike Crne Gore smanjena je za 1,3 miliona EUR.

Knjigovodstveni kapital je povećan za 2,9 miliona EUR, usljed realizovanog pozitivnog finansijskog rezultata. U skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja pandemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem, Banka nije isplatila dividendu u 2020. godini.

Kretanje strukture izvora , u 000 EUR

3. Poslovne jedinice

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala i ekspozitura (18 filijala, 2 ekspoziture) u: Podgorici (6), Ulcinju, Baru, Budvi, Petrovcu, Cetinju, Bijelom Polju, Rožajama, Herceg Novom, Kotoru, Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Beranama i Tuzima.

4. Planirani budući razvoj

- Banka će se svakodnevno fokusirati na svoje klijente, uz aktivno istraživanje njihovih potreba za finansijskim uslugama i savjetima, uz nastojanje da uvijek bude dostupna klijentima.
- Banka će raditi sa ciljem uspostavljanja dugoročnih poslovnih odnosa sa klijentima u ključnim segmentima, kreirajući dodatnu vrijednost za drugu stranu uz adekvatan prinos za Banku, poštujući pritom standarde održivog poslovanja, u skladu sa Principima za društveno odgovorno bankarstvo Ujedinjenih nacija čiji smo odnedavno potpisnik na nivou Grupe.
- Banka će nastaviti aktivnosti na što većoj dostupnosti, kroz brigu o mreži filijala i bolje korisničko iskustvo renoviranjem postojećih filijala, koje su i dalje ključni kanal, te aktivnosti na razvoju savremenog kontakt centra i digitalnih kanala - kao budućeg standarda.
- Banka će aktivno raditi na daljoj optimizaciji, automatizaciji i digitalizaciji internih procesa, uvijek imajući u vidu najbolje korisničko iskustvo kao krajnji cilj. Uvođenje obnovljenog digitalnog kanala za klijente u segmentu stanovništva 2021. godine je od ključne važnosti i prvi korak koji treba slijediti ka najboljem digitalnom iskustvom klijenata na tržištu 2022. i 2023. godine.
- Jasan fokus ostaje rast kredita fizičkim licima i izgradnja apetita i ekspertize za rastuće kreditiranje mikro, malih i srednjih preduzeća. Predviđeni tržišni udio u kreditima povećava se sa 13,3% na 15,5% (fizička lica 21%, pravna lica 10%).
 - Segment građana - Banka će dodatno unaprijediti procese u dijelu *stambenih kredita* i agresivno odbraniti postojeću klijentsku bazu, uz korištenje cjenovne politike kada to bude neophodno; za nove plasmane ključna konkurentna prednost biće cijena i efikasan proces. Uvešćemo novi segment *potrošačkih kredita* u maloprodajnim objektima i unaprijediti digitalne kanale kroz ulaganje u njihov redizajn.
 - Segment pravnih lica - Fokus na *corporate klijente* sa A-BB kreditnim rejtingom i agresivna odbrana postojeće klijentske baze; u *SME segmentu* u fokus se vraćaju mala porodična preduzeća, proizvodnja, hoteli, usluge povezane sa turizmom; Banka će raditi na implementaciji novih kreditnih linija (npr. Žene u biznisu) i uvođenju novog mikro/preduzetničkog segmenta.

5. Upravljanje rizicima

Ciljevi i metode upravljanja rizicima

Područje upravljanja rizicima je uređeno zakonskim pravnim aktima, internim aktima na nivou Banke, kao i usmjerenjima matične banke - NLB d.d. Ljubljana, koja važe za bankarske članice NLB Grupe. Upravljanje finansijskim rizicima se bazira na uspostavljanju odgovarajuće organizacione strukture u Banci, uspostavljanju i implementaciji kvalitetnih radnih procedura i adekvatnom sistemu internih kontrola. Odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima ima Odbor direktora Banke. Odbor direktora je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Kreditni odbor i Odbor za reviziju.

Cilj upravljanja pojedinačnim finansijskim rizicima (kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik, operativni i rizik zemlje) jeste minimiziranje rizika, uz postizanje projektovanih poslovnih i finansijskih rezultata i optimalnu upotrebu kapitala.

Proces upravljanja rizicima je regulisan i internim aktima koji definišu ciljeve upravljanja, metodologije i način praćenja pojedinih vrsta finansijskih rizika. Navedena interna akta (politike, procedure, metodologije) usvaja Odbor direktora Banke. U hijerarhiji internih akata koja pokrivaju područje upravljanja finansijskim rizicima, posebno mjesto zauzimaju Strategija upravljanja rizicima, Rizik apetit, Interni sistem limita i pojedinačne Politike za upravljanje rizicima.

Rizik apetit daje smjernice o tome koji konkretni rizici i do koje mjere su prihvatljivi ili neprihvatljivi za Banku. Takav okvir omogućava donošenje strateških i operativnih odluka na nivou cijele organizacije. Rizik apetit se definiše kroz *kvalitativne i kvantitativne ciljeve*, usklađene sa poslovnom strategijom Banke. **Strategija upravljanja rizicima** definiše načine na koje Banka preuzima rizike u svojim poslovnim aktivnostima. Osnovna svrha strategije upravljanja rizicima je definisanje ključnih pretpostavki /orijentacija u preuzimanju rizika, u cilju ostvarivanja strateških poslovnih ciljeva.

Strateški cilj Banke je izgradnja dugoročno održivog poslovanja, a strategija upravljanja rizicima jeste potpora ovom strateškom cilju Banke. Prema strategiji upravljanja rizicima, Banka prudenčno preuzima rizike i obezbjeđuje dugoročno profitabilno poslovanje, vodeći računa o odnosu preuzetog rizika i ostvarenog prinosa.

Metode upravljanja finansijskim rizicima su definisane internim aktima Banke, prvenstveno kroz pojedinačne politike/metodologije upravljanja finansijskim rizicima.

U dijelu upravljanja kreditnim rizikom, jedan od alata upravljanja jeste analiziranje pojedinačnih zahtjeva za odobrenje plasmana, donošenje odluke o bonitetu klijenta i utvrđivanje limita izloženosti. Generalno, opredjeljenje Banke je da ograniči svoju izloženost prema pojedinačnim klijentima ili tzv. grupama povezanih lica do najviše 10% kapitala Banke, čime se postiže disperzija rizika. Takođe, Banka nastoji da svoje plasmane usmjeri prema pojedinačnim klijentima, na način da se postigne što je moguće bolja diverzifikacija portfolija i u kontekstu izloženosti Banke prema pojedinačnim granama privrede.

U dijelu rizika likvidnosti, **ciljevi upravljanja** uključuju: obezbjeđivanje likvidnosti Banke na kratak i dugi rok, obezbjeđenje izvršavanja svih dospjelih obaveza, korišćenje najpovoljnijih izvora sredstava za izvršavanje dospjelih obaveza, poštovanje zakonskih kriterijuma i regulatornih zahtjeva, odnosno standarda na nivou Grupe NLB, kao i internih kriterijuma i ciljeva definisanih Politikom, odnosno drugim aktima Banke koji uređuju područje likvidnosti. Banka je definisala Plan upravljanja likvidnošću u vanrednim tj. nepredviđenim situacijama. Banka upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane (likvidne) rezerve, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa ročnosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza.

U dijelu tržišnih rizika (rizik deviznog kursa i rizik kamatne stope), **cilj** Banke je ograničavanje potencijalnog gubitka zbog promjena u nivou deviznih kurseva /kamatnih stopa na tržištu na nivo koji je prihvatljiv u pogledu rezultata poslovanja i adekvatnosti kapitala Banke. Upravljanje kamatnim rizikom se postiže usmjeravanjem poslovnih aktivnosti (cjenovni uslovi, ročnost plasmana i obaveza) na način koji obezbjeđuje da izloženost riziku bude na prihvatljivom nivou. Banka na dnevnom nivou prati i vrši usklađivanje sredstava i obaveza u pojedinačnim valutama (upravljanje valutnim rizikom).

U dijelu operativnih rizika, **cilj** Banke je ograničiti obim potencijalnih gubitaka iz operativnih rizika, odnosno gubitaka koji su posljedica neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, slabosti i propusta u

izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja i ograničiti vjerovatnoću njihove realizacije na nivo koji je za Banku prihvatljiv s aspekta finansijske štete, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda Banke. Upravljanje operativnim rizicima se postiže mjerenjem i praćenjem gubitaka koji proizilaze iz operativnog rizika i identifikacijom i ocjenjivanjem nivoa operativnih rizika sa kojima se Banka suočava u svom poslovanju, za koje se, zavisno od utvrđenog nivoa rizika, utvrđuju adekvatne mjere za savlađivanje.

Cilj upravljanja **rizikom zemlje** je ograničavanje nivoa potencijalnih gubitaka usljed izlaganja Banke riziku zemlje, po osnovu plasiranja sredstava prema licima i institucijama sa sjedištem/prebivalištem izvan zemlje. Banka uspostavlja i prati limite za izloženost prema dužnicima u pojedinačnim zemljama.

Izloženost rizicima

Izloženosti Banke prema pojedinačnim tipovima finansijskog rizika su usklađene sa apetitom rizika.

Kreditni rizik predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak. Kreditni rizik pojedinačnog dužnika se izražava kroz bonitetnu klasu dužnika. Određivanje bonitetne klase (A, B, C, D, E) prethodi procesu odobravanja plasmana.

Učešće svake bonitetne klase u kreditnom portfoliju Banke na dan 31.12.2020. godine je prikazan niže:

	Kreditni plasmani %	Ispravka vrijednosti%
A	64,6%	11,5%
B	27,4%	23,2%
C	5,1%	21,0%
D	0,3%	2,4%
E	2,6%	41,9%
	100,0%	100,0%

Jedan od indikatora kreditnog rizika jeste učešće tzv. nekvalitetnih kredita u ukupnom kreditnom portfoliju Banke. Nekvalitetnim kreditima se smatraju krediti za koje je utvrđen bonitet C, D i E. Procenat nekvalitetnih kredita (bonitet C, D, E) na 31.12.2020. godine iznosi 8,01%. Reprogramirane izloženosti Banke na dan 31.12.2020. godine su na nivou od 14.486 hiljada EUR.

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći da isplati dospjele obaveze u svakom trenutku. Na dan 31.12.2020. godine, Banka je imala neblokirane likvidne rezerve u iznosu 127.395 hiljada EUR. Neblokirane likvidne rezerve obuhvataju stanje sredstava na žiro računu Banke, stanje na korespondentskim računima Banke, gotovinu u blagajni i stanje kupljenih dužničkih hartija od vrijednosti. Rezultati stresnog testiranja likvidnosti na 31.12.2020. godine pokazuju veoma povoljnu likvidnosnu poziciju, s obzirom da izračun pokazuje da je zbir likvidnih rezervi Banke (counterbalancing capacity) i potencijalnih priliva za čak 80% veći u odnosu na potencijalne odlive koje bi Banka imala u stresnim uslovima u periodu od tri mjeseca.

Tržišni rizici (rizici cijena) se odnose na rizik da određene promjene tržišnih cijena, kao što su promjene kursa stranih valuta i promjene kamatnih stopa na tržištu, mogu da utiču na visinu prihoda Banke ili na vrijednost finansijskih instrumenata. U tom smislu, govorimo o valutnom riziku, riziku kamatne stope i credit spread-u.

Izloženost **valutnom riziku** je na niskom nivou. Obim poslovanja sa stranim valutama je sam po sebi na nižem nivou. Takođe, razlika između sredstava i obaveza u pojedinačnim valutama se kreće u okviru propisanih limita. Na 31.12.2020. godine, najveća izloženost se vezuje za valutu dansku krunu. Neto pozicija u danskoj kruni, kao razlika između sredstava i obaveza Banke u ovoj valuti je bila na nivou od 425 hiljada EUR (0,8% regulatornog kapitala Banke; limit 2% regulatornog kapitala).

Izloženost **riziku kamatne stope** se izračunava metodom tzv. standardizovanog kamatnog šoka. Rezultati izračuna za 31.12.2020. godine su 1.424 hiljada EUR (2,73% regulatornog kapitala Banke; limit 20% regulatornog kapitala). Navedeni metod projektuje potencijalne promjene ekonomske vrijednosti kapitala Banke u slučaju nepovoljnih promjena tržišnih kamatnih stopa za 200 bazičnih poena. Pored navedenog metoda, Banka izračunava i efekte koje bi potencijalna promjena tržišnih kamatnih stopa imala na neto kamatne prihode Banke.

Politike upravljanja rizicima

Politike upravljanja rizicima su dio sveobuhvatnog i pouzdanog sistema upravljanja rizicima, koji je uključen u sve poslovne aktivnosti Banke i koji obezbjeđuje da profil rizika Banke bude uvijek u skladu sa rizik apetitom, odnosno sklonošću Banke za preuzimanjem rizika. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno sagledavaju kako bi odrazili promjene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude. Usvajanje strategije i politika za upravljanje rizicima je u nadležnosti Odbora direktora Banke.

Najznačajnije politike kojima se uređuje područje upravljanja rizicima u Banci su:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja likvidnošću NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja valutnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja operativnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja rizikom zemlje NLB Banke AD Podgorica,
- Politika investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige NLB Banke,
- Politika upravljanja nefinansijskim rizicima.

Pored navedenih politika, u Banci se primjenjuju i različite metodologije i procedure za upravljanje rizicima.

Sistem internih kontrola

Banka se u svakodnevnom poslovanju susrijeće sa rizicima koji su sastavni dio bankarskog sistema. Jedan od osnovnih zadataka Banke, koja je odgovorna za ostvarivanje ciljeva, kako vlasnicima kapitala, tako i Centralnoj banci Crne Gore, je kontrola rizika, pri čemu uspostavljen i aktivan sistem interne kontrole daje razumne garancije za kontrolu rizika.

Sistem interne kontrole je, shodno *Odluci o osnovama sistema interne kontrole* („Sl. list Crne Gore“, br. 60/08), definisan kao sveobuhvatnost organizacije, pravila i postupaka, radi efikasnog i efektivnog obavljanja poslovnih aktivnosti, koja obezbjeđuje solidno i stabilno poslovanje banke. Sistem interne kontrole čini uspostavljenju internu kontrolu, njeno obavljanje i praćenje.

U skladu sa internim aktom *Sistem internih kontrola NLB Banke AD Podgorica*, rukovodioci organizacionih djelova, kao važni faktori za rad sistema interne kontrole, vrše nadzor efikasnosti i uspješnosti sistema interne kontrole i o tome vode evidenciju, odnosno, u slučaju otkrivanja kontrolnih nedostataka, izvještavaju nadređene. Rukovodioci svih organizacionih djelova moraju da obezbijede da je nadzor u obliku kontrolnih aktivnosti uključen u svaki dio procesa i da djeluje dinamično i u realnom vremenu.

Na osnovu *Kataloga poslovnih rizika i ključnih internih kontrola Banke*, organizacijone jedinice kvartalno izvještavaju o funkcionisanju internih kontrola u poslovnim procesima, koji su u nadležnost tih organizacionih jedinica, sa predlozima mjera za njihovo poboljšanje.

Takođe, prilikom izrade kvartalnog izvještaja o sistemu internih kontrola, Sektor za praćenje usklađenosti poslovanja daje predloge za poboljšanje internih kontrola, uvažavajući i izvore kao što su nalazi interne revizije, eksterne revizije i regulatora. Cilj je dodatno provjeriti da li su pomenuti nalazi uzrokovani loše uspostavljenim internim kontrolama, da li su nadležne jedinice u izvještajnom periodu identifikovale rizike na osnovu dobijenih nalaza i uspostavili kontrolne mehanizme.

Uz navedeno, Sektor za praćenje usklađenosti poslovanja vrši provjere primjene internih kontrola tokom redovnog pregleda uklađenosti poslovanja područja, kao i tokom ciljanih provjera, prema Godišnjem planu rada.

6. Aktivnosti razvoja

Jednu od strateški važnih oblasti za poslovanje Banke predstavljaju aktivnosti na razvoju i unapređenju poslovanja, prije svega kroz inovacije i unapređenja na području informacione tehnologije, trasirajući time pravac daljeg razvoja Banke i približavajući se cilju digitalnog poslovanja u svakodnevnoj poslovnoj praksi.

Kroz sinergiju razvojnih planskih aktivnosti, definisanih u Banci, u znatnoj mjeri su započeti procesi simplifikacije, ubrzanja i sigurnosti, sve u cilju pružanja kvalitetnije i efikasnije usluge klijentima.

Godina 2020. je bila specifična po znatnom uticaju COVID-19 pandemije na postojeće uslove poslovanja. Obzirom na smjernice i potrebu rada od kuće i na daljinu u novonastalim uslovima, očekivan odgovor je bio ubrzanje digitalizacije.

U 2020. godini uspješno je realizovano niz infrastrukturnih i aplikativno - tehnoloških projekata, u cilju obezbjeđenja veće sigurnosti cjelokupnog informacionog sistema i pružanja kvalitetnije IT podrške poslovnim procesima i razvojnim inicijativama, kroz postupke optimizacije postojećih i uvođenja novih inovativnih rješenja. Sinergija na nivou NLB Grupe i pružanje jedinstvene i inovativne usluge klijentima u regionu, bila je prepoznat cilj u okviru koga je realizovano niz aktivnosti koje su doprinjele većoj internoj efikasnosti i boljem korisničkom iskustvu klijenata u krajnjem. Veći stepen automatizacije poslovnih procesa, digitalizacija i mjerenje procesa po svakoj aktivnosti i korisniku, su aktivnosti na kojima svakodnevno radimo. Kao rezultat realizovanih aktivnosti, Banka je u mogućnosti ponuditi klijentima kreditne proizvode sa rokom odobravanja do 1 h putem digitalnih kanala (web i viber), kao i gotovinske/namjenske kredite u maloprodajnim objektima širom Crne Gore, bez potrebe dolaska u banku.

Na grupnom nivou je realizovana unifikacija hardverske opreme i zajednički nastup pri nabavci iste, a sve u cilju smanjenja troškova i lakšeg upravljanja dobavljačima opreme. Postojeći servis Extraneta (interne mreže NLB Grupe) je unaprijeđen kroz veći kapacitet linka, što je omogućilo dalju integraciju servisa i aplikacija u Grupi za sve klijente regiona.

U segmentu infrastrukturnih projekata, posebna pažnja je posvećena povećanju sigurnosti i raspoloživosti cjelokupnog informacionog sistema. Kroz realizaciju više značajnih aktivnosti postignuto je unapređenje bezbjednosti i raspoloživosti cjelokupnog sistema. Vodeći računa o stabilnosti i pouzdanosti infrastrukturnog sistema, realizovane su planirane investicije kako bi sistem ostao na maksimalnom nivou raspoloživosti. Takođe, u velikoj mjeri je realizovana sinergija sa NLB Grupom u domenu planiranja i realizacije sigurnosnih aktivnosti.

U dijelu aplikativno tehnoloških rješenja, značajan dio aktivnosti odnosio se na podršku implementaciji softverskog rješenja za razvoj, i implementaciju interfejsa core softverskog rješenja sa drugim rješenjima. Na taj način, Banka je obezbijedila visok stepen fleksibilnosti pri uvođenju novih rješenja i praktično stvorila pretpostavke za dalju uspješnu digitalizaciju i primjenu, kako PSD2 direktive tako i jednostavniju i bržu implementaciju budućih korsničkih aplikacija. Započeta je implementacija novih aplikativnih rješenja na digitalnoj platformi (backbase), kojom će se omogućiti jednostavnija i brža implementacija modernih i skalabilnih front-end rješenja i digitalnih kanala za komunikaciju sa klijentom.

Stvorene su osnovne pretpostavke za unapređenje procesa razvoja, inovacija i optimizacije procesa u Banci, kroz već započete i planirane projekte u narednom periodu.

Unaprijeđeno je i procesno vođenje preostalih poslovnih procesa kroz njihovu implementaciju u DMS sistemu, čime je obezbijeđeno sistematsko i strukturno odvijanje istih. Značajan napredak je postignut u dijelu unapređenja kvaliteta i brige o podacima kroz redovnu kontrolu definisanih KPI, a uz konstatno praćenje i unapređenje kvaliteta podataka.

Core softversko rješenje je, u saradnji sa ostalim poslovnim sektorima Banke, unaprijeđeno sa velikim brojem razvojnih i izvještajnih funkcija.

Pripremljen je i ažuriran veći broj dokumenata (procedure, uputstva) kojima se definiše i dokumentuje rad u IT, čime se pruža i bolja podrška poslovnim procesima, uz istovremeno efikasnije i kvalitetnije upravljanje i kontrolisanje rizika.

7. Upravljanje kadrovima

Zaposleni u brojkama

312

Ukupan broj zaposlenih na 31.12.2020.

82%

Obrazovanje više od srednje škole

67%

Polna struktura u korist žena

41

Prosječna starost zaposlenih

11

Prosječan radni staž u Banci

7%

Stopa fluktuacije

Upravljanje potencijalom zaposlenih je najznačajnija funkcija u organizaciji, zbog čega je potrebno da se kontinuirano investira u profesionalni razvoj zaposlenih i podstiče njihov timski duh.

Tokom 2020. godine Banka je razvijala programe eksternih edukacija uz pomoć konsultanata na tržištu Crne Gore i u inostranstvu, a poseban akcenat je bio na prodajnom segmentu Banke, razvoju optimizacije poslovanja, unapređenju liderskih vještina, povećanju sinergije timskog rada.

Nastavljena je promocija najvažnijih vrijednosti za unapređenje organizacione kulture, njegovanje koncepta brižnog mentorstva kao metode prenosa znanja, u cilju postizanja boljih timskih rezultata rada u pozitivnom radnom okruženju.

Najavljena je važna strateška inicijativa koja se odnosi na razvoj naše organizacije u pravcu njene dugoročne održivosti, izvršavanja strateških inicijativa, postizanja naših ciljeva i ostvarivanja naše misije.

Banka kontinuirano radi na optimizaciji organizacijske infrastrukture, kako bi omogućila efikasnije upravljanje unutrašnjim resursima u skladu sa novim trendovima na tržištu.

Kao dio kontinuirane brige Banke za unapređenje radne atmosfere kroz nivo motivacije i zadovoljstva svih zaposlenih, ove godine je sprovedeno **Istraživanje za mjerenje angažovanosti u NLB Banci.**

8. Prikaz pravila korporativnog upravljanja

1. U Banci je na snazi Politika korporativnog upravljanja, koja je javno objavljena na stranici <https://api.nlb.me/files/1509978560-politika-korporativnog-upravljanja-nlb-banke-ad-podgorica.pdf>

Sva interna akta koja potpomažu sprovođenju Politike korporativnog upravljanja definisana su Statutom NLB Banke, poslovnica o radu organa upravljanja (Skupština, Odbor direktora, Uprava) i njihovih tijela, Kodeksom ponašanja NLB Grupe, koji obavezuje Banku, kao članicu NLB Grupe, kao instituciju i sve njene zaposlene da sprovode zakonito i transparentno poslovanje u svim segmentima, Politikom o sponzorstvima i donacijama u NLB Banci AD Podgorica, te brojnih akata iz domena upravljanje kadrovima, kao i Interne revizije, nezavisnog organizacionog dijela, direktno odgovornog Odboru za reviziju i Odboru direktora.

2. Politikom korporativnog upravljanja i Kodeksom ponašanja u NLB grupi, koji je objavljen na <https://www.nlb.me/me/nlb-banka/opste/uskladenost-i-integritet> definisano je više elemenata, koja nijesu izričito propisana zakonom, ali se koriste u cilju unapređenja korporativnog upravljanja i ukupnog poslovanja. Posebno se kao bitan princip u segmentu *Sistema podjele odgovornosti i ovlašćenja između rukovodećih i nadzornih tijela NLB Banke* ističe Uprava, koja dnevno upravlja bankom, iako Zakon o privrednim društvima niti Zakon o bankama to izričito ne propisuje. Shodno navedenom, Banka ima najmanje dva izvršna direktora (članovi Uprave) od kojih je jedan glavni izvršni direktor (predsjednik Uprave) i koji djeluju kao Uprava Banke. Uprava Banke vodi, predstavlja i zastupa Banku samostalno i po vlastoj odgovornosti, za što ima puna ovlašćenja u skladu sa statutom i poslovníkom o svom radu. Odluke iz svoje nadležnosti, članovi Uprave po pravilu donose jednoglasno, a u slučaju da nije postignuta jednoglasnost i nije statutom drugačije definisano, odlučuje većinom glasova. U slučaju istog broja glasova, odlučuje glas predsjednika Uprave.
Od ostalih principa, koja nijesu izričito propisana zakonom, treba navesti:
 - Obaveza otkrivanja sukoba interesa i nezavisnosti članova Odbora direktora i Uprave Banke;
 - Preuzeta obaveza Odbora direktora da ocjenjuje svoju efikasnost;
 - Briga o zaposlenima u Banci (sa pratećom strategijom i aktima) se oslanja na savremeni pristup upravljanja sposobnostima zaposlenih koji su temeljni izvor konkurentne prednosti i uspješnog rada, ugleda Banke i održivog razvoja;
 - Definisanje strategije komunikacije i druge forme društvene i politike zaštite životne sredine.
3. Kodeks ponašanja u NLB Grupi i brojna pod-akta, između ostalog definišu: Izbjegavanje neprihvatljivih praksi; Izbjegavanje sukoba interesa; Poštovanje zakonskih i drugih važećih propisa; Zakonito upravljanje imovinom; Etičnost, Društvenu odgovornost i dr. Kodeks ponašanja NLB Grupe predstavlja skup pravila koja svaki zaposleni NLB Grupe mora da razumije i da poštuje.

Kodeks rezimira vrijednosti i predviđa Osnovna načela ponašanja na kojima se zasnivaju poslovanje i djelovanje NLB Grupe. Dakle, Kodeks pruža uputstva za naše svakodnevne postupke i pomaže nam da razumijemo što se u NLB Grupi očekuje od svakog zaposlenog i od drugih interesnih strana. Na ovaj način, on takođe definiše i što je presudno za ispunjenje dugoročne strategije razvoja NLB Grupe i njenog odgovornog ponašanja kojim održavamo povjerenje naših klijenata, zaposlenih, interesnih strana i društvenog okruženja u kom NLB Grupa posluje.

Kodeks jasno definiše očekivanja od svakog zaposlenog u NLB Grupi, a takođe propisuje i standarde koji se očekuju u našem odnosu sa interesnim stranama i uputstva i smjernice u našem svakodnevnom radu i poslovanju NLB Grupe. NLB Grupa posluje u sektorima koji su visoko regulisani zbog neophodnog obezbjeđivanja finansijske stabilnosti i sprječavanja sistemskih rizika. NLB Grupa je svjesna da je usklađenost poslovanja osnova njene poslovne djelatnosti. Od svih zaposlenih se očekuje da poznaju međunarodne standarde, važeće zakone, pravila i propise u svim oblastima, kao i profesionalne standarde sa kojima moraju da se upoznaju tokom svog rada.

Nelojalne poslovne prakse i slični neprihvatljivi postupci imaju negativan uticaj na povjerenje naših klijenata i narušavaju reputacije NLB Grupe i mogu Banku da izlože regulatornim mjerama, novčanim kaznama ili drugim negativnim posljedicama. Dakle, svi zaposleni u NLB Grupi su lično odgovorni i obavezni da djeluju u skladu sa važećim propisima, internim pravilima i procedurama, i uputstvima i da slijede duh, namjenu i pravila navedena u njima.

Banka nije imala poznatih odstupanja od pravila korporativnog upravljanja tokom 2020. godine, jer su svi navedeni principi sprovedeni upravo kako su propisani, uz poštovanje zakonske regulative i pozitivnih pravila poslovne prakse.

9. Ostalo

Socijalna i kadrovska pitanja

Kao i ranijih godina, Banka je i u 2020. godini uzela učešće u Vladinom **Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem**, i omogućila stručno usavršavanje za 28 visokoškolaca.

Nastavljene su aktivnosti razvoja savremenih mehanizama zaštite zaposlenih od svakog oblika diskriminacije i mobinga.

Brigu o zdravlju zaposlenih i odgovoran odnos prema svom kadru, Banka je pokazala i produženjem Ugovora o **Dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju za vanbolničko liječenje zaposlenih**, putem kojeg je svim zaposlenima pružena mogućnost besplatnog liječenja do određenog iznosa.

U trenutno složenoj epidemiološkoj situaciji Banka vodi računa o zdravlju svojih zaposlenih na način što obezbjeđuje sva neophodna sredstva za dezinfekciju i zaštitne maske za svoje zaposlene. Takođe, Banka je obezbijedila testiranje zaposlenih u slučaju sumnje na pojavu simptoma novog koronavirusa. Na ovaj način Banka štiti i svoje klijente i samim tim doprinosi boljem poslovanju, čime potvrđuje svoj status društveno odgovorne kompanije.

Pitanja životne sredine i društvene odgovornosti

U skladu sa Kodeksom korporativne usklađenosti i etičkog postupanja zaposlenih u Banci i Statutom Banke, dugoročni cilj Banke je nastojanje da se do maksimuma poveća njena vrijednost i pruži doprinos većem kvalitetu života šire društvene zajednice.

NLB Banka a.d. Podgorica kao članica NLB Grupe, svjesna je svoje uloge koja prevazilazi okvir finansijskog sektora. Svoj uticaj na finansijskom tržištu, između ostalog, duguje društveno odgovornom djelovanju u različitim oblastima (sport, zaštita životne sredine, zdravstvo, obrazovanje). U svakodnevnom poslovanju Banka nastoji da umani negativne učinke na prirodnu sredinu, tražeći mogućnosti njene obnove i zaštite, vodeći računa o održivom razvoju Banke.

Kroz različite aktivnosti, putem sponzorstava, donacija, projekata zaštite životne sredine, NLB Banka je u 2020. godini investirala značajna sredstva i vrijeme zaposlenih.

Banka posvećuje posebnu pažnju znanju i cjeloživotnom učenju. Ključni stubovi društveno odgovornog poslovanja Banke su briga za svoje zaposlene i zaštita zakonitosti i integriteta, kao i promovisanje preduzetništva, povećavanje finansijske pismenosti i mentorski pristup klijentima, podrška profesionalnim i omladinskim sportovima, humanitarnim aktivnostima i zaštiti kulturne baštine.

U odnosima sa zaposlenima, akcionarima, klijentima i društvom u cjelini, Banka postupa kao odgovoran i uzoran građanin, rukovodeći se principima **Politike društveno odgovornog djelovanja**. Sada, više nego ikada, Banka njeguje koncept brižnog mentorstva, kako unutar organizacije, prema zaposlenima, tako i prema klijentima Banke i izvan nje, i to ne samo u oblasti finansijskog savjetovanja, već i u svim drugim oblastima od značaja za društvo.

Važan dio misije NLB Grupe, pored brige o klijentima kroz predanost, znanje i inovativna rješenja, je stvaranje boljeg života i bolje budućnosti za cijeli region u kojem posluje. NLB Grupa čvrsto vjeruje da može da obezbijedi dodatnu vrijednost klijentima, zaposlenima i istovremeno čitavom društvu, zbog čega je i krenula putem intenzivnog integrisanja održivosti u svoje poslovanje.

S tim u vezi, NLB Banka je u oktobru 2020. godine postala potpisnica **Principa Ujedinjenih nacija za odgovorno bankarstvo** čime se pridružila ranijim potpisnicama, više od 180 banaka iz cijelog svijeta. Ovo je jedinstveni okvir za održivu bankarsku industriju, razvijen u inovativnom partnerstvu između banaka i Ujedinjenih nacija. NLB d.d. je kao matična banka NLB Grupe potpisala Principe za odgovorno bankarstvo Ujedinjenih nacija, i sve članice NLB Grupe, koja posluje u regionu Jugoistočne Evrope, će slijediti primjer i postepeno uključivati održivost u poslovni model banke.

Principi odgovornog bankarstva definišu ulogu i odgovornost banaka u oblikovanju održive budućnosti. Istovremeno, pomažu u usklađivanju ciljeva banaka sa ciljevima održivog razvoja UN-a i Pariskim sporazumom o klimatskim promjenama iz 2015. godine. Takođe, važno je da podstaknu banku da integriše održivost u sva svoja poslovna područja i utvrdi kako najbolje može doprinijeti održivom svijetu.

Godina 2020. je specifična poslovna godina, koja je usljed pojave pandemije COVID-19 negativno uticala na većinu poslovnih subjekata, uključujući i NLB Banku. Međutim, Banka nije smanjila već je naprotiv, povećala svoju finansijsku podršku, i svoje društveno odgovorno djelovanje usmjerila na: podršku sportu, projekte očuvanja životne sredine, donacije crnogorskim porodilištima, humanitarne aktivnosti uz volontersku podršku zaposlenih, te na interne kampanje koje podižu svijest o potrebi očuvanja javnog zdravlja, zaštite životne sredine i štedljive upotrebe svih resursa.

Ulaganje u razvoj sporta

Društveno odgovorno poslovanje NLB Banke velikim dijelom oslanja se na promociju sporta, kroz podršku većim i manjim sportskim klubovima, mladim sportistima, čiji talenat i sportski duh jesu inspiracija za cijelo društvo i doprinose dobrom zdravlju i blagostanju.

U protekloj godini putem Zlatnog sponzorskog ugovora, Banka je podržala Košarkaški klub Budućnost Voli za ostvareni rezultat titule vice šampiona regionalnog takmičenja - ABA Lige i učešće u Euro Kupu. Na ovaj način afirmiše se sport i vrhunski sportski rezultati u Crnoj Gori.

U oblasti sporta za mlade, NLB Banka je kao generalni sponzor podržala snimanje serijala „**Igram svoju igru**“, koji ima za cilj promociju mladih sportskih talenata iz Crne Gore, a koji se emitovao na drugom kanalu nacionalnog javnog servisa, doprinoseći afirmaciji sporta među populacijom djece i mladih.

„**Igram svoju igru**“ je dokumentarni format koji opisuje život najboljih mladih sportista Crne Gore i njihove izazove na putu ka prestižnim sportskim rezultatima. Najbolji među najboljima, evropskih i svjetskih juniorskih medalja biće predstavljeni putem serijala, a zadovoljstvo nam je da konstatujemo da su neki od njih već na putu ostvarenja profesionalnih sportskih karijera.

Na ovaj način radili smo na podizanju svijesti društva o značaju fizičkog vježbanja za očuvanje zdravlja koje je tokom 2020. godine bilo zajednička briga svih nas, te usmjeravali pažnju javnosti na pozitivan uticaj koji će sport i nakon pandemije imati na rehabilitaciju, socijalizaciju i inkluziju.

Finansijsko opismenjavanje i ekonomski teme

Kao **finansijski mentor**, Banka je posvećena savjetovanju u oblasti finansijske pismenosti. Naime, uz pomoć posebne web platforme u okviru web portala, kao i zvaničnih profila Banke na društvenim mrežama, klijentima i drugim zainteresovanim građanima se pružaju korisni finansijski savjeti, dajući odgovore na pitanja kako samostalno upravljati ličnim i poslovnim finansijama, kako se razumno zaduživati, te kako planirati finansijsku budućnost.

Zaštita životne sredine

Konkretnim akcijama i u 2020. godini Banka je pokazala brigu o životnoj sredini. U prostorijama upravne zgrade postavljene su kante za selekciju otpada prilikom odlaganja, koji se na takav način sprema za reciklažu. Tako su se selektovani papir i plastika odvozili uz podršku Čistoće d.o.o. Podgorica radi reciklaže.

Nastavljena je digitalizacija procesa i umanjena je potreba za štampanjem, a samim tim i utrošak papira, što je uticalo na umanjenje karbonskog otiska Banke.

Angažman na suzbijanju pandemije i donacije zdravstvenom sistemu i socijalno ugroženim kategorijama društva

Tokom ove godine pojava pandemije COVID-19 iziskivala je poseban napor poslovne zajednice i društva u cjelini da se obezbijedi adekvatna podrška zdravstvenom sistemu ali i socijalno ugroženim slojevima stanovništva. NLB Banka AD Podgorica je posebno ponosna na način na koji je, unutar organizacije i u široj društvenoj zajednici reagovala na pojavu pandemije i na taj način doprinijela sprečavanju njenog širenja, ali i saniranju posljedica koje je izazvala.

Zdravlje zaposlenih za Banku je imperativ, pa je već sa pojavom prvog slučaja zaraze u zemlji, obezbijeđen udaljeni pristup za rad zaposlenih i omogućena upotreba digitalnih platformi za sastanke, kako bi se broj kontakata sveo na najmanju moguću mjeru, štiteći tako zdravlje zaposlenih, ali i njihovih porodica.

NLB Banka od pojave Covid krize sprovodila je čitav niz aktivnosti koje su uključivale angažman svih zaposlenih u banci:

- Formiranje posebnog tima zaposlenih koji se u kontinuitetu bavi primjenom preporuka nadležnih institucija prije pojave prvog registrovanog slučaja u zemlji, pa do danas;
- Kontinuirana edukacija i interna komunikacija posredstvom internog portala i putem SMS kanala Banke;
- Primjena svih mjera prevencije i postavljanje edukativnih postera, te dispenzera za dezinfekciju ruku u najkraćem roku od registracije prvog slučaja obolijevanja od COVID-19;
- **Donacija Nacionalnom koordinacionom tijelu za zdravstvene radnike u iznosu 40.000 EUR;**
- **Donacija posredstvom Udruženja banaka za nabavku respiratora za potrebe Kliničko bolničkog centra Crne Gore, u iznosu 4.000 EUR;**
- **Donacija zaposlenih u banci Crvenom krstu Crne Gore u vidu 400 paketa hrane i higijene za bebe iz socijalno ugroženih porodica;**
- Promovisanje digitalnih kanala komunikacije sa bankom koje je Banka učinila besplatnim od marta, pa do sredine juna, te odricanje od značajnih prihoda po tom osnovu, tako što je građanima omogućila da:
 - o dobiju kredit bez naknade za obradu kreditnog zahtjeva;
 - o besplatno obavljaju plaćanja putem mobilnog bankarstva NLB Klik;
 - o besplatno podižu novac NLB Debitnim karticama sa bankomata svih banaka u Crnoj Gori;
 - o Penzioneri, u posebnim terminima s ciljem izbjegavanja gužvi u filijalama i nekoliko dana prije ustaljenog roka, mogu podići svoju penziju.

Projekt Okvir pomoći

Putem projekta „Okvir pomoći“ je na inicijativu NLB Banke, a u saradnji sa kompanijom Visa i medijskim partnerima „Vijesti“ i Metropolis Media raspisan konkurs za besplatnu reklamnu podršku mikro i malim preduzećima, kako bi dobili potrebnu pomoć u suočavanju sa posljedicama Covid krize. Od prijavljenih 80, 20 mikro i malih preduzeća dobilo je priliku da se oglašava na Televiziji Vijesti, Portalu Vijesti i u Dnevnoj novini Vijesti, a zatim i na spoljnim reklamnim površinama firme Metropolis Media, te na zvaničnim društvenim mrežama i web portalu Banke.

Pored podrške mikro i malim preduzećima, budžet za oglašavanje koji je opredijeljen za medijske partnere u ovom programu, svojevrsna je podrška i medijima koji su zbog Covid krize pretrpjeli značajno umanjenje prihoda po osnovu oglašavanja, a čiji je doprinos u promovisanju odgovornog ponašanja građana s ciljem usvajanja propisanih mjera za zaštitu javnog zdravlja u uslovima pandemije, nemjerljiv.

Stoga „Okvir pomoći“ može se smatrati programom koji je imao višestruke koristi za društvo u uslovima krize izazvane koronavirusom.

Sprečavanje mita i korupcije

NLB d.d. djeluje u finansijskom sektoru, za koji je karakteristična visoka i obimna regulisanost, jer je izložen visokim rizicima, što uključuje i sistemske rizike. NLB d.d. je takođe svrstana među sistemski značajne banke u Evropskoj Uniji (EU) i kao takva podvrgnuta nadzoru Banke Slovenije i Evropske centralne banke. NLB d.d. mora obezbjeđivati usklađenost sa važećim pravnim aktima EU i propisima Republike Slovenije i drugim aktima, smjernicama, preporukama i međunarodnim standardima, koje usvajaju EU institucije i drugi organi EU i organi Republike Slovenije.

Sve članice NLB Grupe dužne su da uspostave trajnu i efikasnu funkciju usklađenosti poslovanja. U okviru funkcije usklađenosti poslovanja, članice NLB Grupe uzimaju u obzir specifične rizike usklađenosti, kojima je konkretno društvo izloženo i uključuju, između ostalog, sprečavanje i istrage prevara, zloupotreba i drugih štetnih radnji i sprečavanje korupcije i sukoba interesa.

U tom smislu, Banka je donijela novu Politiku sprečavanja korupcije i podmićivanja i upravljanja sukobom interesa, kojom se uz već uspostavljena osnovna pravila i postupke upravljanja rizicima sukoba interesa na nivou cjelokupne NLB Grupe, uvode i dodatne kontrole transparentnosti u odnosima sa dobavljačima.

Uz već uspostavljena pravila u dijelu primanja i davanja poklona i sprečavanja korupcije, uvedena su dodatna pravila i obaveze organizacionih jedinica u cilju smanjenja rizika od korupcije, pravila za lobiranje, saradnju sa javnim sektorom kao i niz praktičnih primjera. Politika je usklađena sa relevantnim dokumentima NLB d.d. i usvojena od strane Odbora direktora u decembru 2020. godine. Banka je tokom 2020. godine sprovela elektronsku edukaciju na teme *Sprečavanje sukoba interesa*, *Sprečavanje korupcije*, *Etika integriteti Kodeks ponašanja* i *Sprečavanje prevare, zloupotrebe i drugih štetnih ponašanja*, kao i radionice na temu *Sukob interesa i povezana lica*.

Osim toga, Banka primjenjuje i Uputstvo o postupku ispitivanja sumnji o štetnom ponašanju, preduzimanju mjera i zaštita zviždača, koje uspostavlja standarde Banke u postupku ispitivanja štetnih ponašanja, koje izvrše zaposleni u Banci ili spoljni učinioci, pri čemu u oba slučaja u Banci nastane ili bi mogla da nastane materijalna ili nematerijalna šteta. Ovim Uputstvom definisane su i mjere za podsticanje prijava i mehanizmi zaštite internih zviždača.

Banka nije imala poznatih odstupanja od Politike sprečavanja korupcije i podmićivanja i upravljanja sukobom interesa tokom 2020. godine, niti prijavljenih ili otkrivenih slučajeva sukoba interesa i korupcije.

10. PRILOG 1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Zakon o računovodstvu, Član 10., 2016. godina,

1.1. U skladu sa članom 10 Zakona o računovodstvu NLB Banka AD Podgorica (u nastavku: **NLB Banka**) izdaje sljedeću Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, koja je sastavni dio Izvještaja za 2020. godinu. Ova izjava biće sastavni dio poslovnog izvještaja, koji čini Godišnji izvještaj za 2020. godinu.

Politika korporativnog upravljanja i pratećih internih akata o korporativnom upravljanju

Godine 2020. NLB Banka je u svom poslovanju djelovala u skladu sa:

- Kodeksom ponašanja u NLB Grupi koji se nalazi na stranici <https://www.nlb.me/kodeks>
- Korporativno upravljanje NLB Banke je definisano i Statutom NLB Banke, koji je usvojila Skupština 5.11.2020. godine i nalazi se na stranici www.nlb.me/me/nlb-banka/opste/investitori, kao i Kodeksom ponašanja u NLB Grupi, koji je usvojila Uprava NLB Banke 13.6.2017. godine.
- Kao članica NLB Grupe, NLB Banka je u svojim aktima primjenjivala i Politiku korporativnog upravljanja NLB Grupe, poštujući legislativu Republike Crne Gore, definisanu bliže kroz Zakon o privrednim društvima i Zakon o bankama.

1.2. NLB Banka nije zabilježila ili primijetila značajnija odstupanja od navedenih principa, koja su navedena u aktima koja definišu aktivnosti i postupke iz oblasti korporativnog upravljanja tokom 2020. godine.

1.3. NLB Banka se u svakodnevnom poslovanju, čiji je cilj ostvarivanje sigurnog, efikasnog i uspješnog poslovanja, kako za vlasnike Banke tako i za klijente, susrijeće sa rizicima koji su sastavni dio bankarskog sistema. Zato je jedan od osnovnih zadataka Banke, koja je odgovorna za ostvarivanje ciljeva, kako vlasnicima kapitala, tako i Centralnoj banci Crne Gore, kontrola rizika, pri čemu uspostavljen i aktivan sistem interne kontrole daje razumne garancije za kontrolu rizika.

NLB Banka u cilju održavanja dobrog sistema interne kontrole prati preporučenih pet osnovnih, međusobno povezanih elemenata sistema interne kontrole, i to:

- unutrašnje kontrolno okruženje;
- identifikacija i procjena rizika koje će Banka kontrolisati u skladu sa postavljenim politikama;
- kontrolne aktivnosti uključene u pojedinačne postupke i procese;
- informisanje i komunikacija;
- nadzorne aktivnosti i preduzimanje mjera u cilju poboljšanja, odnosno saniranja posljedica.

Na sjednicama Uprave, kvartalno se razmatra Izvještaj o funkcionisanju sistema internih kontrola, koji sačinjava Sektor za praćenje usklađenosti poslovanja, na osnovu izvještaja organizacionih jedinica Banke o funkcionisanju sistema internih kontrola u prethodnom kvartalu.

Tokom 2020. godine nije bilo Statutom izvršenih promjena ovlašćenja članova uprave, izvršnih direktora, nadzornog ili upravnog odbora naročito u pogledu emitovanja akcija ili sticanja sopstvenih akcija.

1.4. Kao segment Politike korporativnog upravljanja definisan je i *Sistem podjele odgovornosti i ovlašćenja između rukovodećih i nadzornih tijela NLB Banke*. U nastavku pružamo detaljne podatke o sastavu i radu izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela i njihovih odbora za 2020. godinu.

Skupština akcionara

Skupštinu akcionara NLB Banke čine svi akcionari, odnosno njihovi punomoćnici, koji nezavisno od broja i klase akcija koje posjeduju imaju pravo da prisustvuju sjednici Skupštine. Većinski akcionar NLB Banke je NLB d.d. Ljubljana.

Rad Skupštine regulisan je Poslovníkom o radu Skupštine akcionara NLB Banke AD Podgorica i Statutom NLB Banke AD Podgorica. Skupština zasijeda prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Skupština akcionara je zasijedala dva (2) puta u 2020. godini.

Na redovnoj sjednici, održanoj 1.6.2020. godine, Skupština je usvojila: izmjene i dopune Statuta NLB Banke AD Podgorica, izmjene i dopune Poslovníka o radu Skupštine akcionara NLB Banke AD

Podgorica, razmatrala Godišnji izvještaj o poslovanju sa izvještajem nezavisnog spoljnog revizora Ernst & Young Montenegro d.o.o. Podgorica za 2019. godinu.

Skupština je jednoglasno donijela odluku o priznavanju u osnovni kapital dijela neraspoređene dobiti iz naslova viška rezervi sa računa Rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu (višak rezervi sa računa Rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, u iznosu od 3.768.128,99 EUR, preknjižen na račun Akumulirane dobiti/gubitaka iz prethodnih godina, priznaje se u osnovni kapital NLB Banke AD Podgorica).

Takođe, donijela je odluku i o raspodjeli ostvarene dobiti NLB Banke AD Podgorica po Godišnjem računu za 2019. godinu u ukupnom iznosu od 8.099.479,19 EUR (usmjerava se u neraspoređenu dobit do sticanja uslova za odlučivanje o njenoj raspodjeli, nakon prestanka privremenih mjera Centralne banke Crne Gore, dio ostvarene dobiti u iznosu 3.099.479,19 EUR usmjeren u neraspoređenu dobit, predstavljajući stavku osnovnog kapitala Banke).

Skupština je donijela odluku o razrješenju članova Odbora direktora NLB Banke AD Podgorica i usvojila Predlog odluke o izboru članova Odbora direktora NLB Banke AD Podgorice. U Odbor direktora NLB Banke AD Podgorica, izabrani su: Archibald Kremser, Marjana Usenik, Jana Benčina Henigman, Iztok Prelog, Martin Leberle, Igor Macura, Lotti Natalija Zupančič sa mandatom koji traje (četiri) godine.

Promjena u sastavu je izvršena na način što je imenovan Igor Macura za novog člana Odbora direktora, a razrješena je Polona Žižmund.

Na drugoj vanrednoj sjednici Skupštine akcionara NLB Banke AD Podgorica, održanoj 5.11.2020. godine, usvojene su izmjene i dopune Statuta NLB banke AD Podgorica i Poslovnika o radu Skupštine akcionara NLB Banke AD Podgorica.

Skupština je donijela i odluke o razrješenju članova Odbora direktora NLB Banke AD Podgorice i Predlog odluke o izboru članova Odbora direktora NLB Banke AD Podgorice.

U Odbor direktora NLB Banke AD Podgorica, izabrani su: Archibald Kremser, Marjana Usenik, Lotti Natalija Zupančič, Igor Macura, Martin Leberle, Sonja Šmuc, Uroš Jerovšek.

Promjena u sastavu je izvršena na način što su imenovani Sonja Šmuc i Uroš Jerovšek. za nove članove Odbora direktora, a razrješeni su Jana Benčina Henigman i Iztok Prelog.

Odbor direktora

Najvažniji zadaci Odbora direktora NLB Banke su ostvarenje strateških usmjerenja, kao i povjerenje vlasnika i poslovnih partnera u funkcionisanje Banke. Odbor direktora NLB Banke obavlja zadatke iz svoje nadležnosti u skladu sa zakonima, koji uređuju poslovanje banaka i poslovnih društava, kao i Statutom NLB Banke.

Odbor direktora se sastoji od sedam članova i, u skladu sa zakonskim propisima, ispoštovana je odredba o broju članova Odbora koji su nezavisni od Banke.

Članovi Odbora direktora nijesu u sukobu interesa.

Odbor direktora je tokom 2020. godine održao 24 sjednice (uključujući vanredne i korespondentske sjednice) i ispoštovao zakonsku obavezu da se sjednice Odbora direktora održavaju najmanje jednom mjesečno.

Tokom izvještajnog perioda, rad Odbora direktora je bio usmjeren na aktivnosti, koje su se odnosile na realizaciju zadataka i ciljeva, utvrđenih u dugoročnim strateškim i godišnjim planskim dokumentima u Banci i na nivou NLB Grupe.

Odbor direktora je redovno razmatrao: mjesečne poslovne i finansijske izvještaje, izvještaje o izloženosti i upravljanju rizicima, mjesečne i kvartalne izvještaje o aktivnostima preduzetim na sprovođenju strategije naplate najvećih problematičnih plasmana za pravna i fizička lica.

Redovno su razmatrani izvještaji koji se odnose na kontrole i realizaciju preporuka spoljne revizije, Centralne banke Crne Gore i Interne revizije Banke, izvještaji interne revizije, kao i kvartalni izvještaji vezani za praćenje usklađenosti poslovanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Odbor direktora je redovno razmatrao i materijale sa sjednica Odbora za reviziju, koji su i u nadležnosti Odbora direktora i na redovnim sjednicama je neposredno informisan o ostalim aktivnostima koje se odnose na rad Odbora za reviziju.

Odbor direktora je odlučivao o odobrenju limita i kreditnim plasmanima za klijente Banke, za izloženosti iznad 10% sopstvenih sredstava Banke, a poseban fokus u njihovom radu bio je usmjeren na rješavanje problematičnih plasmana.

Odbor direktora je donosio odluke o sazivanju Skupštine i utvrđivao predloge odluka za Skupštinu akcionara Banke.

Sa ciljem usklađivanja sa zakonskom regulativom i standardima NLB d.d., Odbor direktora je razmatrao i usvojio više internih akata, odnosno njihovih izmjena i dopuna.

Odbor direktora upravlja u skladu sa najvišim etičkim standardima upravljanja i uzimajući u obzir sprečavanje konflikta interesa.

Odbor za reviziju

Prati i priprema predloge odluka za Odbor direktora iz domena finansijskog izvještavanja, internih kontrola i upravljanja rizicima, interne revizije, usklađenosti poslovanja i eksterne revizije i vrši nadzor nad izvršavanjem naloga regulatora.

Sjednice Odbora se održavaju po potrebi, a najmanje jedanput kvartalno i po pravilu prije sjednice Odbora direktora. Tokom 2020. godine je održano 13 sjednica, uključujući vanredne i korespondentske sjednice.

Uprava

Uprava vodi, predstavlja banku, nezavisno i na sopstvenu odgovornost za ono što je ovlašćena u skladu sa zakonskim odredbama, Statutom Banke i Pravilnikom o organizaciji Banke.

Poslovnikom o radu Uprave NLB Banke definišu se nadležnosti i odgovornosti za odlučivanje, predstavljanje i zastupanje, kao i način rada Uprave Banke.

Upravu čine Martin Leberle (glavni izvršni direktor i predsjednik Uprave), Marko Popović (izvršni direktor i član Uprave) i Dino Redžepagić (izvršni direktor i član Uprave). Odgovornost predsjednika i članova Uprave je podijeljena po organizacionim djelovima, odnosno poslovnim područjima iz njihove nadležnosti.

Martin Leberle, predsjednik Uprave je neposredno nadležan za sljedeća poslovna područja: finansijsko upravljanje i kontroling, upravljanje bilansnim odnosima i operacijama na finansijskim tržištima, organizaciono kadrovske poslove, praćenje usklađenosti poslovanja, sprječavanje pranja novca, generalni sekretarijat (korporativno upravljanje i komuniciranje), pravne poslove.

Dino Redžepagić, član Uprave, neposredno je zadužen za poslovna područja prodaje za građane i pravna lica i informacione tehnologije, kao i inovacije.

Marko Popović, član Uprave, neposredno je nadležan za poslovna područja: upravljanje rizicima, bankarske usluge i podršku, nabavku, zaštitu i trezor, upravljanje problematičnim plasmanima i restrukturiranje.

Na redovnim sjednicama Uprave i njenim tijelima, raspravlja se o zadacima iz redovnog poslovanja i razvoja NLB Banke, pitanjima kadrova, informacione tehnologije i bezbjednosti.

Članove Uprave bira Odbor direktora, uz odobrenje Centralne Banke Crne Gore.

U 2020. godini je održano 50 sjednica Uprave.

Specijalizovane sjednice Uprave

Članovi Uprave na redovnim specijalizovanim sjednicama donose odluke sa područja upravljanja operativnim rizicima i područja zaštite lica, informacija i imovine i zaštite ličnih podataka.

Članovi specijalizovane Uprave su glavni izvršni direktor i izvršni direktori.

Specijalizovane sjednice se održavaju jednom mjesečno.

Održano je 13 sjednica u 2020. godini.

Radna tijela Uprave su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom,
- Kreditni odbor Banke i Kreditni odbor za fizička lica,
- Odbor za listu za intenzivno staranje, nadzornu listu i praćenje problematičnih plasmana,
- Komisija za likvidnost,
- Korisnički kolegijum za informacionu tehnologiju,
- Odbor za upravljanje promjenama.

Podgorica, 21. april 2021. godine

Marko Popović Izvršni direktor 	Dino Redžepagić P.O. Izvršni direktor 	Martin Leberle Glavni izvršni direktor
---	--	---